

CHRISTUS, GOD-MENS VAN GEBOORTE TOT HET GRAF

'De mens is valbaar geschapen, herstelbaar gevallen, en onvalbaar hersteld'

door het VROUWENZAAD Die de duivel heeft overwonnen

Door

Willem Westerbeke

6. In de serie Schriftonderzoek

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2021**

INHOUD

VOORWOORD Blz. 4

1. HET GODDELIJK WEZEN Blz. 5

2. GRIEKSE KERKVADERS OVER DE GODSNAMEN Blz. 8

3. HEBREEUWSE NAMEN VOOR DE DRIEENIGE GOD Blz. 11

18 namen waarin El, Elohim en Eloah voorkomt

ADONAI, diverse betekenissen

Overzicht JHWH in het Hebreeuws

14 namen verbonden met JEHOVAH

A. DE NAMEN VAN DE ZOON VAN GOD IN HET OUDE TESTAMENT Blz.16

De rechtspraak en vonnis in het Paradijs:

1. De slang, 2. Eva, 3. Adam

Het slachten van dieren als grondslag voor offerdienst; 3 parallellen

Bekleding

Het 'Vrouwenzaad' verklaard met profetische betekenis.

Namen van Christus: Mensenhoeder. Verlosser is Goël of Ga'al. Gezant of Profeet, een Tussentreder Een Profeet Uw God SPRUIT de vrucht der aarde Immanuël. Kind Zoon Zijn Naam Wonderlijk, Raad, (Raadgever) Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst rijst Scheut Koning die Man Schuilplaats Rechter, Wetgever, Koning; Gerechtigheid; JEHOVAH TSIDKENU. De Heerlijke, Heerser Wiens uitgangen zijn vanouds, Mijn Herder en de Man, Mijn Metgezel Engel des verbonds, Zon der gerechtigheid. Opgang uit de Hoogte. De Messias, masjiach **משיח**.

B. DE NAAM VAN JEZUS IN HET NIEUWE TESTAMENT Blz. 24

Jezus. De Zoon des Allerhoogsten Lam Gods, Zone Gods, de Koning Israëls. Het WOORD Bruidegom, Ik ben het Brood des Levens, Licht der wereld; Goede Herder. Opstanding en het Leven Getrouwe Getuige is, de Eerstgeborene uit de doden, en de Overste der koningen der aarde. Alfa en de Omega, het Begin en het Einde. Zoon des mensen. Ik ben de Eerste en de Laatste; Zoon van God. Die de Zeven Geesten Gods heeft. Heilige, de Waarachtige. de Amen, het Begin der Schepping Gods. Leeuw. Wortel Davids. Heilige en waarachtige Heerser. Het Lam Koning der Koningen en Heere der heren.

4. GODSOPENBARING IN CHRISTUS Blz. 27

Christus is het Beeld van God

1. Gods beeld in Christus als de Tweede Adam

2. Adam was de zoon van God.

3. Met grote reden wordt moeder Eva *de moeder aller levenden*

4. In 1 Korinthe 11: 7 wordt de man *het beeld en de heerlijkheid Gods genoemd*

5. Christus als het Beeld van God schittert in het bijzonder na Zijn Opstanding.

- Onjuist noemen wij de Opstandingsdag *Paasdag*.

- Paulus over Christus in Hebreeën 4: 10

- Het werk van Christus nog niet voltooid.

5. GODS BEELD IN DE MENS Blz. 33

Een mens is volgens de Schrift lichaam, ziel en adem, in 7 aanwijzingen

De schepping van de adem

De Geest van God in de mens

- (1) Het grote belang dat de Heilige Geest ook in Adam woonde,
- (2) De Joden en de oude Christenkerk geloofden dat een mens uit *drie delen* bestaat.
- (3) Er zijn meer typen en voorbeelden van Christus als de Tweede Adam.
- (4) De buitengewone heerlijkheid die de gelovigen te wachten staan.
- (5) Psalm 17: 8 bidt David: *bewaar mij als het zwart des oogappels*.

6. GODS HIËRARCHIE IN DE GEMEENTE Blz. 38

Hiërarchie verklaart in 1 Korinthe 11: 7-10

- *De man is het beeld en de heerlijkheid van God, vers 7*
- Paulus verklaart dat een vrouw deze orde behoort te respecteren
- Een tweede argument: *om der Engelen wil, vers 10*
- *Opdat een man zich niet zou verheffen*

Gods vermaak in Zijn kinderen

7. LUTHER EN CALVIJN OVER CHRISTUS IN ZIJN VERNEDERING Blz. 41

Christus' medeleven en medelijden en lijden

Overzicht met de visie van **Luther en Calvijn**, overgenomen van Prof. **A. Baars**.

8. LIJDEN VAN CHRISTUS IN ZIJN ZICHTBARE OPENBARINGSVORM Blz. 48

Opmerkingen over de staat van Christus' vernedering en verhoging

- 1^e aspect. Al de volheid der Godheid woont in Christus
- 2^e aspect. Deelneming van de Vader en de Heilige Geest met de GOD-MENS
- 3^e aspect. Zelfvernietiging of ontleding
- 4^e aspect. Wat houdt Gods berouw in?
- 5^e aspect. Gods berouw zichtbaar in Christus' lijden.

9. CHRISTUS, JEHOVAH AAN HET KRUIS. Blz. 53

Aanwijzing dat de lijdende Christus de JEHOVAH, HWHJ is

Ten eerste. Jezus beschuldigd als Godslasteraar, het doel van het Sanhedrin

De titel van Jezus boven het kruis: - HWHJ יהוה (Nederlandse spelling: JHWH)

Ten tweede. De grote Hoge priester offert Zichzelf op

Ten derde. De Middelaar en heilige Wetgever beschuldigd van godslastering

Ten vierde. Christus de Profeet en Leraar der Gerechtigheid verworpen

Ten vijfde. Christus de grote Voorbidder aan het kruis

Ten zesde. Christus de Goël, Losser en Verlosser stort Zijn ziel uit in de dood

Ten zevende. Christus de Borg en Plaatsbekleder geeft Zich over tot de dood

Ten achtste. Christus het Verbondshoofd houdt Zijn beloften op Golgótha

Ten negende. Christus' bloed verzegelt de grote Verzoendag en het Jubeljaar

Ten tiende. Christus legt aan het kruis de grondslag van Zijn Kerk in Zijn bloed

10. OPWEKKING Blz. 67

HET EEUWIGHEIDSLIED

LITERATUUR

VOORWOORD

De titel van deze brochure *Christus God-Mens van geboorte tot het graf*, is ontleend aan de uitspraak van de engel die tot Maria zei bij de aankondiging van Jezus' geboorte: "Dat Heilige Dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden." En aan de uitspraak van de hoofdman bij het kruis die uitriep nadat Jezus was gestorven: "Waarlijk deze Mens was Gods Zoon!" Markus 15: 39. Zodra Jezus stierf ging Zijn Persoon, Zijn ziel naar de Vader, Zijn lichaam naar het graf. De gelovigen gaat het ook zo.

Een engel zegt tot Maria, dat God de Zoon uit haar geboren zal worden. En na Zijn dood aan 't kruis zegt een Romeins hoofdman: "Waarlijk, Deze was Gods Zoon!" Deze erkenning is heel bijzonder. Is dat niet uniek, terwijl Jezus daar naakt en roodgebloed aan het kruis hing, bespot door de hoogwaardigste leiders van het volk?

En toen Gods Zoon werd gedoopt riep Zijn Vader vanuit de hemel: "Deze is Mijn geliefde Zoon waarin Ik al Mijn welbehagen heb; hoort Hem!

Terwijl Jezus op aarde wandelde, gedroeg Hij Zich als alle andere mannen van Zijn leeftijd. Hij onderscheidde Zich wel in de wonderen die Hij deed en in de Goddelijke leer die Hij preekte. En hoe dikwijls heeft Hij in Zijn preek niet gezegd: *Ik en de Vader zijn EEN*. Ik ben Gods Zoon; en dergelijke woorden? Joh. 6-17.

Bovendien heeft de Heilige Geest getuigenis gegeven van Hem in Zijn leven. De Geest werd na Zijn Hemelvaart uitgestort op 120 mensen. Hij vuurde Petrus aan om te getuigen: *Deze Jezus die gij gekruisigd hebt, is opgevaren. Hij is en blijft eeuwig Gods Zoon!* Dus ook na het graf! De Heilige Geest geeft aan Zijn Godheid getuigenis in de heilige Schrift en in de harten van de gelovigen.

Enkele jaren geleden werd ik opmerkzaam gemaakt dat ikzelf en velen met mij, de Goddelijkheid van Christus ten volle erkennen, maar in onze gedachten scheiden wij de menselijke en de Goddelijke natuur, terwijl het een volmaakte, onverdeelde eenheid is. En deze denkbeeldige scheiding is tot oneer van Christus en van de Vader die Hem gezonden heeft.

Dat heeft me bewogen om hiervan iets te onderzoeken en in het kort te beschrijven. Ik mag eerlijk zeggen, dat er in enkele hoofdstukken soms een beweging van Gods Geest in mij werkte, anders had ik dit nooit kunnen voltooien. Maar omdat het onderwerp gewichtig is, blijft het nodig om door anderen beoordeeld en gecorrigeerd te worden. Want onze persoonlijke mening is geen leidraad, maar wel de heilige Schrift. En Paulus zegt *dat de Geest onderscheiden gaven uitdeelt; en dat wij elkander zouden beoordelen*. 1 Kor. 14: 29 en 12:4. Vindt de lezer iets wat tegen de Schrift is, zal het mij goed doen als ik het mag vernemen.

De eeuwige Zoon van God zal bij Zijn komst tot Zijn kerk en zeker bij Zijn wederkomst om te oordelen de levenden en de doden in zo'n glans, glorie en heerlijkheid verschijnen, dat alle tong Hem zal moeten belijden en alle knie voor Hem gebogen zal worden. Gelukkig degenen die het hier in liefde mogen doen. Diep rampzalig zijn degenen die noodgedwongen Hem moeten erkennen als Koning en Rechter over levenden en doden. *Wanneer Hij zal gekomen zijn om verheerlijkt te worden in Zijn heiligen en wonderbaar te worden in allen die geloven*. 2 Thess. 1: 10. In de hoop dat Christus nog vele paarden wil toevoegen aan Zijn Middelaarskroon, en Zijn glorie en heerlijkheid wereldwijd meer zal schitteren dan nu het geval is, wordt deze brochure beëindigd.

Middelburg, 31 oktober 2021. De herdenking van Gods grote werk in de Hervorming.

Willem Westerbeke.

1. HET GODDELIJK WEZEN

Helder wordt de omschrijving van God verwoord in Artikel 1 van de **Nederlandse Geloofsbelijdenis**.

Van God en Zijn volmaaktheden.

Wij geloven allen met het hart en belijden met de mond, dat er is een enig en eenvoudig geestelijk Wezen, hetwelk wij God noemen: eeuwig, onbegrijpelijk, onzienlijk, onveranderlijk, oneindig, almachtig; volkomen wijs, rechtvaardig, goed en een zeer overvloedige Fontein aller goed.

Wij kunnen de Eeuwige volmaakte God niet goed beschrijven vanwege ons vijandig verstand. Zijn Goddelijk Wezen, Zijn Bestaan valt ver buiten ons begrip. Maar de Heere omschrijft Zichzelf. Hij wil ons tegemoetkomen met Zijn Woord, waarin Hij Zichzelf openbaart, enigszins vatbaar voor ons menselijk verstand. Daarbij geeft Hij de mens een taalmogelijkheid zodat ieder mens Hem kan horen spreken *in zijn eigen taal waarin hij geboren is*, Hand. 2:8. De mens alleen heeft deze gave boven alle schepsels.

Gods verborgen wil en voornemen wordt gedeeltelijk omschreven in de Schrift en wordt kenbaar gemaakt door Zijn Woord en werken in de tijd. Gods eeuwige besluiten worden niet zozeer beschreven als een samenspraak tussen de Drie Personen, maar Zijn besluiten worden ons in de loop van de geschiedenissen geopenbaard, hetzij door profetie of door de historie. Alles rust op voorkennis van God. Handelingen 15: 18. In het bijzonder geldt dit van Zijn verkiezing van mensen tot de eeuwige zaligheid. *Gezegend zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in den hemel in Christus. Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde.* Efëze 1: 3, 4.

Om Gods wil voor ons duidelijk te maken gebruikt de Heere historie, beelden en gelijkenissen waar mensen bekend mee zijn. Hij omschrijft Zichzelf met woorden die Hij ontleent aan ons lichaam en ziel en onze handelingen. Hij benoemt Zichzelf als een mens met gezicht, ogen, mond, handen en voeten en dergelijke. In Zijn openbaring daalt de oneindige God in Zijn taal en woordgebruik, af tot eindige schepselen. Ook in het benoemen van Zichzelf en Zijn deugden gebruikt Hij menselijke eigenschappen, bv. Zijn macht, rechtvaardigheid, liefde, goedheid, enz. Het is als een analogie met de mens die naar Gods beeld geschapen is.

God schiep de mens én hun taal, die later de Hebreeuwse taal genoemd werd. De heilige linie bleef die taal voeren ná de Babylonische spraakverwarring. Noach en zijn nakomelingen tot Heber toe bleven in hoofdzaak bij de geopenbaarde waarheid en behielden waarschijnlijk de oorspronkelijke taal. Er is geen vast bewijs dat er vóór de zondvloed geschreven taal was. Toch kunnen er wel fragmenten bewaard zijn die Mozes heeft gebruikt. Vandaar dat er in Gen. 1-11 soms zulke summiere informatie staat. De mensen leefden wel lang genoeg om de waarheid van de Godskennis over te dragen. Sem had de Zondvloed meegemaakt en leefde tot ca. 20 jaar vóór de geboorte van Ezau en Jacob. Mozes beschreef summier de historie van de wereld in de vorm zoals wij die nu kennen, met de wetgeving met en alles wat hiermee samenging. Dat niet alleen, hij beschreef de instellingen van het verbond. *Want als al de geboden, naar de wet van Mozes, tot al het volk uitgesproken waren, nam hij het bloed, besprengde beide het boek zelf, en al het volk.* Zie ook Deut. 31: 24 en Hebr. 9: 19.

In het Woord van God geeft Hij Zichzelf Namen om Zijn verhouding tot de mens uit te drukken. Bijvoorbeeld, betreffend een zondaar, maakt God Zich als een rechtvaardig God

bekend, waardoor een rechtvaardige eis en straf verbonden is. Of, God openbaart Zich als de Barmhartige, wat vergeving inhoudt. Naar de verschillende relaties in welke een mens zich verhoudt tegenover Zijn Schepper, openbaart de Heere Zichzelf. Elke eigenschap of deugd behoort en is het absolute Wezen Zélf. God is in alles en alle opzichten volmaakt en geheel. *God is liefde*. Dat geldt de Drie-enige God. De keerzijde *is haat* tegen de zonde. Het aantal eigenschappen die God in Zichzelf heeft zijn zó groot, dat er geen volledige opsomming kan zijn omdat er veel meer is dan wat God ons heeft bekendgemaakt. De naam voor de éénheid in God heeft meestal een *enkelvoudig* woord, zoals Zacharia 14: 9. *Te dien dage zal de Heere één zijn en Zijn Naam één*. Dat ziet niet alleen op Zijn éniig Wezen, maar ook op Zijn openbaring hiervan aan Israël en de volken.

God is het onmededeelbare en ontoegankelijk Licht. God, Heere, Vader en dergelijke, zijn geen eigenlijke namen zoals de mensen die dragen. God is in Zichzelf onuitsprekelijk en naamloos. Wij spreken over Hem door Gods Naam te noemen tot verduidelijking, hoewel Zijn onbegrensd Wezen niet door Namen uitgedrukt kan worden. Daarom noemen mensen Hem naar Zijn eigenschappen of deugden. God schiep de taal in en voor mensen om Hem te benoemen, te aanbidden en ook over Hem te spreken. Willen we Hem *begrijpen* dan vallen we in Adams zonde. Hij wilde als God wezen in zijn verstand, wil en gedrag, zoals de duivel Adam voorspiegelde. Zelfs in de Reformatorische theologie werd de betekenis van de Onbegrijpelijke God steeds minder beseft door bepaalde voldoening te zoeken in dogmatische bewoordingen. De voldoening ligt in God, door Christus en de Heilige Geest, Die van Hen getuigt in de Schrift en in het hart van de gelovigen. Gods oneindige grootheid is nooit te begrijpen en kan noch mag door theologische begrippen begrensd worden. Dat neemt niet weg dat men de teksten die over Hem spreken, mag toelichten.

De Bijbel spreekt over Drie Getuigen, Joh. 5: 6. Wij spreken over Drie Personen. Hoewel we 'Personen' *niet menselijk* moeten opvatten, want een mens heeft ziel én lichaam. God is een aller-volmaaktste Geest Die Zich heeft geopenbaard in en door Zijn Zoon Jezus Christus, Die wel een lichaam en ziel had, maar uitsluitend in vereniging met Zijn *Goddelijk Persoon*.

Persoonlijkheid is een begrip wat aan de mens zelf is ontleend en dan gebruikt wordt om over God te spreken. Het kan echter een verkeerd beeld van Hem geven, want ons verduisterd verstand kan geen *geestelijke* bevatting van Hem hebben. Paulus zegt 1 Korinthe 2: 12-14. *Doch wij hebben niet ontvangen den geest der wereld, maar den Geest, Die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen, die ons van God geschonken zijn. Dewelke wij ook spreken, niet met woorden, die de menselijke wijsheid leert, maar met woorden, die de Heilige Geest leert, geestelijke dingen met geestelijke samenvoegende. Maar de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden.*

Agur heeft uitgeroepen: *Hoe is Zijn Naam? En hoe is de Naam van Zijn Zoon, zo gij het weet?* Spreuken 30: 4. Gods Namen geven allemaal begrippen te kennen die bij de mensen gelden en dan in eminente en onbevattelijke zin op God worden overgedragen. Zelfs *onmededeelbare* eigenschappen, b.v. almacht, eeuwige wetenschap, worden voorgesteld in vorm en uitdrukking die aan het *eindige* menselijk zijn ontleend.

De eeuwige, onzienlijke God is van eeuwigheid tot eeuwigheid, zegt Mozes, Psalm 90. In de Bijbel lezen we geen dogmatische toelichting over het Goddelijk Wezen. Wel lezen we van een eeuwig voornemen, besluit, welbehagen enz. De theologen beschrijven de Godheid als een eeuwig Wezen, d.w.z. een Aanwezigheid, een Eeuwig Bestaan onderscheiden in Drie Zelfstandige Volmaaktheden. In Hebréeën 1: 3 staat het Griekse woord hypostateos, Zelfstandigheid (zie kanttek. Statenvert.). Christus wordt genoemd *het uitgedrukte Beeld van Zijn Zelfstandigheid*; Die ook een bovennatuurlijk, zelfstandig reëel Bestaan bezit en een Person is. Christus is het Afschijnsel van de heerlijkheid van de Vader.

Al de oude theologen zijn summier in hun beschrijving van de Godheid, of het Wezen van God. Ze waren bang voor menselijke speculatie, waardoor God onteerd wordt en verlaagd. In de schepping wordt *God gekend in Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid*. Rom. 1: 20, 21. God heeft Zich bijzonder geopenbaard in Zijn Woord. Daarin openbaart God Zich in Drie levende en werkende Personen en daarom kunnen we spreken over Zijn eigenschappen, werkingen en volmaaktheden.

Theologen spraken vroeger over Gods werken 'naar binnen en naar buiten'. 'Naar binnen' worden de *immanente eigenschappen* genoemd binnen God Zelf. Er wordt onder meer bedoeld Zijn Bestaanswijze in Drie Personen, zowel als Zijn besluiten ten opzichte van Zijn schepping en Zijn blijvend Bestaan. De schepping kan zonder Hem niet bestaan. Het schepsel bestaat zolang God Zijn kracht geeft en wil dat het voort blijft bestaan.

De schepping wordt toegeschreven aan de Heilige Drie-eenheid. Ps. 33: 6; Hebr. 1: 2, 10 en hfd. 11: 3. De orde van Hun werken rust op de orde in het bestaan van de Godheid. Dus scheppen is het werk van de Vader, van de Zoon naar Zijn Goddelijke natuur, meewerkend en scheppend. Ook de Heilige Geest is mede-scheppend, want de Vader en de Zoon werken altijd door de Geest.

Een andere openbaring van God is: de 'werken van God buiten Zichzelf.' Men spreekt dan van *Zijn con-descendentie*. Het betekent zoiets van: Gods *mede-afkomst in neerbuigendheid* zoals Hij Zich aan mensen bekendmaakt.

Romeinen 1: 19, 20. *Overmits hetgeen van God kennelijk is, in hen openbaar is; want God heeft het hun geopenbaard. Want Zijn onzienlijke dingen worden, van de schepping der wereld aan, uit de schepselen verstaan en doorzien, beide Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid, opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn.* Als God Zich openbaart in en door de schepping of de natuur, dan openbaart de grote Schepper Zich ook in en door de mens zelf. De mens is een heel groot wonder op zich; een groot wereldwonder in het klein.

Paulus sprak eens op de Areopagus een heuvel in Athene waarop het opperste Gerechtshof vergaderde. Daar werden alleen heel belangrijke zaken geoordeeld. Paulus werd daar gebracht omdat men meer van zijn leer wilde horen. Hand. 17: 28, 29. In zijn toespraak zei hij: ... *'Want wij zijn ook Zijn geslacht.* Wij moeten niet menen dat de Godheid goud of zilver, of steen gelijk is'. Paulus bedoelt vanzelf dat Adam door God geschapen is en wij allen uit Hem afkomstig zijn. Misschien reflecteert hij ook aan de overlevering vanuit het Midden-Oosten, dat een godenzoon geboren zal worden en heersen zal over de mensen. Paulus heeft natuurlijk het oog op Christus.¹ En tevens dat mensen een geest hebben ontvangen van God.

Met enkele trekken hebben we nu gezien wat de Nederlandse Geloofsbelijdenis en anderen leren van het Goddelijk Wezen.

We gaan nu verder met de Kerkvaders van de Vroege Kerk.

---

¹ Deze overlevering was in de toenmalige heidenwereld heel goed bekend. Ze is afkomstig van de Chaldeeën. Zij behielden het langst de waarheid; denk aan Abraham. Het sterrenbeeld van de Maagd herinnert aan de godenzoon. De Wijzen uit het Oosten (Grieks magiërs) waren sterrenkundigen. Ze constateerden een bijzondere ster, die eerder niet verscheen, of niet eerder bestond. Zie *Het Getuigenis van de Sterren*, door Dr. E. W. Bullinger.

2. GRIEKSE KERKVADERS OVER DE GODSNAMEN

We hebben nu de Godsnamen aandacht gegeven. We gaan nu een stap doen in de Kerkhistorie om te kijken hoe de Vroege Kerkvaders hierover schreven.

De geschiedenis van de oudste Christelijke kerk vermeldt hoe haar positie was rond het jaar 150. De summiere gegevens doen zien, hoe machtig de kerk zich heeft uitgebreid. Zelf koesterden de **Christenen uit de Joden** de hoop, dat eens *geheel Israël zich tot Christus zal bekeren* volgens beloften in het O.T. Zij benaderden de Joodse leef- en denkwijze daarom zover zij konden. Maar het *wettisch* Jodendom stootte hen af.

Paulus reageert op hen die Joodse regels willen opleggen aan niet-Joden. Het was rond deze tijd nog geen probleem dat de Joodse christenen vasthielden aan de wetten van Mozes. Zo vertelt Eusebius dat de leiders van de christelijke gemeente, tot de opstand van Bar Kochba, allemaal 'van de besnijdenis' waren. Paulus reageerde ook tegen de hoogmoed van christenen uit de heidenwereld, die de Bijbelse leefgewoonten onder de Joden voor een deel verwierpen en zich boven hen verhieven. Zie o.a. Romeinen 11: 20 etc.

De **kerkvaders** hebben bij de vorming van het christendom in de Grieks- en Latijnsprekende wereld veel gebruikgemaakt van de Griekse ideeën. De filosoof en beroemde theoloog Augustinus was afkomstig uit Noord-Afrika. Hij studeerde in Carthago, waarna hij in Hippo in Algerije bisschop werd. Vóór zijn bekering in 386 zocht Augustinus zijn heil bij filosofische stromingen, in het bijzonder het neo-platonisme. Plato wilde de erfenis van de heidenwereld vormen naar betere begrippen voor zijn tijd, waarvan ook het christendom gebruikt kon maken.

Er was in de vroege Christelijke kerk vóór de middeleeuwen sprake van een levendige antieke *filosofische traditie*. Hiermee liet Augustinus zich ook door beïnvloeden. Evenwel droeg Augustinus zelf in heel belangrijke mate bij aan de verspreiding van het christendom.

Kerkelijke dogma's werden soms geformuleerd met gebruik van Grieks/Latijnse denkbeelden. Augustinus zag zich geconfronteerd met twee uitersten. Aan de ene kant het dogmatische christelijke geloof, die een 'geopenbaarde wijsheid' inhield. En aan de andere kant is er de filosofie en wijsbegeerte, die het zelfstandige gebruik van de rede en het eigen verstand huldigden. Augustinus deed een poging om aan te tonen dat de wereld van 'Gods wil' verenigbaar met die van een menselijke, vrije wil, op grond van de Bijbel. In zijn streven naar verzoening tussen religie en filosofie 'verchristelijkte' hij enigszins de filosofie. Tijdens de middeleeuwen verdwenen de Griekse bronnen voor een deel uit de christelijke wereld maar niet de klassieke terminologie.

Zie Kerkgeschiedenis van de vroege christelijke kerk door 18 deskundigen.

Beknopt leerboek der christelijke kerkgeschiedenis, Dr. Johan H. Kurtz.

In zijn brief aan de gelovigen in Korinthe schrijft Paulus dat zijn boodschap 'voor Joden een ergernis en voor Grieken een dwaasheid' is. 1 Kor. 1:18-25. Dat wil zeggen, dat de Griekse filosofen en sofisten het dwaas achten, en dat de Joden er zich mateloos aan ergeren. Hoewel filosofen en sofisten tegen elkaar een woordenstrijd voerden, waren ze beiden vijand van Paulus' preken. Daarom zegt Paulus in Kolossenzen 2: 8, 9. *Ziet toe, dat niemand u als een roofvervoere door de filosofie, en ijdele verleiding, naar de overlevering der mensen, naar de eerste beginselen der wereld, en niet naar Christus. Want in Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk.* Paulus keurt de filosofie af, want die vervoerde naar menselijke wetenschap. We moeten dat niet opvatten alsof Paulus alle filosofie afkeurde, want letterlijk vertaald is *filo* liefde en *sofie* kennis en wetenschap. Hij waarschuwt wellicht tegen *filosofie en ijdele verleiding* zoals die in zijn dagen zich manifesteerde.

Het is de grote verdienste van Luther dat hij een einde maakte aan de filosofische en sofistieke invloed in de Godsleer. Calvijn volgde hem hierin en vulde hem corrigerend aan. Dit is een van de redenen waarom de Reformatoren bezwaar hadden tegen de Godsnamen die niet in de Bijbel voorkomen. Zoals *Wezen*, *Personen* e.d. Zij gebruikten ze wel maar met een Bijbelse uitleg wat de inhoud en bedoeling ervan is.

Het concilie van Chalcedon.

Van buitengewone betekenis was het algemeen concilie van Chalcedon dat op 8 oktober 451 begon. De belangrijkste werkzaamheid, welke het concilie kreeg te verrichten, bestond misschien wel in het formuleren van een Belijdenis. De synode beleed zowel de volkomen Godheid als de volkomen mensheid van Christus. (Kerkgeschiedenis vanaf de oude Christelijke kerk tot ca 1963 door 18 theologen)

"Wij belijden, in navolging van de heilige vaders, allen eenstemmig dat onze Heere Jezus Christus één en dezelfde Zoon is, volmaakt in Zijn Godheid en volmaakt in Zijn mensheid, waarlijk God en waarlijk mens, bestaande uit een redelijke ziel en een lichaam, één van Wezen met de Vader naar Zijn Godheid en één van Wezen met ons naar Zijn mensheid, ons in alles gelijk, uitgenomen de zonde, van eeuwigheid uit de Vader gegenereerd naar Zijn Godheid, maar in het laatst der dagen omwille van onze zaligheid uit de Maagd Maria, de moeder Gods, geboren naar Zijn mensheid, één en dezelfde Christus, Zoon, Heer, Eniggeborene, in twee naturen, onvermengd, onveranderd, ongedeeld, ongescheiden; daarbij wordt het onderscheid tussen de naturen in generlei wijze tenietgedaan door de vereniging, maar veeleer de kenmerkende eigenschap van elke natuur bewaard en samengebracht in één Persoon en één hypostase, niet alsof Christus is gescheiden of verdeeld in twee personen, maar één en dezelfde Zoon en eniggeboren God, Woord, Heer, Jezus Christus; precies zoals de profeten vanaf het begin betreffende Hem hebben gesproken en onze Heere Jezus Christus ons heeft geleerd, en de geloofsbelijdenis van de vaders ons heeft doorgegeven."

Verdere uitwerking

Deze complete uiteenzetting dreigt bijna vergeten te worden in de kerken. De eigenschappen van de Goddelijke en menselijke natuur van de Persoon Christus Jezus worden niet aan die beide naturen in de staat van Zijn vernedering ten volle meegedeeld. De naturen blijven onderscheiden hoewel de éne Persoon werkt met en door de beide naturen. De overschaduw van de Heilige Geest over Maria houdt niet in, dat haar baarmoeder zonder zonden werd gemaakt, - ze heeft daarna nog meerdere (zondige) kinderen voortgebracht - maar dat haar Zaad geheiligd en volmaakt werd *door de kracht van de Heilige Geest* die over haar kwam. Het bovenstaande concilie noemt haar **de moeder Gods**.

Het is een vraag of de Goddelijke natuur Zich verenigde met het embryo in Maria?

Ds. J. Fraanje geeft het volgende antwoord. "O dat wonder, Hij, de eeuwige, eeuwig geboren Zoon van God, bekwaam gemaakt om een Middelaar met twee naturen tussen God en mens te zijn. En dat die twee naturen nu voor eeuwig in Hem zullen verenigd blijven.

- In de baarmoeder van Maria zijn zij door de onbegrijpelijke werking van de Heilige Geest voor de allereerste keer één geworden.
- In Zijn geboorte zijn zij zo in Hem geopenbaard. En Zijn gehele leven door, heeft Hij ze zonder onderbreking tezamen omgedragen en vertoond. Als mens is Hij gestorven, en als God en mens is Hij opgestaan." Preek over Hand. 1: 9-11, uitgave 1935. (theologienet.)

Er was in het graf een scheiding tussen Jezus' ziel en lichaam, maar niet tussen de Persoon.

Het wil niet zeggen dat die aanname van de menselijke natuur, ziel en lichaam, op zichzelf dé grote vernedering van Christus is geweest. Want Hij verscheen ook al in een menselijke gedaante aan Abraham en anderen vóór Zijn menswording. De goddelijke Persoon is eeuwig, onveranderlijk in het Goddelijk Wezen.

De vernedering van God de Zoon was in fasen. Deze bestond niet alleen hierin dat de *Heiligheid der heiligheden* als Persoon de menselijke natuur aannam uit een zondares evenals andere zondaren. En dat Maria Zijn moeder werd. Die diepste vernedering was ook niet in de eerste plaats de verachtelijke omstandigheden van Zijn geboorte in een beestenstal, enz. De diepste vernedering bestond, dat Christus Zich als GOD-MENS door *Zijn Borgstelling* stelde onder het Goddelijk Recht door de *toerekening van Adams verbondsovertreding en erfzonde met de hele schuld van al Zijn uitverkorenen*. Adams schuld werd Christus toegerekend als Borg, Middelaar en Verzoener. Zijn Borgstelling in de Vrederaad was op zich een daad van onuitsprekelijke liefde.

Vanaf Jezus' geboorte zien we de Messias in de Schrift geopenbaard als GOD-MENS, hoewel Zijn Godheid verborgen lag onder een ontluisterde mensheid. *Want Hij kwam in gelijkheid des zondigen vleses, en dat voor de zonde, en heeft de zonde veroordeeld in het vlees*, Romeinen 8:3. Liever vertaald: *vanwege* de zonde; om die weg te dragen, te verzoenen; volgens Dr. Kohlbrugge. Dat wil zeggen, Christus was onderworpen aan de vloek der wet en daarom ook onderworpen aan de dood. Allen die door de Geest hun ogen worden geopend zien in Hem een Goddelijke Persoon, hoewel in de armoedigste omstandigheden, zoals de herders, de wijzen, Simeon, Anna en veel anderen.

De toerekening van zonden vond plaats vanaf de ontvangenis en werd trapsgewijze tot bewustzijn van Christus gebracht. Want er staat van de God-Mens dat Hij opgroeide evenals andere kinderen. Zijn Godheid deelde de volmaakte kennis, wetenschap en dergelijke niet aan Christus mee vanaf Zijn geboorte, maar Hij groeide op als jongen wat Zijn menselijke natuur betreft. De eigenschappen van beide naturen vloeiden niet in elkaar maar Zijn Persoon was werkzaam naar de leeftijdsorde, door Zijn Vader beschikt. Deze orde hield onder meer in, de ontplooiing van menselijke eigenschappen was naar menselijke orde in zover de mensen toen het zagen. Wat niet zichtbaar was deed Hij ook. Deze menselijke gaven werden op Zijn dertigste jaar vermeerderd door de publieke zalving met de Heilige Geest. Door Zijn zalving wordt Hij genoemd de Messias, משיח, dat is Gezalfde.

Toelichting op weergave van Christus als God-Mens

De meeste theologen geven de voorkeur aan de beschrijving God *en* Mens. Het koppelwoordje *en* geeft de *nauwe vereniging* aan. Echter, omdat er verkeerde begrippen over de Persoon van Christus zijn, geven anderen de voorkeur om een - verbindingsstreepje te plaatsen waardoor de nadruk meer valt op de Goddelijk Persoon.

Velen vormen een onjuist denkbeeld, dat er 2 Personen zijn als we spreken over 2 naturen. Maar de Goddelijke natuur is een *Goddelijk Persoon Die een menselijke natuur* – dat is ziel én lichaam onafscheidelijk en voor eeuwig heeft aangenomen. Dus, Christus nam geen menselijk persoon aan, hoewel Hij soms in de Bijbel aangeduid wordt naar Zijn menselijke openbaringsvorm, o.a. Rom. 5:15. *Want indien door de misdaad van één velen gestorven zijn, zo is veel meer de genade Gods en de gave door de genade, die daar is van één Mens, Jezus Christus, overvloedig geweest over velen.* Één Mens is de naam naar Zijn mensheid; Jezus (Jehoshua) Christus ziet op Zijn Goddelijk Persoon als Middelaar. Christus is in alles uniek!

3. HEBREEUWSE NAMEN VOOR DE DRIEENIGE GOD

Het grote voorrecht van de Joden is, *dat hun de woorden Gods zijn toevertrouwd*, Rom. 9. De Namen van God zijn in de Hebreeuwse Bijbel feilloos overgeleverd. God wordt genoemd de ENIGE. *Hoor Israël, de Heere uw God is een enig God. Hoor, Israël! De HEERE, onze God, is een enig HEERE!* Deut. 6:4, 5 en Markus 12: 28. Er zijn meer vertalingen mogelijk: Hij alleen / de Enige. Aan Wie exclusieve gehoorzaamheid geëist wordt. De Bijbel benoemt Gods Namen naar Zijn eigenschappen. De Eeuwige, Almachtige, Wijze, Heilige, Rechtvaardige, Volmaakte, Barmhartige, Goede, enz.

De namen van Gods deugden en eigenschappen zijn in alle talen vertaald naar hun aard. Maar de Godheid Zelf, zoals Jehovah, El, Elohim, en de andere Persoonsnamen hebben een omschrijving nodig, omdat ze in het algemeen vertaald zijn als Heere en God. De vraag is, hoe worden die Namen vertaald? Laten we Gods namen eens bekijken.

De Gods naam **EL**.

Het Hebreeuws woordenboek wijst erop dat El wordt uitgesproken Eel. Het meervoud Elohiem אֱלֹהִים is afgeleid van het enkelvoud; en wordt uitgesproken als èlohiem. Het betekent de (Vrij)machtige of Almachtige, Schepper en Wetgever, de Verhevene. El wordt niet alleen gebruikt als de naam van God maar ook in de benaming van afgoden.

El komt in het Oude Testament circa 252 keer voor. 229 keer wordt het *God* vertaald enkele keren Machtigste, Sterke. Het woord El bestaat uit de eerste 2 letters van Elohiem; dat is het meervoud van Eloah, of Eloha. Zie A. Trommius, *De Bijbelse concordantie*.

Elohim en Eloah wordt onder andere gecombineerd met:

Elohim Kedem – God is (van) Begin, Deuteronomium 33:27

Elohim Chaiym – God van Leven, Jeremia 10:10

Elohim Selichot – God van Vergeving, Nehemia 9:17

Elohim Mauzi – God van Kracht, Psalm 43:2

Elohim Yishi – God mijn Verlosser, Psalmen 18:47 en 25:5

El wordt gecombineerd met veel andere namen en eigenschappen van God:

El HaNe’eman – De trouwe God, Deuteronomium 7:9

El HaKadosh – De Heilige God, Jesaja 5:16

El Israël – De God van Israël, Psalmen 68:35

El Elyon – De allerhoogste God, Genesis 14:18

ImmanuEl – Een Naam van Christus: letterlijk *met ons is God*, Jesaja 7:14

Omdat de naam **El** אֱל in de oudste overlevering in en buiten de Schrift voorkomt mogen we misschien concluderen dat de Hebreeuwse taal tot de tijd van de Babylonische spraakverwarring 100 jaar ná de zondvloed, kan een gemeenschappelijke taal zijn geweest met allerlei differentiaties, waarbij enige begrippen in alle talen hetzelfde bleven. De Naam El werd daarna aangeroepen door een groot aantal volken, hoewel met verbasteringen en toevoegingen. In de meeste gevallen werden de namen van goden, ondanks alle veranderingen in taalgebruik niet veranderd. De verandering van taal ná de spraakverwarring gaf uiteraard totaal andere woorden.

Het zou wel te wensen zijn als de Bijbelse Godsnaam **El** zoveel mogelijk vertaald werd met de Hebreeuwse betekenis, *Allerhoogste of Almachtige*. Hoewel het geen verplichting is om de Hebreeuwse naam te vertalen in onze eigen taal. De Gods naam **El en Elohiem** werd door de Griekse schrijvers in het Nieuwe Testament vertaald als Theos. Tijdens de uitstorting van de

Heilige Geest hoorden mensen uit ca 14 volken de discipelen spreken over God en Jezus in hun eigen taal, waarin ze geboren waren, Hand 2: 8. De Heere nam de taalbarrière weg.

Het **Germaanse** woord **God** is wellicht vanuit het Midden-Oosten onder de Germanen gekomen. In het Perzisch wordt het *Guda* geschreven, dat is: de Aangeroepe. Anderen menen dat God afkomstig is van het Hebreeuwse Echad, (chod) wat de *Enige* betekent.

De naamverbinding met El komt veel voor:

EL, ELOAH [el, el-oh-ah] God de Machtige of Krachtige, Sterke, Nehemia 9:17. *Doch Gij zijt een God van vergevingen, genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van weldadigheid.* Hier wordt El heel gepast vertaald in God, Die alle Goddelijke eigenschappen in Zich heeft en die ook betoond.

ELOHIM [el-oh-heem] is God in het meervoud kan soms beter geschreven worden: de **Godheid**. Letterlijk: Machtigen en Sterken. Genesis 1:1. Prediker 12: 1. Gedenkt aan uw Schepper. Letterlijk staat er Scheppers. Elohim is de meervoudsvorm van Eloáh. In Jeremia 31:33 spreekt de Heere Jehovah als de Verbondsgod *Elohim* van Israël.

EL SHADDAI [el-sha-dahi] Machtige Jakobs, Genesis 49:24 en *God de Almachtige* vers 25. Ps. 132: 2, 5. Jakob roemt Jozef die in zijn zeldzame verdrukking en verhoging de Almachtige Jacobs tot zijn hulp en grote zegening heeft.

EL ELJON [עֶלְיוֹן el-el-yohn] God de Allerhoogste. In Genesis 14: 19-20 noemt de koning-priester Melchizédek 3 keer *God de Allerhoogste* in zijn zegening van Abram. Melchizédek was een van de duidelijkste typen van Christus. Elyon is afgeleid van het Hebreeuws woord 'opgaan' of 'opstijgen'. Heere uw God (elyon) zette u boven al de volken, Deuter. 26:19. Mozes ziet op Israël die door God *verhoogd* werd en onder Zijn gezag en *opperheerschappij* blijft.

EL ROI [el-roh-ee] God van aanzien, Genesis 16:13. In de Engel des Heeren zag Hagar God Zelf Die op haar neerzag, terwijl zij niet op Hem zag. *Gij God des aanziens. Heb ik ook hier gezien naar Dien Die mij aanziet?*

EL OLAM [עוֹלָם el-oh-lahm] Eeuwige God. *Van eeuwigheid tot eeuwigheid, zijt Gij God.* Psalm 90:1-3. God is zonder begin of einde, vrij van alle beperkingen van de tijd. Want Hij schiep hemel en aarde en tegelijk de tijd.

EL GIBBOR [el-ghee-bohr] Machtige of de Sterke God, Jesaja 9:6. De Naam van de Messias, Jezus, die Jesaja beschrijft als GOD-MENS in Zijn geboorte en Middelaarsambt; vooral als Heerser.

ADONAI [ah-dow-naj]. **Mijn Heere**

De naam Adonai wordt alleen voor God gebruikt. Het komt ongeveer 300 keer in het OT voor. De Naam wordt ook dikwijls gebruikt in combinatie met andere namen, zoals Heere HEERE. In het Hebreeuws is adonai taalkundig gezien een meervoudsvorm.

Adonai met een andere uitspraak van de laatste 2 letters wordt 97 keer voor engelen gebruikt, (Trommius) De uitspraak van Adonai bestaat niet uit 4 vocalen (klinkers) maar uit 3; de i wordt uitgesproken als j, dus: aj.

Adoniem, (mijne heren) is het meervoud van Adon. Het wordt evenals Elohiem zowel voor mensen als voor God gebruikt. Volgens Gesenius is אֲדֹנָי een *Majesteitsvorm*.

Zie ook J. Pimentel. Woordenboek Hebreeuws – Nederlands.

In het Oude Testament wordt de Godsnaam JHWH 't meest gebruikt in Gods omgang met Zijn volk, terwijl Adonai meer wordt gebruikt wanneer Hij handelt over de heidenen.

In de Septuaginta, de Griekse vertaling van het Oude Testament vóór de tijd van Christus wordt JHWH meer dan 6000 keer vertaald door **Kurios**. Kurios is ook een van de vertalingen die wordt gebruikt voor het Hebreeuws adonai. Echter, uit de tijd vóór Christus wordt in enkele Septuaginta-fragmenten de Godsnaam JHWH nog weergegeven in Hebreeuws handschrift. Ook in het Nieuwe Testament wordt het Griekse woord Kurios, vertaald door Heere.

De naam Heere in onze vertaling is afkomstig van het oude Nederlandse woord heere of heer. Dat is iemand die een bezitter is van lijfeigenen en van landerijen. Het ziet op eigendomsrecht en op een gezagdrager. De naam heerser en heerlijkheid is daarvan afkomstig.

Mijn Heere houdt in: ik onderwerp me aan Uw gezag.

Overzicht JHWH in het Hebreeuws

Toen de Heere aan Mozes verscheen, noemde Hij Zijn Naam: *Ik zal zijn die Ik zijn zal*. Exodus 3: 14. In het Hebreeuws: **JHWH, JEHOVAH**. De W of V wordt in het Nederlands afwisselend vertaald. De uitleg van de Naam ziet in onze taal op toekomstige tijd. Tegenwoordig vertaalt men meer compleet: "Ik ben die Ik ben", of: Ik ben אהיה die er zijn zal אהיה". Dat geldt de verleden, de tegenwoordige én toekomstige tijd. In Openbaring 1: 8 staat: *Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde, zegt de Heere, Die is en Die was en Die komen zal, de Almachtige*. Dit is een van de duidelijkste omschrijving van de Persoon van Christus als God. In de Bijbel staat alleen twee Griekse letters: Α. en Ω gevolgd door archè (Begin) en τέλος (Einde). Deze hele tekst in het Grieks is de verklaring van die heilige Naam JHWH.

De Statenvertalers vertaalden Jehovah met HEERE. De laatste eeuw wordt door een aantal wetenschappers JHWH vertaald in Jawèh. Dat heeft te maken met Hebreeuwse afschriften die een andere punctuatie hebben. Hier is een probleem van de Hebreeuwse handschriften. Omdat de Joden de naam JHWH niet uitspreken hebben de masoreten de klinkers van Adonai toegevoegd. De vroegere vertalers hebben dit niet altijd geweten of gerealiseerd.

JEHOVAH houdt m.i. tevens de 3 tijden in zoals de Heere Jezus Zichzelf verklaart in Openbaring 1: *Die is en Die was en Die komen zal*.

JEHOVAH komt ongeveer 6808 keer voor in het Oude Testament en is daarmee de meest gebruikte Naam van God.

Joden spreken uit respect (en bijgeloof) deze Naam van God niet uit. In plaatst daarvan zeggen ze: HASJEM, dat is: De Naam. De klinkers in de Naam JHWH e, o, a worden in het Jodendom gewijzigd en die van *Adonaj* (אֲדֹנָי Hebr. a o a – van rechts naar links) overgenomen. Dan zou de Naam uitgesproken worden Jahowah. Maar er is geen bewijs dat de eerste klinker als een A uitgesproken moet worden. Dit probleem heeft met klemtoon in woorden te maken. Daardoor vervlucht de a tot e. Het strookt echter niet met de namen die van Jehovah zijn afgeleid. Bv. Jehochanan, enz. Het blijft een onopgeloste zaak.

Trommius schrijft in zijn encyclopedie onder de Naam Heere, dat **ADON JEHOVAH** soms precies andersom wordt geschreven, nl. **JEHOVAH ADON**. Hij plaatst er de opmerking bij: 'Hier en ook in 't volgende heeft het de punctuatie (vocalen) van *Elohim*.'

Het is m.i. beter ervan uit te gaan dat de klinkers van **Eloah**, uitspraak èloohah (het enkelvoud van Elohim) **precies accorderen** met JEHOVAH. Hierin iets niets tegenstrijdigs en zo worden de Joden geen tekort gedaan in hun ijver om Jehovah niet uit te spreken.

Een van de persoonsnamen die van Jehovah afgeleid zijn, is Jehochanan יהוֹחָנָן of Johanan

יהוה wat betekent: Jehowah is genadig. Jeremia 40: 8. In het Grieks vertaalt: Johannes.

In het Hebreeuws komt de naam Hosea voor die door Mozes werd uitgezonden om Kanaän te verspieden. Mozes noemde zijn naam Jozua. M. Henri merkt op, dat Mozes de eerste lettergreep *je* van **Jehovah** aan zijn naam toevoegde: יהושע *jəhōšua* ' , na de Ballingschap komt een kleine variatie voor: ישוע *ješûa* ' 1 Kron. 24:11, Ezra 2:36, Neh. 2: 39. De Griekse naam **Jezus** is Verlosser, Zaligmaker.

Het is onmogelijk om hier al de toegevoegde vormen van JHWH te noemen. Ze staan in het werk van A. Trommius, de *Nederlandse concordantie van de Bijbel*. Deze is nu sterk verouderd en in verklaringen meermalen achterhaald door een inmiddels veel grotere kennis van het Hebreeuws en van verwante talen.

Een selectie:

JEHOVAH Jehowah; deze exacte uitspraak niet met zekerheid bekend; wordt vertaald HEERE. Deuter. 6:4. *Hoor Israël, de Heere onze God is een Enig Heere. Sjema Israel, Adonai Elo-hénoe, Adonai echád.* Letterlijk: *De Heere onze Elohim de Heere is Eén.* Bij elkaar genomen staat hier de enige volledige Verbondsnaam voor God. De inhoud van de Naam: "Ik ben die Ik ben." Exodus 3:14.

JAH verkorting van **JEHOVAH**

De Hebreeuwse Naam **JEHOVAH** wordt soms verkort genoemd JAH. Het woord JAH wordt 25 keer vertaald als HEERE. Deze verkorte Gods naam komt onder meer voor in Hallelu-jah, *looft de Heere*. De laatste H is een wezenlijk deel van de Godsnaam; mag beslist niet weggelaten worden.

JEHOVAH ELOHIM, of ELOAHI. Komt 915 keer voor

Genesis 2:4. *Als de HEERE God de aarde en hemel maakte.*

Psalm 59:6. *Ja Gij HEERE, (JEHOVAH) God (ELOHIM) der heirscharen, God (Eloáhi) van Israël.* Het is een combinatie van de Verbondsnaam JHWH en de algemene naam Heere (ELOHIM), die echter als God is vertaald. David roept zijn God aan in de grootste nood en beroep zich op Zijn Namen als pleitgrond.

EL ELOHIM JEHOVAH. In Jozua 22: 22 komen deze 3 Namen in combinatie voor.

De God (El) der goden (Elohim), de HEERE (JEHOVAH) de God der goden, Die weet het. Deze eedformule legde twee en een halve stam af om te zweren dat ze God trouw zullen blijven.

ADONAI JEHOVAH. HEERE HEERE. Adon komt 766 keer voor en wordt vertaald heer. Adoni is 122 keer vertaald Heere (letterlijk: Mijnheere). JEHOVAH Adonai ca. 281, en JEHOVAH Adoni 15 keer met alleen i als eindklinker.

Genesis 15: 2. *Abram zeide: Heere HEERE, wat zult Gij mij geven, daar ik zonder kinderen heenga?* Abram doet een beroep op de Heere de Albezitter én op zijn Verbondsgod vanwege zijn onmogelijke situatie.

Richteren 6:22. *En Gideon zeide, ach Heere HEERE, daarom dat ik een engel des Heeren gezien heb.* Gideon meende dat hij zou sterven, omdat hij God had gezien.

Manoach vreesde hetzelfde, Richt. 13: 22. Zie ook Richt 16: 28. *Simson riep tot den HEERE en zeide: Heere (Adoni = Mijnheere) HEERE, gedenk toch mijner.* Simson vroeg om Gods wraak over Israëls vijanden en gaf zichzelf over in de dood. Hij was een onvolmaakt voorbeeld en type van Jezus aan het kruis.

JEHOVAH SHALOM. *De HEERE is Vrede*, Richteren 6:24.

De naam die Gideon gaf aan het altaar dat hij bouwde nadat de Engel des Heeren hem verzekerde dat hij niet zou sterven, waarvoor hij vreesde, omdat hij meende dat de dood erop zou volgen nadat hij Hem had gezien. Bovendien vreesde hij voor zijn stadsgenoten en de buitenlandse vijanden.

JEHOVAH JIREH *De HEERE zal voorzien*. Genesis 22:14. De naam die Abraham gaf aan de berg toen God voorzag in de ram die geofferd werd in plaats van Izak.

JEHOVAH RAPHA *De HEERE is genezing*. Exodus 15:26. *Ik ben de HEERE, uw Heelmeester*. Het gaat hier over lichaamsskwalen en ziekten.

JEHOVAH NISSI *De HEERE mijn Banier*. 'En Mozes bouwde een altaar; en hij noemde deszelfs naam: *De Heere is mijn Banier*.' Exodus 17:15. Het altaar wordt een gedenkplaats aan het feit dat Israël de Amalekieten overwon.

JEHOVAH M'KADDESH. *De HEERE heiligt*.

Ik ben de HEERE die u heiligt. (heilig maakt) Leviticus 20:8. Ezechiël 37:28. *IK ben de Heere die Israël heilig als Mijn heiligdom in het midden van hen zal zijn tot in eeuwigheid*.

JEHOVAH TSIDKENU. (tzid-kay-noo) *De HEERE onze Gerechtigheid*. Jeremia 33:16.

Gerechtigheid is nodig om voor God te kunnen bestaan. Geen eigengerechtigheid die Joden zochten door de Wet van Mozes stipt te onderhouden – zomin als Christenen door het Evangelie uitwendig te belijden – maar alleen de gerechtigheid die de Messias zal aanbrengen. Deze is zo volmaakt dat Zijn Naam GERECHTIGHEID Zélf is. 2 Korinthe 5:21 *Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem*.

JEHOVAH ROHI. *De HEERE is mijn Herder*. Psalm 23:1

David neemt een beeld uit zijn eigen leven als een herder met zijn schapen. Zoals schapen bedreigd worden door wilde dieren en de herder tussen treedt zo is de HEERE zijn Herder. Die hem bewaakt, verzorgt en veilig in de Hemelstal leidt.

JEHOVAH SHAMMAH. *De HEERE is daar*. Ezechiël 48:35.

Deze uitzonderlijke Naam wordt toegeschreven aan Jeruzalem en de tempel wanneer de strijd met de God en Magog is overwonnen, Israël tot kennis van de Messias is gekomen en de volken van de aarde het Woord van God overal hebben aangenomen. Zie ook Ezechiël 44:1-4 en Zacharia 14.

JEHOVAH ZEBAOOTH. *De HEERE der heirscharen*.

Dit komt dikwijls voor. De eerste keer in 1 Samuël 1:3. *Om te offeren de Heere der heirscharen te Silo*. Het vertoont God in Zijn soevereine autoriteit als een machtig Overste over engelen en mensen, Joden en heidenen. Jacobus in zijn Griekse brief houdt Zebaoth onvertaald. Hfd. 5: 4. *Het geschrei is gekomen tot in de oren des Heeren Zebaoth*.

Bron: Gedeeltelijk overgenomen van Internet. Bible Hub. <https://biblehub.com/>

A. DE NAMEN VAN DE ZOON VAN GOD IN HET OUDE TESTAMENT

1. De eerst Naam van de Zoon van God is het **VROUWENZAAD**, die we aantreffen in de Moederbelofte. Na de zondeval staan Adam en Eva in het heilig tribunaal voor hun Vader, die nu hun Rechter is. Satan is erbij in de gedaante van de slang die hij misbruikt had.

God ondervraagt eerst Adam, dan Eva en als laatste de slang. Adam beschuldigt regelrecht *de Heere en zijn vrouw, die Gij mij gegeven hebt*. Job spreekt daar later met afkeer van. *Zo ik gelijk Adam mijn overtredingen bedekt heb*, Job 31: 33. God is te bewonderen dat Hij na zo'n gedwongen belijdenis zo'n heerlijk verlossing aankondigt.

We zien in het Paradijs 2 gewichtige zaken in beeldspraak zich ontvouwen.

Een rechtspraak en een offerwerk, althans het slachten van dieren.

(1) De rechtspraak in het Paradijs

Eerst vonnist de HEERE God de slang en in deze **de duivel**. God besluit het vonnis: *Toen zeide de HEERE God tot die slang: Dewijl gij dit gedaan hebt, zo zijt gij vervloekt boven al het vee, en boven al het gedierte des velds! Op uw buik zult gij gaan, en stof zult gij eten, al de dagen uws levens. En Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar zaad; datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen*. Gen. 3: 15.

Heel merkwaardig is, dat het **vonnis van de duivel**, tegelijk een belofte inhoudt van verlossing door het **Vrouwenzaad**. אִשָּׁה זָרָע (Hebreeuws leest van rechts naar links)

De duivel komt hier voor als een beeld van een slang die listig zijn prooi van achter nadert en in de hiel bijt. De gebetene draait zich om en vertrappt de slang op zijn kop. Christus die hier bedoeld wordt, werd in Zijn Persoon als Mens gebeten en gedood. Ja, letterlijk werd het ook vervuld toen Zijn voeten werden doorboord. Maar op de derde dag staat Hij op als eeuwig Overwinnaar en zegeviert over de dood en de satan. Deze wordt echter niet direct door Hem helemaal vernietigd. Zijn doodvonnis is geveld.

Christus wordt in Galaten 3: 16 *het Zaad* genoemd: *En uw Zaad, hetwelk is Christus*. De Heere belooft in het Paradijs dat het *Zaad van de vrouw* de duivel zal vertreden. Het *Vrouwenzaad*, wat een bijzondere naam voor Christus! Hij zal Zijn zaad, de beminden van Zijn Vader uit het mensengeslacht verlossen van de duivels en hun zaad, die in vreselijke haat tegen elkaar opstaan.

Waarom niet het zaad van de man? De hele stamboom van Adam tot Maria wordt voortgezet onder de naam van de man. In Matth. 1 wordt enkele keren de echtgenoot genoemd, als toonbeeld van Gods barmhartigheid dat de Messias ook uit zondige vermenging geboren werd. De reden is Gods soevereiniteit en wijsheid. Een menselijke gedachte is, dat de vrouw voorgetrokken wordt boven de man, want Adam was schuldiger dan Eva, omdat hij het hoofd van de mensheid was. Eva was uit hem voortgekomen.

Onuitsprekelijk groot is het voorrecht van Eva dat ze het Vrouwenzaad mag voortbrengen; God in de menselijke natuur. Eigenlijk moet de man een stap achteruit gaan. De Eerste Adam bracht een vrouw voort maar hij bezondigde zich tegenover het hele menselijke geslacht. De Tweede Adam wordt geboren uit een vrouw zonder bevruchting van de man. *Zó werd zij de moeder aller levenden*. Niet alleen van hun natuurlijk leven, maar er wordt veelmeer bedoeld een moeder van haar geestelijk Zaad Christus en ook van al de gelovigen van alle tijden die in Hem als Tweede Stam- en Verbondshoofd begrepen zijn.

Soms wordt gedacht, waarom deze belofte die de grondslag is van de Bijbel niet uitvoeriger wordt verklaard? Het is Gods wijsheid, die we niet kunnen doorgronden. De Zon der Gerechtigheid gaat op in het Paradijs waar de grootste zonde werd bedreven en gaat onder op

Golgótha waar de grootste zonden worden verzoend.

Omdat **Eva** zonder kennis van Adam met de slang onderhandelde over de verboden vrucht en deze at, werd het vonnis over Eva vóór Adam uitgesproken. In dit vonnis komt openbaar dat zij dienstbaar werd onder haar man. *Hij zal over u heersen.* Eva had al een ondergeschikte positie ten aanzien van haar schepping uit Adam als hoofd. Toch werd deze positie na de zondeval erg verzwakt. De smart van de vrouw en het gezag van de man ging in de praktijk veel verder dan de Heere in de schepping ingesteld had. In Genesis 3: 16 staat: *tot uw man zal uw begeerte zijn.* Zo'n hiërarchie geldt zelfs ook bij broers. De Heere zegt tot Kaïn betreffend Abel: Gen. 4 vers 7: *en gij zult over hem heersen.*

De Heere spreekt van Eva, *dat zij met smart kinderen zal dragen en voortbrengen.* Dat geldt zowel de zwangerschap als het baren van kinderen en het opvoeden van een - soms lastig - gezin. Een vrouw krijgt later ook een onderworpen positie in de gemeente van Christus. Paulus geeft de reden in 1 Tim. 2:14. *Adam werd niet verleid, maar de vrouw werd verleid en viel in overtreding.*

Het grote voorrecht voor een vrouw kwam pas na de komst van het Vrouwenzaad en Zijn liefdevolle regering. De richtlijnen voor getrouwde en ongetrouwde vrouwen heeft Paulus beschreven in 1 Korinthe 7 en 11 en in Efëze 5. In het gemeentelven wordt een vrouw geen ambt toebedeeld, maar Paulus zegt, *dat de man niet zonder de vrouw in den Heere is en de vrouw niet zonder de man.* Kan het groter?

Het meest bevoorrecht positie van de vrouw is het feit dat de Heere Maria heeft uitgekozen om uit haar geboren te worden. Enkele vrouwen stonden bij het kruis van Jezus, waar alleen Johannes van de discipelen tegenwoordig was. Toen Christus – het Vrouwenzaad – uit de doden opstond maakte Hij zich ten eerste bekend aan Maria Magdalena in de hof waar Hij was opgestaan. Dit is een duidelijk bewijs dat Jezus Zijn Borgwerk voor mannen en vrouwen deed. "Gij zijt Mijn vrienden." De schuld die onze stammoeder Eva gemaakt heeft in het paradijs werd verzoend aan het kruis.

Adam werd niet gestraft in zijn zaadverwekken, zoals Eva in haar zwangerschap. De Heere bestrafte Adam omdat *hij naar zijn vrouw had geluisterd, door satan verleid.* Ook werd Adam gestraft in zijn dagelijks werk om de aarde te bewerken, die God vervloekt had, vanwege eigen schuld. Hij was uit de aarde voortgekomen, hij zou met smart erop werken en daarin tot stof terugkeren. Inclusief alle ziekten en rampen die hem zouden treffen. Een straf die ook Eva gold.

Het ergste van alles was, dat ze beiden het geestelijk leven verloren wat God beloofd had op gehoorzaamheid. Ze stonden buiten Gods liefde en gemeenschap na de val. En onder de vreselijke macht en tirannie van de duivel en boze geesten. Zwaarder is er niet te bedenken. Verder, werden ze geweerd van de Boom des Levens en werden verbannen uit het Paradijs. En tenslotte werd Gods bedreiging vervuld: *Gij zult de dood sterven!*

(2) Het slachten van dieren

Het slachten van dieren door God voor de mens heeft grote betekenis. Of het 1 of 2 beesten zijn geweest, staat niet beschreven. Maar er zijn argumenten die pleiten voor 2 beesten, omdat beide mensen door de Heere bekleed werden. Beiden stonden nu apart voor God als de grootste zondaren. Christus heeft later wel het offer gebracht waardoor allen geheiligd werden, maar de persoonlijke toepassing ervan is altijd met een mens apart.

Abr. Hellenbroek leerde in zijn bekende catechisatieboekje: *Wanneer is het genadeverbond opgericht? Terstond na de val.*

Offeren is iets aanbieden, schenken. Adam en Eva offerden wellicht niet zelf. Het wijst op Gods offer, Zijn Zoon. Sommigen gaan er vanuit dat dit werk van God *geen* offer was. Wat is

het dan? Men meent dat het voedsel was voor Adam en Eva. Dat is heel vreemd, ze stonden midden tussen de vruchtbomen. Anderen zeggen dat het slachten alleen voor kleding was. Waarom? Ze hadden toch schorten en een heel aangename temperatuur. Als het geen offer zou zijn, welke betekenis heeft dan het doden van dieren. Wat zou bloed moeten betekenen? Nooit had Adam zelf zoiets kunnen en mogen bedenken, om Gods wonderschone schepping, waarvan hij koning was, te ruïneren. Want we moeten niet vergeten dat Adam een zeldzaam begaafd persoon was. Hij had ook een heel rijke kennis van natuur- en dierenwereld, waardoor hij alle dieren namen kon geven naar hun aard. Nooit zou hij de bedoeling van die onbekende slachting begrepen hebben als de Heere het hem niet geleerd had, dat het "vermorzelen van de verzenen (hielen) van het Vrouwenzaad" betekent dat het lichaam van het Zaad moest sterven. Achteraf kunnen wij dat bedenken. Adam werd door Gods Geest onderwezen, want hij was profeet en priester; als eerste voor zijn vrouw en later ook zijn zonen. Door het offer werd zichtbaar dat de gemeenschap met God door de Zoon werd hersteld. Vóór de zondeval *had de Eeuwige Wijsheid Zijn vermaking dagelijks met de mensenkinderen. Hij speelde met hen in de wereld, Spreuken 8: 1, 30, 31.* Na het herstel van de gemeenschap met de Heere was de omgang wél verminderd en werd deze alleen in Christus geopenbaard als het *Zaad van de vrouw*.

Er zijn geen tekstbewijzen in Genesis 3 dat de Heere na het bekendmaken van het Genadeverbond en de verzoening met Adam en Eva, Zijn heilige daden heeft verzegeld met het *Verbondsteken van een offer*. We kunnen het opmaken uit latere Schriftgegevens. Als de Heere tijdens de rechtszaak geen licht had gegeven in het verzoeningswerk van het Vrouwenzaad, hadden Adam en Eva er niet doorgekomen. Ieder die persoonlijk iets kent van deze heilige zaken van de rechtszaak in eigen geweten, beseft, dat als de Borg niet tussen getreden was, waren zij gestorven. Bovendien werkte Gods Geest na dit rechtsgeding in hen. De Geest van God kan in één dag onderwijs geven waar we ons hele leven mee kunnen doen. Want de Geest vernieuwd en vermeerderd het steeds. David zegt: *In het verborgen maakt Gij mij wijsheid bekend.*

De Bijbel geeft *aanwijzingen* waarin de verborgenheid van Gods werk ná het heilig rechtsgeding in het Paradijs uitvoeriger verklaard wordt. Er lopen parallellen naar bijzonder offerwerk.

1^e parallel. Een doorslaggevende aanwijzing is het feit dat God dieren slachtte en hun vellen als kleding legde op Adam en Eva. Men kan zeggen, als er een offerwerk was, waar was dan het offerdier? Hier geldt hetzelfde wat Abraham tegen Izak zei: *De Heere zal Zichzelf een Lam ten brandoffer voorzien.* Wie dan? Het Vrouwenzaad in de belofte, van Wie Zijn menselijke natuur *de verzenen (de hielen) zal vermorzeld worden.*

Ruim 4000 jaar later liet God Zijn eigen Zoon slachten, Wiens bloed, Goddelijk bloed, allen die de Vader aan Christus had gegeven, volkomen verzoend. Het is niet gemakkelijk om te schrijven dat God Zijn Zoon liet slachten, en toch is er een tekst die aanleiding geeft om zoiets te zeggen. Zacharia 13: 7. *Zwaard ontwaak, tegen Mijn Herder en tegen de Man die Mijn Metgezel is. Sla die Herder en de schapen zullen verstrooid worden.* We zouden het niet zonder ontroering kunnen lezen. Bevende stonden Adam en Eva naakt voor de heilige onkreukbare Rechter van hemel en aarde. Tegen Wie ze zo grof gezondigd hadden, tegen beter weten in. God is voor een zondaar een verterend Vuur en een eeuwige Gloed, bij Wie niemand wonen kan. En deze mensen, beladen met de schuld - die overgegaan is volgens Paulus op alle mensen, - worden die niet verteerd? Nee. Waarom niet? Verbazend groot is de liefde van de Vader, die Zijn eigen Zoon belooft als het Zaad der Vrouw, tot verzoening. En wat moeten we zeggen van de onuitsprekelijke liefde van Jezus Christus? Salomo zegt in Spreuken 8 *dat Hij spelende was in de wereld Zijns aardrijks en Zijn vermaak was met de mensen kinderen.* Dat alles hadden ze nu totaal verzondigd. Trekt Christus Zich daar in toorn

vanaf? Nee, Hij komt tussenbeide! Tussen een gekwetste heilige Majesteit en de doodschuldige zondaren. Het is deze tussenkomst als Middelaar om schuld en straf over te nemen, dat de mensheid niet verteerd werd maar voortleefde en buitengewoon vermenigvuldigde. Het is deze liefde van Gods eigen Zoon, die de weg baande van de hemel naar de aarde en van de aarde naar de hemel. Deze gebeurtenissen in een paar eenvoudige woorden beschreven is de hoofdinhoud van het eeuwig hemels Hallelujah wat in de hemel klinken zal.

Op de grondslag van de geslachte dieren is de offerdienst ingesteld. Matthew Poole (1624–1679) een verstandig theoloog, verklaart deze tekst over het slachten van dieren als volgt.

"De vellen van beesten die dienden tot bekleding, waren tot offerande aan God, Die met onze eerste ouders *een zeer gunstig verbond* had opgericht, zo men billijk veronderstellen mag", Gen 3:21.

2° parallel. Het is opmerkelijk dat Noach als hoofd van de tweede mensheid, nadat hij pas de ark had verlaten, de Heere een offer bracht. De Heere verzegelt die daad met Zijn beloften en Verbondsteken, de regenboog.

3° parallel. Een dierbaar tekstbewijs staat in Openbaring 13: 8. Johannes schrijft uitdrukkelijk, dat zij bewaard werden voor de verleiding van de antichrist *welker namen zijn geschreven in het boek des levens des Lams, Dat geslacht is van de grondlegging der wereld*. Het Griekse woord apo betekent vanaf, sinds, sedert de tijd dat... Duidelijker kan het niet beschreven worden. Of het dier een lam geweest is, kan men niet uit deze tekst bewijzen. Johannes zinspeelt op Openb. 5: 6, *een Lam staande als geslacht, in de troon van God*.

In de Hebreeënbrief 10: 5-10 wordt over deze instelling gesproken. *Slachtoffer hebt Gij niet gewild. Toen sprak Ik: Zie Ik kom, in het begin des boeks is van Mij geschreven, om Uw wil te doen, o God*. M. Henri merkt op, *dat dit het begin is van het boek Gods*, Hebr. 10.

Het offeren van dieren werd door Mozes geordend. Het eten van een offer was ook bij het Paaslam in gebruik, wat de grondslag was voor het eten bij het Heilig Avondmaal. *Want ook ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus*.

Bekleding

Nadat de Heere een dier of dieren geslacht had doet Hij het vel aan bij Adam en Eva tot kleding. Het bloedstorten wijst naar het bloed van het Vrouwenzaad wat eens op Golgótha zal gestort worden. Met de bekleding van dit offer, worden we gewezen op de *klederen des heils en de mantel der gerechtigheid* door Christus verdiend.

We moeten ook niet vergeten dat de Heere Adam tevens onderwees in de verborgen heilgeheimen van het Vrouwenzaad. Dat staat hier niet, maar blijkt in het vervolg van de Bijbel. Adam was de eerste leraar door wie Gods woord werd gegeven. M. Henri schrijft over Hebr. 11:4: *God onderrichtte onze ouders in het geheim van de offeranden*. In Adam woonde Gods Geest vóór de val, hij verloor Die door de val, de Geest in hem werd hersteld ná de val. Deze ceremonie van de bekleding beeldt tevens de verzegeling af van Gods grote alles-overstijgende belofte.

Kaïn en Abel offerden aan de Heere. De Heere zag Abel en zijn offer aan. Op welke grond? Hij geloofde in de belofte van het Vrouwenzaad. In Hebreeën 11: 4. En door het geloof was hij rechtvaardig voor God. Kaïn offerde vruchten. Abel heeft een dier geslacht.

Door het geloof heeft Abel een meerdere offerande Gode geofferd dan Kaïn, door hetwelk hij getuigenis bekomen heeft, dat hij rechtvaardig was, alzo God over zijn gave getuigenis gaf; en door hetzelfde geloof spreekt hij nog, nadat hij gestorven is. Dat het geloof rechtsgeldig was voor God tot volkomen verzoening, rechtvaardigmaking en heiligmaking, leert Paulus met

een groot aantal voorbeelden in Hebreeën 11.

De vaders vóór de zondvloed hebben met offeren geen uitwendige vertoning in stand gehouden, maar levende realiteit. Adam leefde 950 jaar om zijn diepe zondeval te preken en de onnaspeurlijke rijkdom van het Vrouwenzaad, de grote Overwinnaar.

Henoch wandelde met God. Hoe groot moet zijn kennis geweest zijn van God en Goddelijke zaken? Een wandel met God geeft dagelijks nieuwe kennis en stof om onze Schepper en Zaligmaker te verheerlijken.

Christus' dood en opstanding werkte al door Zijn Borgstelling vanaf het eerste offer wat de Heere slachtte in het Paradijs. Daardoor bevestigde Hij een volkomen verzoening voor Adam en Eva in de belofte van het Vrouwenzaad als Borg en Tussentreder. Zij hadden dezelfde grondslag van geloof tot rechtvaardigheid in het Vrouwenzaad. Zo geloofde Abel, Henoch, Noach, Sem, Melchizédek, Abraham en anderen.

Zó ver was deze belofte wereldwijd verspreid in de tijd van Noach en de 3 stamvaders dat de meeste volken geloofden *dat een maagd zwanger zou worden en een zoon baren die de slang moest vertreden*. De oude kenners van Sterren en hemellichten noemden 2 van de 12 sterrenbeelden: de Maagd en de Slang. De Hebreeuwse vertaalde namen worden nog wereldwijd gebruikt. (Zie Dr. E. W. Bullinger)

Namen voor Christus

2. Job leefde waarschijnlijk in de tijd van Abraham. Hij noemt een weinig bekende Naam voor de Heere God. Job zegt in hoofdstuk 7: 21. *Heb ik gezondigd, wat zal ik U doen, o Mensenhoeder?* Vers 20. In het Hebreeuws staat netzer ha'adam, *Hoeder van de mensen*. Job had eerst gezegd in vers 12: *Ben ik dan en zee of walvis dat Gij wachten om mij zet?* Uit Jobs taalgebruik kunnen we concluderen dat hij een heel nauwe omgang in liefde met de Heere had genoten. Maar nu meent hij dat de Heere hem zonder reden verdrukt, meer dan andere mensen, van wie God toch ook Hoeder is. Wel, *als ik dan gezondigd hebt, waarom vergeeft Gij niet mijn overtreding?* Vers 21. 'Ik zou toch van U mogen verwachten dat U mij evenals de Hoeder van een schaapskudde zou verzorgen en bewaren voor het kwaad?' Verbazend verdraagzaam stelt de Heere Zich op tegenover Zijn opstandig kind!

De andere Naam van Christus die voorkomt in Jobs zeldzame beproevingen is algemeen bekend. Hij had alles verloren door de dood. Een opstandige vrouw bleef over en 3 vrienden die Job veroordeelden met de 'waarheid'. Wie is de ergste? Job zegt in hfd. 19: 22, 23. *Waarom vervolgt gij mij als God?* En dan ... ineens zegt hij in vers 25: *Want ik weet mijn Verlosser leeft en Hij zal de laatste over het stof opstaan ... en ik zal uit mijn vlees God aanschouwen*. De Naam van de **Verlosser** is **Goël**. Wellicht was de functie van een lossen in familiezaken toen ook bekend. Mozes heeft op Gods bevel deze functie opgenomen in de ceremoniële wetten, Lev. 25, 27, etc. Jobs geloof in de opstanding van de doden steekt er helder bovenuit. Dan zal hij eeuwig bij de Heere wezen, verlost van angst en pijn.

De derde keer dat we een Naam van Christus tegenkomen is in Job 33: 23, 24. Elihu zegt: *Is er dan bij Hem een gezant, een uit duizend ... zo zal Hij hem genadig zijn en zeggen: verlos hem dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden*. De beroemde H. Witsius leert hieruit dat Christus een **Gezant of Profeet, een Tussentreder** wordt genoemd, waarin ook Priesterwerk voorkomt: een **Verzoener**. (Witius, De Vier Verbonden). Elihu wil Job stimuleren om naar Hem de Toevlucht te nemen.

3. Een volgende Naam noemt Mozes. De Heere sprak tot het volk aan de Sinaï, wat met donder en vuur samenging. Het volk zei tot Mozes, dat ze zulke ontzagwekkende wonderen niet meer konden dragen. De Heere antwoordde Mozes, *'dat is goed'*. **Een Profeet zal Ik hun**

verwekken uit het midden hunner broederen als u. Deut. 18: 15, 18, 21, 22. Uit het groot aantal profeten uit het volk Israël gaf de Heere tenslotte Zijn Zoon. Groot is de invloed wat deze belofte onder Israël heeft gehad. Zelfs nu verwachten orthodoxe Joden nog de Profeet, zijnde de Messias.

4. Bijna niemand heeft zoveel geprofeteerd over de Messias dan David. Het is niet mogelijk alle teksten te raadplegen.

Korach volgde Davids geloof in Psalm 45. *Uw troon, o God, is eeuwiglijk en altoos; de scepter Uws Koninkrijks is een scepter der rechtmatigheid. Gij hebt gerechtigheid lief en haat goddeloosheid; daarom heeft U, o God, Uw God gezalfd met vreugdeolie boven Uw medegenoten.* Korach spreekt hier regelrecht tot de Messias. Hij roemt Hem als een eeuwig **Koning** op Zijn troon, Die rechtvaardig oordeelt. Hij dringt dieper in de heilgeheimen. De Koning is niet alleen Mens, Korach spreekt Hem ook aan als **God**.

5. Een groot aantal Namen van de Messias komen voor in Jesaja. Jesaja 4: 2 profeteert Jesaja over de afkomst van de Messias. *Te dien dage zal des HEEREN **SPRUIT** zijn tot sieraad en heerlijkheid, en de Vrucht der aarde tot voortreffelijkheid en tot versiering dengenen, die het ontkomen zullen in Israël.* 'Des Heeren' ziet op Zijn Godheid, Spruit (tsemah) op Zijn mensheid, evenals de *Vrucht der aarde*.

Ieder kent de wonderschone Naam **Immanuël**. Jesaja werd naar koning Achaz van Juda gestuurd om de angstige koning en zijn volk gerust te stellen. Hij bemoedigde de koning dat de koningen van Israël en Syrië geen succes tegen hem hebben. Jesaja 7:11-14 *Eis u een teken van den HEERE, uw God.* Achaz antwoordde: *Ik zal het niet eisen, en ik zal den HEERE niet verzoeken.* Een staaltje van grote schijnnederigheid en huichelarij van een koning die Gods huis tot een afgodstempel maakte. Toen zei Jesaja: *Daarom zal de Heere Zelf ulieden een teken geven; ziet, een maagd zal zwanger worden, en zij zal een Zoon baren, en Zijn naam IMMANUËL heten.* In het Hebreeuws staat: **Met ons God**. Zou dan het Vrouwenzaad eindelijk komen? Maar Achaz en velen van Juda en Israël gaven niets om Hem. Dat is de slechtste keus met het rampzaligst gevolg.

Een zevental Namen komen voor in Jesaja 9:5. Een Goddelijke goudmijn van wonderen.

Een **Kind** is ons geboren, een **Zoon** is ons gegeven; en de heerschappij rust op Zijn schouder. En men noemt Zijn Naam **Wonderlijk, Raad**, (Raadgever) **Sterke God**, (in 't Hebreeuws mét een verbindingstreepje: God-Sterk), **Vader der eeuwigheid, Vredevorst** (Hebr. Vorst Shalom). Het is opmerkelijk dat te midden van oorlogsbeschrijving in die hoofdstukken de Naam van de *Vredevorst* geopenbaard wordt.

Jesaja 11: 1. *En er zal een Rijsje voortkomen uit de afgehouden tronk van Isai; en een Scheut uit zijn wortelen zal vrucht voortbrengen.* Jesaja profeteert hier opnieuw over de koning Messias en Zijn Rijk. Hij toont eerst Zijn geringe afkomst aan. Een **rijsje** uit een afgehouden tronk. Het zelfstandig naamwoord komt maar 2 keer voor. In Spreuken 14: 3, wordt *een roede* vertaald. Een roede kan ook een koninklijke scepter zijn.

Het woord als **Scheut** vertaald is in het Hebreeuws netzer. Een oudere literatuur wordt het ook *notzeer* geschreven. Het betekent een scheut of loot uit een plant of een boom. De scheut komt uit een afgehouden tronk waar toch weer nieuw leven inkomt, al is het voor het oog gestorven. De *tronk* ziet wellicht uit de stam van Jesse, maar meer nog op het koninklijk huis van David. Het Koninklijke huis was toen de profetie in vervulling ging, als dood ten opzichte van de vroegere koninklijke waardigheid.

Het woord *vrucht voortbrengen* is een vertaling van het woord wat veel overeenkomst heeft met Efratha. Dit doet ons direct denken aan Bethlehem, een dorpje *in de landstreek van Efratha*, Micha 5: 1.

Er is een ander Hebreeuws woord met de stam nazar, dat betekent waken, bewaren, hoeden. Het wordt in een groot aantal betekenissen gebruikt. Daaronder komt ook de uitspraak netzer voor, maar niet de betekenis van scheut. Voor ons is het van belang te weten dat de woordstam nazar voorkomt in Nazareth, waar Jezus werd opgevoed. Volgens opgravingen in Natsrath, - zoals het in het Hebreeuws beschreven wordt - was het tijdens Jezus' leven een klein stadje van circa 400 inwoners. Van dit kleine stadje heeft Jezus Zijn bijnaam gekregen: *Jezus de Nazaréner*.

Jesaja 32 : 1, 2. Zie **Koning** zal regeren in gerechtigheid en de vorsten zullen heersen naar recht. En die **Man** zal zijn als een Verberging tegen de wind en een **Schuilplaats** tegen de vloed. Het Vrouwenzaad zal triomferen over de duivel en zijn zaad, had de Heere voorzegd. Hij wordt een **Man** genoemd. Eva dacht al bij Kaïns geboorte dat hij die beloofde Man was, Gen. 4:1. Misschien is de reden dat er een zinspel is op het Vrouwenzaad. Ja, Hij moet wel een bijzonder krachtig Man zijn om de duivel te verslaan.

Maar.. het duurde zolang! Daarom bemoedigt Jesaja hen met de grote Koning die Sion en Jeruzalem zal beschermen tegen de Assyriërs. Jes. 33:22. *Want de HEERE is onze **Rechter**, de HEERE is onze **Wetgever**, de HEERE is onze **Koning**; Hij zal ons behouden.* Vertrouwt toch op Hem, op Hem alleen! Wat Hij nu is, zal Hij zoveel temeer zijn in de toekomst.

Jesaja 49:3. *En Hij heeft tot Mij gezegd: Gij zijt **Mijn Knecht**, Israël, door Welken Ik verheerlijkt zal worden.* De Vader spreekt tot Zijn Zoon. Hij noemt Hem *Zijn Knecht*. Het is een grote eer om een Knecht van de Vader te zijn. Wat houdt Zijn werk in? Hij moet Zijn kinderen afwassen van de zonden. Hij kleedt hen naakt uit, Ezech. 16, wast hen en bekleedt hen. Net als in het Paradijs. Hij wast hen van de drek van de zonden, Jes. 4:4. Is dat niet een uitzonderlijk diepe vernedering voor een hemels Persoon? Ja. Een bewijs hiervan zien we in de voetwassing van de discipelen.

Jesaja 49:8. ... *Ik zal U bewaren, en Ik zal U geven tot een **Verbond des volks**, om het aardrijk op te richten, om de verwoeste erfenissen te doen beërven.* Het verbond of overeenkomst wat de Heere God sloot met Adam heeft hij gebroken. Een nieuw verbond werd opgericht op de grondslag van het Vrouwenzaad, wat in eeuwigheid niet verbroken kan worden, zelfs niet door de bondgenoten. Hoe kan dat? Christus werd Borg *als een Lam wat geslacht is*. Al liggen ze in de muil van de slang, ... *Ik doe Mijn werk niet tevergeefs. Ik heb Mijn kracht niet onnut toegebracht*, vers 4.

Het verbond der genade wordt in de tijd van Gods welbehagen ingewilligd, hetzij door mondeling hun ja-woord te geven, of schriftelijk. En als ze daarna zwaar zondigen? Ze vallen niet uit het verbond. A. Gray schrijft: *Als ze de pen pakken om zich uit te schrijven, zegt Christus: 'dat gebeurt niet'!*

De Knecht is de representant van Israël, ook gekomen tot redding. In Jes. 42:6 en 49:6 blijkt de Knecht tot een verbond voor het volk (= het Joodse volk) te zijn, en tot een licht voor de andere volken. In zijn lofzang grijpt Simeon hierop terug. Dus een tweevoudige roeping: *voor Israël en de volken*. In Jes. 52 : 13 en Jes. 53 wordt de lijdende Knecht van de Heere beschreven als de Borg voor zondaren en als Voorbeeld voor de gelovigen die Zijn voetstappen mogen drukken.

Jesaja 60: 19. ... *Maar de HEERE zal u wezen tot een **eeuwig Licht**, en uw God tot uw **Sierlijkheid**.* De duisternis is groot, de donkerheid is over alle volken zichtbaar. Is de Heere nu helemaal van ons geweken? Nee, *er zal een **Verlosser** tot Sion komen*, enz. De Heere blijft

Zijn verbondsbeloften trouw, Jes. 59: 20, 21; 60-62. Paulus legt die teksten in Romeinen 11 uit voor de toekomstige bekering van Israël.

6. Bij de volgende profeten komen deze namen voor:

Jeremia noemt de Messias met een van de mooiste Namen. *Zie, de dag zal komen, spreekt de HEERE, dat Ik aan Davids stam een rechtvaardige **SPRUIT** zal verwekken, Die zal Koning zijnde regeren en voorspoedig zijn. Dit zal de Naam zijn waarmee men Hem zal noemen: **De HEERE is onze Gerechtigheid; JEHOVAH TSIDKENU**.* Jeremia 23:5, 6. In Jeremia 33: 15 wordt bijna hetzelfde herhaald. Zie de Hebreeuwse Namen van God. Spruit is in het Hebreeuws tsemah. (Zie Zach. 4:8 en 6:12)

Jeremia 30:21. *En zijn **Heerlijke** zal uit hem zijn, en zijn **Heerser** uit het midden van hem voortkomen. Ja, uit hem;* in de eerste oogopslag denken we aan Abraham en zijn zaad. De betekenis ligt dieper. Die Heerlijke, die Heerser is het beloofde Vrouwenzaad, die zo dikwijls als Koning beloofd wordt om de duivel de kop te vermorzelen en het zaad, de kinderen uit zijn helse klauwen te verlossen. Dat zaad is geen slangenzaad: *Jakobs deel is niet gelijk die; want Hij is de **Formeerder** van alles, en Israël is de roede Zijner erfenis; HEERE der heirscharen is Zijn Naam.* Jer. 51:19

Hoséa 3:5. *Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeren, en zoeken den HEERE, hun God, en **David, hun Koning**; en zij zullen vrezende komen tot den HEERE en tot Zijn goedheid, in het laatste der dagen.* Weer een Koningsnaam, die David wordt genoemd naar de Koninklijke stamvader. Is dat nog niet vervuld bij de komst van Christus?

Volgens Ezechiël 37 met de samenhang van 38 + 39 nog niet. 37: 22 *Ik zal hen maken tot een enig volk op de bergen Israëls; en zij zullen allen tezamen een enigen Koning tot Koning hebben.* Wat een voortreffelijke Koning in de vreselijk beroerde tijden die daaraan voorafgaan, zoals we nu beleven.

Micha 5:1. *En gij, Bethlehem Efratha! ... Uit u zal Mij voortkomen, Die een **Heerser** zal zijn in Israël, en **Wiens uitgangen zijn vanouds**, van de dagen der eeuwigheid.* Een Heerser die nog geboren moet worden, Wiens uitgangen van eeuwigheid zijn; hoe kan dat? Wel, Hij is God-Mens Die in de *kracht des Heeren* zal staan. *En Deze zal **Vrede** zijn*, vers 3, 4. Dat is nu echt *shalom* (vanuit Hebreeuws vrede) *tot aan de einden der aarde.*

Haggai 2: 8, 9. *Ja, Ik zal al de heidenen doen beven, en zij zullen komen tot den **Wens** aller heidenen. En in deze plaats zal Ik vrede geven.* Een nieuwe Naam met een eeuwigdurende inhoud. Is Hij ook uw wens?

Zacharia 13: 7. *Zwaard ontwaak, tegen **Mijn Herder** en tegen de Man die **Mijn Metgezel** is. Sla die Herder en de schapen zullen verstrooid worden.* We hebben gezien dat het Vrouwenzaad de kop van de slang zal vermorzelen. Vooraf wordt Zijn hiel, d.i. Zijn mensheid gedood. Als die Herder doodgeslagen wordt, verstrooien de schapen. O, eeuwig wonder het Vrouwenzaad staat weer op en Zijn zaad zoekt Hij op!

Maleachi 3:1. *En snellijk zal tot Zijn tempel komen die Heere, Dien gijlieden zoekt, te weten de **Engel des verbonds**, aan Denwelken gij lust hebt.* Maleachi 4:2 *Ulieden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de **Zon der gerechtigheid** opgaan.* Ja, wat hebben we nu eigenlijk aan al die beloften? Ze worden toch niet vervuld.

Wacht eens even. Op Gods tijd gebeurt het plotseling en snel. En duurt het lang, erg lang, dan kunnen we onder de vleugels van Immanuël als de Zon licht, leven vrede, en zaligheid

vinden. De **Opgang uit de Hoogte** komt! Lukas 1. En maken we de vervulling van Zijn belofte in ons leven niet mee, - dat geldt ook voor andere beloften - dan mogen we in het geloof op de komende Christus het anker van onze hoop werpen. Dan genieten we de vervulling niet, maar zien deze van verre en hebben Hem omhelsd.

Daniël 9. De Messias, **masjiach** משיח

*Weet dan, en versta: van den uitgang des woords, om te doen wederkeren, en om Jeruzalem te bouwen, tot op **Messias den Vorst**, zijn zeven weken, en twee en zestig weken.* Daniël 9:25. (zie voor de berekening Bijbelse Chronologie) Daniël is bijzonder begaafd en geliefd van zijn God. Eerst krijgt hij een aantal visioenen over de wereldrijken tot de komst van de Messias. Vervolgens belijdt hij de schuld van hemzelf en zijn volk. Na (publieke) oprechte schuldbelijdenis volgt troost en/of een openbaring. Messias is afgeleid van een Hebreeuws woord dat zalving, heiliging of inwijding van personen betekent. Zalfolie werd ook gebruikt voor profeten, priesters en koningen; ook de tabernakel. Als naamwoord werd de *Messias* meer gebruikt ná de Ballingschap. In het Nieuwe Testament wordt het Grieks geschreven: *Χριστός*; in het Latijn Christus. Na de verwoesting van de tempel werd de zalving niet meer toegepast. Men sprak over *de Messias*, zoals het Jodendom nu nog doet.

STRAKS GAAT DE ZON OP

Opmerking. Er zijn een aantal Bijbelse namen van mensen die in het Hebreeuws afgeleid worden van een woord wat betrekking heeft op de Messias, of op Jehovah. Zoals Jozua, Hebreeuws **Jehosjoe'a**, wat vertaald wordt: Jehovah is **Zaligmaker**, Redder, Behouder. **Jehochanan**, Jeho is een verkorting van de Jehovah; chanan beteken *genadig*. De Griekse vorm is Johannes. **Jehojada** is vertaald Jojada. Het betekent: Jehovah kent (of weet). Jochébed (moeder van Mozes) wordt vertaald: Jehovah is kracht, groot, heerlijk.

De namen van eigenschappen en vergelijkingen waarmee Christus beschreven wordt in het Oude Testament kunnen niet in een kort bestek weergegeven worden. Zoals Nazireeër (enigszins anders dan Nazarener), Rots, Schuilplaats, Toevlucht, Verlosser, Helper, de Koning der ere, Heilige, Wreker, Vertrouwer, Redder, Schild, enz.

Deze namen kunnen ook toegepast worden op God de Vader.

B. DE NAAM VAN JEZUS CHRISTUS IN HET NIEUWE TESTAMENT

HET LICHT SCHIJNT

Messias is de Hebreeuwse naam voor Christus, zoals Jezus in het Nieuwe Testament genoemd wordt. De Naam Messias betekent **Gezalfde**. Grieks: *Χριστός*, Latijn: **Christus**. Christus wordt gesymboliseerd in gezalfde ambtspersonen, zoals priester, profeet en koning.

Lukas beschrijft de aankondiging van Jezus geboorte aan Maria. *Gij zult Zijn Naam heten **Jezus**. Deze zal groot zijn en de **Zoon des Allerhoogsten** genoemd worden.* Lukas 1: 31, 32.

Elisabeth riep met grote stem: *Vanwaar komt mij dit, dat de moeder mijns Heeren tot mij komt?* O vrouw, groot is uw geloof! Het ongebooren kind noemt ze **mijn Heere**.

Zacharias roept vol verwondering en geloof uit: *De Heere, de God van Israël heeft een **Hoorn der zaligheid** opgericht.*

De wijzen uit het oosten knielden eerbiedig voor het '**arme Kind**' in de kribbe neer. Een

bewijs dat ze Hem als God eerden. Zouden we hen niet navolgen? De afstand tot het Hemelhof is korter dan de reis vanuit het Oosten!

Johannes 1: 29 *Des anderen daags zag Johannes Jezus tot zich komende, en zeide: Zie het **Lam Gods**, Dat de zonde der wereld wegneemt!*

30 *Deze is het, van Welken ik gezegd heb: Na mij komt een **Man**, Die voor mij geworden is, want Hij was eer dan ik.*

34 *En ik heb gezien, en heb getuigd, dat Deze de **Zoon van God** is.*

42 *Andreas vond eerst zijn broeder Simon, en zeide tot hem: Wij hebben gevonden den **Messias**, hetwelk is, overgezet zijnde, de Christus.*

50 *Nathanaël antwoordde en zeide tot Hem: Rabbi! Gij zijt de **Zone Gods**, Gij zijt de **Koning Israëls**.*

De Naam Messias werd in Israël algemeen gebruikt om het beloofde Vrouwenzaad aan te duiden. In Joh. 1: 30 zegt Johannes *dat een Man zal komen Die was eerder dan ik*. De uitdrukking Man is typerend. Een **Man** die leefde vóór Johannes doet denken aan het **Vrouwenzaad**; want hij noemt Hem *de Zoon van God, de Koning van Israël*. Johannes begint eerst met het **WOORD** door Wie God de wereld schiep en vervolgt met het werk van de Messias op aarde. Hij noemt Hem de **Bruidegom**, hfd. 4:29.

Het is opmerkelijk als Paulus spreekt over het laatste oordeel, zegt: *Dat Hij een dag gesteld heeft waarop Hij de aarde rechtvaardig zal oordelen door een **Man** Die Hij daartoe verordineerd heeft*. Hand 17: 31. Die grote Man vermorzelt de kop van de slang en voltooid definitief Zijn werk op de oordeelsdag. Die Man verslaat alle duivels en boze geesten, verbant hen voor eeuwig van de aarde en sluit hen op in de poel die brand van vuur en sulfer. Daar wordt die grote verleider en allen vreselijk gepijnigd met boeien van helse wanhoop onder de eeuwige brandende toorn van God.

Mattheüs 11:19. Jezus wordt als een *Vriend van tollenaars en zondaren* gesmaad door de kerkelijke leiders en het volk in Juda. De kerkdienaars doen alsof Hij het met hen eens was en hetzelfde goddeloze leven leidde. Tegen hun bedoeling schildert Hij Zichzelf uit in Zijn onnaspeurlijke vernedering om zulke zondaren tot berouw te brengen en te zaligen. En dan noemt Hij hen: *Gij zijt Mijn vrienden zo gij doet wat Ik u gebied*.

Het is in dit kort bestek niet mogelijk om al de verwijzingen en benamingen van Jezus Christus in de Evangelien en de daarop volgende brieven apart te benoemen. Ze houden meer in dan we oppervlakkig lezen. Om één voorbeeld te noemen. Jezus zegt: *Ik ben het **Brood des Levens***, Joh. 6: 48. Brood is geen eigennaam, maar een aanduiding tot lering. *Ik ben* is echter een Naam van Zijn Wezenseigenschappen. Daarin heeft de Heere Zich geopenbaard aan Mozes. *Ik zal zijn die Ik zijn zal*. Of, ***Ik ben** die Ik ben*, in tegenwoordige tijd. Hetzelfde geldt ook voor: *Ik ben het **Licht der wereld**; Ik ben de **Goede Herder**. Ik ben de **Opstanding en het Leven***. Als Jezus zegt: *IK ben*, houdt dat in: *Ik was, Ik ben en blijf en Ik zal zijn*. Zo leert Jezus dat Hij als Mens verbonden is aan het Goddelijk Wezen.

De grootste kroon van de heilige Majesteit van Christus staat in Openbaring 1.

Vers 4. Johannes aan de zeven Gemeenten, die in Azië zijn: genade zij u en vrede van Hem, *Die is, en Die was, en Die komen zal*; en van de **Zeven Geesten**, die voor Zijn troon zijn;

5. En van Jezus Christus, Die de **getrouwe Getuige** is, de **Eerstgeborene uit de doden**, en de **Overste der koningen der aarde**. Hem, Die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed.

6. Ik ben de **Alfa en de Omega, het Begin en het Einde**, zegt de Heere, *Die is, en Die was,*

*en Die komen zal, de **Almachtige**.*

13 En ik zag in het midden van de zeven kandelaren Een, **den Zoon des mensen** gelijk. En Hij zeide tot mij: Vrees niet; **Ik ben de Eerste en de Laatste**;

Hfd. 2: 18, Dit zegt de **Zoon van God**. Hfd. 3:1, Die de **Zeven Geesten Gods** heeft. 3:7, De **Heilige, de Waarachtige**. 3:14, de **Amen, het Begin der Schepping Gods**. 5:5, **De Leeuw** uit de stam van Juda, de **Wortel Davids**. 6:10, Heilige en waarachtige **Heerser**. 7:17, Het **Lam** dat in het midden van de troon is. 19:16, **Koning der Koningen en Heere der heren**.

Het zou wel de moeite waard zijn om heel ons leven bij elke Naam stil te staan, bij wijze van spreken. Maar dat zal pas mogelijk zijn als we voor de troon mogen komen. Onbegrijpelijk eeuwig wonder! Wat we nu nodig hebben is de Zeven Geesten van God. Die zijn verenigd met Christus in Wie de Vader verzoend is. Zeven is een aanduiding van de veelheid van Zijn werkingen, zowel in de gelovigen als in de schepping.

Nu, Hem Die op de troon zit en het Lam zij de lof, eer en prijs tot in eeuwigheid.

4. GODSOPENBARING IN CHRISTUS

Christus is het Beeld van God

De Drieënige God openbaart Zichzelf in Zijn Zoon, als het Eeuwige Woord en door de Heilige Geest in Zijn beschreven woord.

In den beginne schiep God de hemel en de aarde. Genesis 1:1. *God* Elohim, staat in het Hebreeuws in het meervoud; *schiep* in enkelvoud. Heel duidelijk worden we hier gewezen naar een meervoud van Personen.

De Vader schiep, door de Zoon, Hebreeën 1 vers 2 en 3. ... *door de Zoon, door Welken Hij ook de wereld heeft gemaakt.* En door de Heilige Geest. Psalm 33: 6. *Door het Woord des Heeren zijn de hemelen gemaakt en door de Geest Zijns monds al hun heir.* Zie ook Kolossenzen 1: 16. *Want door Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op aarde zijn.*

De Heere heeft Zich geopenbaard als een eeuwig onveranderlijke Zelfstandigheid. Hebreeën 1: 3. *Dewelke, also Hij is het Afschijnsel Zijner heerlijkheid en het uitgedrukte Beeld Zijner Zelfstandigheid,* enz. Het Griekse woord **hypostateos**, als het van God gezegd wordt, betekent het een Zelfstandigheid, Wezen. Wezen wil zeggen een aanwezigheid, bestaan, alomtegenwoordigheid. Dr. J. Owen vertaalt het woord als Zelfstandigheid, Bestaan, Persoon. *Uitleg van de Hebreeënbrief*, deel 2, blz. 659. (1740)

Owen schrijft in navolging van Augustinus dat de Vader de Bron is van de Godheid. De Heilige Geest is de *Band* tussen Vader en Zoon. De Reformatoren namen deze laatste visie niet zo letterlijk over. De oneindige God kan niet beschreven worden. Het behaagt God Zich te openbaren als Licht, Leven, enz. Om onderscheid van Personen bekend te maken benoemt God Zich als Vader, Zoon en Heilige Geest; woorden aan de menselijk generatie ontleend. Zijn eeuwige besluiten openbaart Hij enigszins onder de naam (Vrede)raad, voornemen, enz. Daarin wordt een progressie, een voortgang afgetekend om ons menselijk begrip te hulp te komen door lering van de Geest.

Het woord Persoon komt in het Hebreeuws en de Griekse taal van de Bijbel niet voor. Het had een andere betekenis dan in onze Westerse talen. Persoon wordt door de meeste Reformatoren alleen gebruikt omdat ze er een Bijbelse inhoud erbij voegen. Luther en Calvijn gebruikten het woord alleen om hun uitleg aan hun lezers te verduidelijken.

Men heeft bezwaar gemaakt tegen de leer dat er *een orde is* in het bestaan van de Personen in de Godheid. Ten onrechte. Het woord Vader en Zoon geeft een orde aan. De woorden vader en zoon zien op de menselijke generatie. In Zijn neerbuigende goedheid wil de Heere Zich hiervan bedienen. Aan de andere kant is het zo, dat het vaderschap onder de mensen een afspiegeling is van het Goddelijk Vaderschap. Want de mens is in/naar Gods Beeld geschapen. Adam als Stamvader van de hele mensheid.

Adam werd uit stof in Gods hand in / naar Zijn Beeld geschapen, Eva uit zijn rib. En Christus? Zou Hij dan niet in Gods Beeld geschapen zijn? Ja, uit Maria's zaad. Geen geheel nieuwe schepping buitenom de mensheid. Maria is in de loop van de eeuwen vreselijk afgodisch behandeld. Toch is ze een mens als alle anderen en ... moeder van Gods Zoon. *Het Heilige dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden,* sprak de engel. Christus is dus het Beeld van God, óók naar Zijn menselijke natuur, hoewel ontluisterd in de staat van Zijn vernedering. *Want de HEERE heeft wat nieuws op de aarde geschapen: de vrouw zal den man omvangen.* De Kanttekening wijst op de mogelijkheid dat Maria Jezus omvatte toen ze zwanger werd door de Heilige Geest, Jeremia 31:22

We zagen al volgens Hebreëën 1: 3, *dat Christus het Afschijnsel is van de heerlijkheid van Zijn Vader en het uitgedrukte Beeld van Zijn Zelfstandigheid.*

Theologen wijzen erop dat Christus ten volle de Zoon van God bleef in Zijn menswording. Geen twee zonen, één als mens en één als God. Nee, God de Zoon nam een menselijke natuur aan om daar eeuwig mee verenigd te blijven. Daarom schrijft Paulus: *God is geopenbaard in het vlees.* 1 Timotheüs 3: 16. *Vlees* is in de Schrift altijd iets zondigs. Onzondig vlees / mens is er niet. Behalve Jezus; *het Woord is vlees geworden.* In Romeinen 8: 3 legt Paulus dat helder uit: *God heeft Zijn Zoon gezonden in gelijkheid des zondigen vlees.*

Christus is het *uitgedrukte Beeld* (Gr. karakter, beeld of afdruk) *van de Vader*, d.w.z. Hij lijkt sprekend op Zijn Vader, als Persoon. Dat houdt in dat Christus een zichtbare afbeelding, een ingegraveerd Beeld werd van Zijn Vader op aarde. Het woord *karakter* ziet wellicht óók op Zijn zielshoedanigheden.

Christus wordt ook genoemd, het *afschijnsel van Zijn heerlijkheid*. Afschijnsel kan vanuit het Grieks ook vertaald worden: *uitstraling, afstraling*. Deze woorden zien ongetwijfeld ook op Zijn Goddelijke uitstraling in en door Christus. In de Persoon van Christus' ziel is een *afstraling van Gods* heerlijke deugden. De Vader is niet strenger dan de Zoon. Jezus is het spiegelbeeld van de Vader. Gelovigen zijn een spiegelbeeld van Christus. *En wij allen, met ongedekten aangezicht de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest.* 2 Kor. 3: 17.

Toen Mozes van de berg Sinaï afkwam blonk zijn gezicht. Daarin was hij een type van Jezus Wiens gezicht ook blonk toen Hij op de berg van verheerlijking was. En nú blinkt Hij nog veel meer!

Gods beeld in Christus als de Tweede Adam

De menselijke gevallen natuur is op zichzelf eigenlijk 'geen geschikt orgaan' van Zijn Godheid. Christus' komst in het vlees was zelfs een grote verberging van Zijn Goddelijke heerlijkheid. En toch heeft de volheid der Godheid in Christus *lichamelijk* gewoond. *Want in Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk.* Kol. 2: 8. Dit is een onbegrijpelijke vereniging en een stof van verwondering en aanbidding.

Adam komt 25 keer voor in de Bijbel als de éérste mens. 373 keer wordt Adam vertaald als *mens in het algemeen*, namelijk *de mensheid*.

Christus is de Tweede Adam (Mens), Romeinen 5. De overeenkomsten met de eerste Adam zijn:

1. Er is geen duidelijker overeenkomst dan de naam die de Heere in Zijn woord aan beiden geeft nl. **Eerste** en Tweede Adam. In hun schepping en geboorte ligt een dubbele parallel. Adams schepping kende 2 fasen. De eerste is toen de Heere God hem schiep op de zesde dag en door Zijn Geest de adem des levens inblies. Toch is de scheppingsdaad niet afgewerkt. Adam is niet compleet. De Heere zegt Zelf: *Het is niet goed dat de mens alleen zij, Ik zal hem een hulp maken die tegenover hem is,* Gen. 2: 18. De reden volgt er direct op, dat Adam de dieren *paarsgewijs* zag leven en hen benoemde, maar voor de mens vond hij geen hulp, vers 19, 20.

De tweede fase was op dezelfde dag als de Heere en diepe slaap werkte en uit Adams rib zijn vrouw schiep. Adam zag direct Gods bedoeling: *zij zullen tot één vlees zijn,* vers 21-24. Adam en Eva waren nu een echtpaar en geschikt om zaad voort te brengen. Eigenlijk waren ze tweelingen.

- De eerste fase van de **Tweede Adam** is, dat Hij werd geboren uit Adams zaad, zonder bevruchting van de man. De Heilige Geest overschaduwde Maria en maakte haar Zaad – het beloofde Vrouwenzaad - vruchtbaar, Gen. 3: 15. Zie de tekst: *de HEERE heeft wat nieuws op de aarde geschapen* Jeremia 31:22. Dit is zonder twijfel óók het werk van God de Vader, Die op het innigst hierin betrokken was.
- De tweede fase behorend bij Christus' geboorte was Zijn Middelaarswerk uit te voeren vanuit de hemeltroon. Deze rustte op Zijn volbracht Borgwerk in geboorte, leven en sterven. De opstanding van Christus was een nieuwe openbaring als de verheerlijkte God-Mens om Zijn werk te completeren. Petrus zegt in Handelingen 2: 30, *dat God de Christus verwekken zou om Hem op Zijn troon te zetten*, wat beloofd is in Psalm 110. Dat Zijn geboorte en opstanding bij elkaar behoort leert Paulus Hand. 13: 33. Dat God Zijn belofte vervuld heeft als Hij Jezus verwekt heeft, zoals in de 2e Psalm staat: *Ik zal van het besluit verhalen, Gij zijt Mijn Zoon heden heb Ik U gegenereerd*. Hebr. הַיּוֹם, **déze**, die dag; vandaag, of heden; beslist een tijdsaanduiding. Deze profetie wordt wel verklaard als een *eeuwig heden*. Dat is alleen naar Zijn eeuwige Goddelijke Generatie van de Vader. Het *besluit* van Christus' menswording wordt in Zacharia 6: 12 en 13 *de Raad des Vredes* genoemd, tussen de Heere der heirscharen en een Man wiens Naam is Spruite, Die Priester zal wezen op Zijn koninklijke troon. De Vrederaad wordt in fasen uitgewerkt. Te beginnen bij *Jezus' geboorte* in Hand 13: 33.

In vers 34, 35 legt Paulus de profetie uit Psalm 2 uit, die vervuld zou worden door *Zijn opwekking uit de doden door de Vader*. Dán begint Zijn onuitsprekelijk heerlijk Koningschap over de hele wereld.

De geboorte van Jezus en Zijn opstanding en hemelvaart wordt ook samengevat in Hebr. 1: 5, 6. Jezus noemt Zichzelf: *De Eerstgeborene uit de doden*, Openb. 1: 5. Paulus schrijft van Christus in Kol 1: 18, *dat Hij de eerstgeborene uit de doden is*. Kan geboorte en Hemelvaart samengaan? Bij de mensen niet maar bij God Zijn alle dingen mogelijk. In Bijbels taalgebruik wordt de opwekking van een dode Zaligmaker *een geboorte* genoemd, door overeenkomst met de opstanding die uit de baarmoeder des doods, uit de aarde plaatsvindt. Christus heeft gezegd dat Hij uit het graf van zonde en dood moest ontstaan, zoals Jona als uit de dood levend werd. Daniël voorzag het in Hoofdstuk 7.

Maar dan... ja dan, volgt een onuitsprekelijke heerlijkheid voor de verachte Zaligmaker. De Vader kroonde Hem met eer en heerlijkheid die Hij tevoren had, eer de wereld bestond. De engelen waren blij, zó blij dat de Zoon van God, als God-Mens in hun midden verscheen. Ze juichten, ze jubelden, zo zongen het mooiste lied op hun hemelse citers. Daar kwam de Tweede Adam bij Zijn bruidskerk die – o wonder aller wonderen - uit Adam en Eva voortgekomen was. Wat een huwelijksplechtigheid! Salomo heeft er al over geschreven in Hooglied 3:9. *Gaat uit en aanschouwt, gij dochters van Sion, de koning Salomo met de kroon, waarmee zijn moeder hem kroonde op de dag van zijn bruiloft, en op de dag van de vreugde zijns harten*. Salomo was een type van Christus. Wat een vreugde toen die twee, als een twee-eenheid, Bruidegom en bruid bij elkaar kwamen! De Heilige Geest werkte in aller ziel de kennis van deze bruiloft toen Christus voor het eerst - Zijn menselijke natuur – in de hemel kwam. Zij kroonden Hem, door Hem te aanbidden, ze juichten en jubelden en deelden in Zijn blijdschap. Kunnen we dat ook doen? Alleen door de Geest. Hem te voet vallen, smeken om genade en ons vertrouwen alleen op Hem vestigen, enz.

Er wordt soms iets van ervaren in het geestelijk leven. Nehemia 8:11. *Want de blijdschap des Heeren zal uw sterkte zijn*. Deze heeft twee kanten. De blijdschap die gelovigen hebben in God over al Zijn deugden en weldaden. En de blijdschap die Heere heeft in Zijn Kerk, door Christus als hun Bruidegom en Zijn Geest die in hen woont als Zijn tempels. Het laatste is sterker dan het eerste, om zo geheel buiten zichzelf geplaatst te

worden. Onze blijdschap in God is zó groot, niet te zeggen, maar het is groter als Gods blijdschap is ons, ook ónze vreugde in Hem wordt.

2. Adam was de zoon van God. Lukas 3:38. De Vader had Adam *naar*, of liever volgens Hebreeuws *in* Zijn beeld geschapen. Christus wordt genoemd *het Beeld van de onzienlijke God*, 1 Kolossenzen 11: 15. Er ligt in het vaderschap van Adam een beeld, of afspiegeling van Gods Vaderschap. Er is meer.

Genesis 1:26 zegt God: *Laat ons mensen maken naar Ons beeld en naar Onze gelijkenis*. De Heere houdt een heilige Raad, als een afschrift van de eeuwige Vrederaad.

God scheidt Adam en uit hem Eva. Paulus zegt in Romeinen 5 dat Adam een type van Christus is. In Efëze 5: 30- 32 citeert Paulus Gods uitspraak *dat het niet goed is dat de mens alleen zij, Ik zal hem een hulp maken die als tegenover hem zij*. Gen. 2:18. De vereniging van Adam en Eva, vóór de val, is een type van Christus én Zijn gemeente. De Heere wil Zijn Eigen Zoon óók niet alleen laten. In de herschepping zoekt Christus in de tijd verloren zondaren op en wederbaart hen uit onvergankelijk zaad, door het levend en eeuwig blijvend woord van God, 1 Petrus 1:23. Deze weldaad van roeping en rechtvaardigmaking maakt 'de slechtste der vrouwen' tot een bruid van Jezus Christus. Dat geldt zowel individueel als de complete gemeente. Daarom zegt Paulus: *Want wij zijn leden Zijns lichaams, van Zijn vlees en van Zijn benen. Deze verborgenheid is groot; doch ik zeg dit, ziende op Christus en op de Gemeente*.

De Zoon van God wordt in de tijd Zoon des Mensen. Christus wordt in een ander beeld het Hoofd genoemd en de gelovigen leden van Zijn lichaam. De Bruidegom lokt en trekt Zijn Bruid tot Zich in de tijd, als een geestelijke ondertrouw. Het hemels huwelijk wordt voltrokken in de hemel en voltooid in de grote Opstandingsdag. Daarop volgt een eeuwige onafgebroken vreugde tussen de Vader, de Bruidegom en Zijn Bruid, met de engelen als getuigen; en de Geest als de Werkmeester en Herschepper. De vreugde, de blijdschap en vrolijkheid die dan eeuwig ervaren wordt kan het hart hier met een zwak vermaak vervullen, maar verder heeft geen oog het gezien en is het nooit in iemands hart opgekomen wat dat zijn zal!

Mozes trekt de conclusie uit de huwelijksinstelling voor het gevallen mensdom, vers 31. *Daarom zal een mens zijn vader en moeder verlaten, en zal zijn vrouw aanhangen; en zij twee zullen tot een vlees wezen*. Het huwelijk werkt mee om de kerk compleet te maken.

3. Met grote reden wordt moeder Eva *de moeder aller levenden* genoemd. Adam en Eva samen hadden de grote kracht of potentie door hun nageslacht om miljarden kinderen voort te brengen. *Wees vruchtbaar en vermenigvuldigt u*. Hierin zien we een type van Christus en Zijn kerk die door de grootste diepte van zonde en verderf onnoemelijk veel zaad kan voortbrengen tot Gods eer.

Terloops merken we op, dat het beeld van God ook in het menselijk lichaam van Jezus doorstraalt. Dit toont temeer omdat Christus in de lenden van Adam en Eva lag. De Zoon van God die in de schoot van de Vader lag kwam en groeide in de buik van Maria. Zou Jezus' lichaam niet naar Gods beeld geformeerd zijn?

Er zijn een aantal theologen die niet erkennen dat Gods beeld óók in het lichaam woonde. Of ze schrijven dat het alleen een afstraling betreft, omdat het schoonste in de ziel ligt. De Schrift leert méér. In de Opstanding van de Rechtvaardigen zal Gods Beeld door de Heilige Geest een luisterrijke afstraling verkrijgen in de complete mens.

Johannes 1: 14. *Het Woord is vlees geworden*. 1 Timotheüs 3: 16. Het ongeschapen Beeld van de Vader kwam zichtbaar in het vlees van de mens via Maria. En nóg een stap dieper daalde Hij af: *Christus kwam in gelijkheid van ons zondig vlees*, Romeinen 8: 3. Daarom is de Kerk op aarde, *een nieuwe schepping in Christus*.

4. In 1 Korinthe 11: 7 wordt de man *het beeld en de heerlijkheid Gods* genoemd. Paulus spreekt over Adam als collectief stamhoofd van alle mensen. Vers 7b zegt hij: *maar de vrouw is de heerlijkheid van de man*.

Eva gold in haar schepping uit Adam als de *heerlijkheid*, dat is de afstraling, de glans, het sieraad van de man. Zie Hebréeën 1: 3 voor het Griekse woord *afstraling*. Eva de bruid van de eerste Adam was een type of beeld van de Bruid van de Tweede Adam. In haar verlustigde de eeuwige Wijsheid Zich *toen Hij was spelende in de wereld*, Spreuken 8 vers 30, 31. Christus zag in de mens als pronkjuweel een voorafschaduwing wat Hij Zelf eens zou worden, namelijk een Man én Stamhoofd en Verbondshoofd.

In Hebréeën 2: 7 spreekt Paulus over de heerlijkheid van Christus. Hij noemt Hem *des mensen Zoon*, vers 6. *Met heerlijkheid en eer hebt Gij hem gekroond*. De vergelijking met 1 Kor. 11, waar de man *het beeld en de heerlijkheid Gods* genoemd wordt is zó treffend, dat de conclusie is dat Christus als de Zoon allen die in Hem geloven als 't ware onder één noemer stelt. Zoals Jezus doet in Joh. 17: 21 enz. *Opdat zij allen één zijn gelijk Gij Vader in Mij en IK in U, dat ook zij in ons één zijn*. Hier schiet niet anders over dan eeuwige verwondering en aanbidding.

5. Christus als het Beeld van God schittert en blinkt in het bijzonder na Zijn Opstanding. Psalm 16 spreekt over de opstanding van Christus. *Gij zult Mij het pad des levens bekend maken*. In Handelingen 2 staat deze tekst in de tegenwoordige tijd. *Gij hebt Mij de wegen des levens bekend gemaakt*. Misschien ziet het meervoud *wegen*, op de fasen van Christus' verheerlijking. Eerst Zijn ontslag van de dood en glorierijke opstanding. Dit werd gevolgd door Zijn openbaringen aan Zijn beminden. Daarna Zijn hemelvaart om in volle heerlijkheid het Beeld van God in de hemelse gewesten uit te leven. Zie ook 1 Kor. 15: 43. *Een natuurlijk lichaam wordt er gezaaid, een geestelijk lichaam wordt er opgewekt*, enz.

Christus' hemelvaart was *40 dagen ná Zijn opstanding*, dus **42** dagen ná Zijn sterven, op de Sabbat. Zijn sterven viel op onze vrijdag. Maar de *Joodse dag* wordt gerekend vanaf donderdag met het lichten van de sterren, die duurde tot vrijdag, begin van de nacht. Zo wordt er ook gerekend bij de (gedeelte van) dagen dat Jezus in het graf lag.

Wat erg dat de gedachte leeft dat Christus de Sabbat heeft begraven. Christus als Vervuller begroef de onderhouding ervan volgens voorschrift van het Oude Verbond én Hij droeg de zonden die tegen Gods eeuwigdurende sabbatsinstelling bedreven waren. Bovendien maakte Hij in Zijn dood een graf gereed voor de duivel en aanhang. Hij begroef de sabbat zeker niet maar ruste lichamelijk in de dood, als bewijs dat de mensen door overtreding van de sabbatswet de dood verdiend hadden.

Wat een gejubel in de hemel toen Christus Zijn eeuwige rust inging met ziel en lichaam om van Zijn zware Middelaarswerk op aarde te rusten in de oneindige liefde van Zijn Vader!

*O HEER, de Koning is verheugd
Om Uw geducht vermogen;
Uw heil zweeft hem voor d' ogen;
En met wat blijde zielevreugd
Zal hij, door al Uw daân
Verrukt, ten reie gaan!*

*Gewis, Gij zult, all' eeuwen door,
Hem met Uw gunst verzellen,
En tot een zegen stellen;
Ja, Gij geleidt hem op het spoor*

*Der vreugde, bij het licht
Van 't Godd'lijk aangezicht.*

Opmerking over de Paasdag en hemelvaart

Het is niet helemaal correct dat wij Christus' Opstandingsdag de *Paasdag* noemen. Pascha is Zijn sterfdag; Zijn opstanding de Levensdag. Het Pinksterfeest viel 50 dagen na de Opstanding, dus 1½ dag na sabbat, op onze zondag. Dit grote feit was maar bij enkelen bekend. Het nieuwe begin en nieuw tijdperk van de Heilige Geest werd kerkelijk op Hemels gezag ingeluid op de Pinksterdag!

Kijk, op die 8ste dag ná Zijn hemelvaart zond Christus in de Naam van Zijn Vader, de Heilige Geest in Zijn kerk en luidde daarmee de Nieuw-Testamentische rustdag – zondag – in. De herdenking van de *Wetgeving* 50 dagen na de uittocht, die op deze dag gevierd gelijk met het feest der Eerstelingen, gebruikte de Geest om Zijn Koninklijke Wet der vrijheid – het Evangelie - te proclameren. Wellicht om die oorzaak is er geen apart gebod gegeven aan de Kerk om de zondag te vieren. Dit is ook de reden, dat de Christelijke Kerk in de eerste eeuwen 2 rustdagen van vreugde vierden. Eén van de Vader en één van Christus, door de Geest geleid. Hoelang die rustdagen duurde is niet bekend. Misschien vanaf vrijdagavond tot zondagmiddag. De Vroege Kerk vierde het Paasfeest volgens de Joodse kalender op de exacte dag.

Paulus schrijft over Christus in Hebr. 4: 10. "Want Die ingegaan is in Zijn rust heeft Zelf ook van Zijn werken gerust, gelijk God van de Zijne." God de Vader als Schepper en Christus als Herschepper. (Zie Dr. J. Owen over Hebr. 4.) '*Zijn rust*' is enkelvoud, als van gelovigen gesproken wordt, is het meervoudig. Als vrucht van het Borgwerk van Christus mogen *de gelovigen in Zijn rust ingaan, opdat zij rusten van hun arbeid en hun werken volgen met hen*. Openb. 14: 13. De gelovigen gaan in de rust van Christus! De Vader rustte van Zijn scheppingswerk, de Zoon van de herschepping nadat Hij de grondlegging van Zijn Kerk in Zijn bloed gelegd had. De gelovigen rusten van hún arbeid, kruis en moeiten.

Het werk van Christus is nog niet voltooid. Kolos. 1: 20. *En dat Hij (de Vader) door Hem vrede gemaakt hebbende door het bloed des kruises, alle dingen verzoenen zou tot Zichzelf hetzij de dingen die op aarde, hetzij de dingen die in de hemelen zijn*. Het Griekse woord 'verzoenen' betekent in deze tekst: *in een rechte verhouding herstellen*. Moeten de Engelen in de hemel verzoend worden? Niet met God maar met Gods kinderen. Hun verzoening houdt in dat Gods toorn tegen de mensen die in Christus zijn, afgelegd is en hiermee zijn de engelen voldaan. Zo is Christus ook de Verzoener van al Gods beminden met de Engelen, zodat ze weer in een zalige harmonie met God en mensen kunnen leven. Hiermee is Gods grote werk voltooid als alles, alles hersteld is in Goddelijke harmonie. *Hem, Die op de troon zit en het Lam zij glorie, eer en heerlijkheid nu en in de dag der eeuwigheid*.

5. GODS BEELD IN DE MENS

Korte inhoud hoofdstuk 5

Een mens is volgens de Schrift **lichaam, ziel en adem**. Zonder deze drie componenten verenigd kan een mens niet bestaan op aarde.

Het Hebreeuws woord voor ziel is *nefesh*. Dit woord wordt gebruik in Genesis 2: 27, dat *de mens een levende ziel werd*. Het woord betekent leven, of een levend persoon, een levend wezen. Gods beeld is liefde, waarheid, gerechtigheid, eeuwigheid, heerschappij, enz. In Leviticus 17: 11 spreekt God betreffende het offeren van beesten in plaats van mensen: *Want de ziel van het vlees is in het bloed*. In Adam blies God een eeuwige ziel in, maar in beesten werkte God leven en adem. *Adem* is een analoog met bloed. Als het bloed eruit is, is alles weg.

Het beeld van God in Adam was niet alleen in zijn ziel, maar ook in zijn *lichaam*. Een aantal theologen menen dat Gods Beeld in de ziel afgedrukt werd, en deze schoonheid in het lichaam afstraalde. De Hebreeuwse uitdrukking gaat dieper. *God schiep de mens IN* (Be, = in, op) *Zijn Beeld*, Gen. 1: 26. *En God schiep de mens in/ naar Zijn beeld, man en vrouw*. Vers 27

Hieruit blijkt duidelijk dat Adam en Eva beiden naar Gods beeld geschapen zijn. Wel in die orde zoals Paulus schrijft in 1 Kor. 11.

Dat Gods beeld ook in het lichaam bestond kunnen we concluderen uit het volgende.

1. Eenvoudiger bewijs is er niet te vinden dan in het Hebreeuwse woord *Adam*, wat letterlijk *aards-mens* betekent. Een ziel alleen of lichaam alleen zonder adem is geen mens in de volmaakte staat. Wij laten onze gedachten gaan over de eerste schepping vanuit onze gevallen toestand en verduisterd verstand. Mozes was ook wel een zondig mens, maar de Heere werkte in z'n gedachten tijdens het schrijven een begrip van de onschuldige staat van Adam en de ware betekenis daarvan volgens *Gods inzicht* en wijsheid. Mozes omschrijft Adam als mens met ziel én lichaam, compleet in of naar Gods beeld. Als wij Adam zouden zien zoals hij volmaakt was, dan zouden we onze ogen neerslaan, ja voor hem neervallen. Die glans van Gods beeld en gelijkenis maakte hem geheel en al zó uitermate sierlijk, dat het in één ogenblik duidelijk was, dat hij in/ naar Gods beeld leefde en dat aller-kunstigst uitstraalde!
2. Paulus zegt dat Adam *een voorbeeld was van Christus*, de Tweede Adam, Rom. 5:14. Christus is als Goddelijk Persoon het Beeld van de Vader Hebr. 1:3. En zou Hij het dan ook niet zijn als Mens, zoals Adam in ziel en *lichaam*?
3. Adam met ziel en lichaam had ook de *adem des levens*. Mozes schrijft Genesis 2: 27, dat *de mens een levende ziel werd*. De Heere blies *de adem* in. Dat betrof niet alleen zijn ziel inwendig, maar juist ook zijn *lichaam* die zonder adem niet kan leven. Daardoor werd de mens een drie-heid. Dat houdt wat in: de adem van de Heere! Zelfs het Nederlands woord komt heel dicht bij de oorsprong: Adem.
4. De Heere zegt in Genesis 9:6. *Wie des mensen bloed vergiet, zijn bloed zal door den mens vergoten worden; want God heeft den mens naar Zijn beeld gemaakt*. Er zijn theologen die menen dat het beeld van God in de ziel alleen vóór de zondeval ook in het lichaam zetelde. De tekst zegt het tegendeel. De Heere geeft zoveel waarde aan Zijn beeld, zelfs ná de zondeval, dat Hij de moedwillige doodslag verbiedt en met de dood gebiedt te straffen. Jacobus hfd. 3: 9 toont duidelijk dat het menselijk lichaam bestemd is om God te eren. *Door haar loven wij God en den Vader, en door haar vervloeken wij de mensen, die naar de gelijkenis van God gemaakt zijn*. Wat? Komt dat voor in de gemeente van Christus, onder mensen die naar Gods beeld herschapen zijn? Ja, helaas. Jacobus noemt tevoren 2 keer *een lichaam* en *de tong*. Het lichaam

met tong en *adem* is schuldig. Zonder die kan men de mensen niet vloeken. Zelfs in de samenleving zien we het respect wat men toont aan een lijk. De Heere wil dat we ook respect tonen voor de overblijfsels van Zijn beeld wat ook in het lichaam uitstraalt. Jacobus hfd. 3: 9.

5. Dat lichaam en adem wezenlijk bij de mens behoort komt des te meer uit in de herschepping. Jezus zegt, *dat iemand Mij liefheeft, die zal Mijn woord bewaren; en Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken.* Joh. 14:23. De Heilige Geest maakt een tempel van de gelovigen. Zo woont een Drie-enig Verbondsgod in een mens, d.i. ziel én lichaam. Kan het groter? Hier ligt een flauwe afschaduwing van de Drie heilige Personen. Niet bedoelt dat een man, *ziel lichaam en adem*, afbeeldingen van God zijn, maar er ligt een analogie en soort eenheid in. Of, om woorden van God Zelf te gebruiken: *de mens naar Gods Beeld en gelijkenis!* Gods Geest herschept Gods beeld.
6. De beademing in de mens door de Heere is een 'voelbare' tegenwoordigheid van de ziel. *Neemt Gij zijn adem weg, dan sterven zij.* Is de adem dan geen wezenlijk deel van de mens? Toont de adem niet zichtbaar aan dat de ziel in het lichaam woont? De Geest van God wordt honderden keren uitgedrukt door adem, lucht, geest, enz. Gods beeld is compleet met deze drie facetten. Engelen zijn zeldzaam wijze en machtige wezens, maar zonder lichaam. Ze missen dus ook de beademing van Gods Geest zoals Adams ziel. De Heere zegt nergens dat ze naar Gods beeld geschapen zijn.
7. Jezus als de Middelaar vertoonde deze alle drie delen, maar in Zijn vernedering was de drie-heid van de Mens omfloerst met toegerekende schuld en een lichaam *gelijk aan het zondig vlees*. Het is waar, neemt God onze adem weg dan maakt de dood een scheiding tussen ziel en lichaam. Maar in de dag van de Opstanding wordt de eenheid volmaakt hersteld en zijn Gods kinderen het heerlijk lichaam van Jezus gelijkvormig. 1 Kor. 15: 43-49. *Een natuurlijk lichaam wordt er gezaaid, een geestelijk lichaam wordt er opgewekt. Zo is er ook geschreven: De eerste mens Adam is geworden tot een levende ziel; de laatste Adam tot een levendmakenden Geest.* Geen sterveling is in staat om de grootste toekomstige heerlijkheid te beschrijven van de (soms) meest verachtste mensen op aarde.

De schepping van de adem

Volgens Genesis 2: 7 komt *de levensadem* bij de schepping van de mens. *De Heere God had de mens geformeerd uit het stof der aarde en in zijn neusgaten geblazen de adem des levens; zo werd de mens tot een levende ziel.*

Hier staat een heel groot wonder. De schepping van hemel en aarde was in omvang groter maar de schepping van de mens was veel diepgaander, want God schiep de mens in Zijn zalige gemeenschap. Mozes beschrijving is, wat de letter betreft niet moeilijk. God schiep de mens uit het stof en formeerde hem tot een volkomen lichaam, liggend op de grond, zo het schijnt. Daarna blies de Heere de levensadem in hem. Hebr. *nasjamah*, van het werkwoord *nasjam*, ademen. Door deze levensadem werd Adam *een levende ziel*, of persoon. Dieren van welk soort ook, hebben een levensadem als een bewijs dat zo'n schepsel leeft. Ze hebben geen adem door God ingeblazen en kunnen over hun Scheper niet denken, spreken en Hem aanbidden.

Die inblazing in het lichaam had een diepe betekenis. Want daarmee blies God een levende ziel in de mens; *voor de eeuwigheid geschapen*. Trouwens Adams lichaam werd ook voor de eeuwigheid geschapen al is het dat de zondeval tussenbeide kwam en daardoor de dood. Maar op de dag van Christus' wederkomst zal het wel openbaar komen dat Adam en al zijn miljarden nakomelingen voor de eeuwigheid zijn geschapen.

Maar er gebeurde nog een wonder: God blies de Heilige Geest tegelijk in de mens. Zonder de Heilige Geest was en is er geen gemeenschap met God mogelijk. Daarmee samengaand schiep God de levensadem als een voelbaar bewijs dat het lichaam verenigd was met een levende ziel. 'Hij blies...', staat in het Hebreeuws het woord *napach*. In het Hebreeuws een krachtig woord. Hij blies Zichzelf in de mens!

Op deze manier formeerde God een lichaam en een ziel en om deze samen te verbinden, schiep Hij de levensadem. Het lichaam kan natuurlijk niet zonder deze adem. De ziel ook niet; want zodra de adem uit het lichaam gaat, gaat de ziel direct naar zijn eeuwige bestemming, hetzij de hemel of de hel. Hoewel de levensadem geen wezenlijk deel of element is van de geschapen mens, is ze niet minder nodig als lichaam en ziel. Ze maken een éénheid uit. Het kunnen ademen is een wezenlijk onderdeel van het mens-zijn. *Neemt Gij hun adem weg zo sterven ze en zij keerden weder tot stof*, zegt David. Elihu zegt: *Indien Hij zijn hart tegen hem zette, zijn geest én zijn adem zou Hij tot Zich vergaderen*. Job 34:14. Paulus zegt: *Die ons het leven en de adem en alle dingen geeft*, Hand. 17:25. *De Heere, Die de adem schept en de geest aan het volk die op aarde wandelen*. Jesaja 42: 5. Een volk wat wandelt heeft vanzelf een adem. Waarom noemt Jesaja expliciet de adem erbij? Wel, met de geest alleen kan een mens niet leven, daarmee wordt de ziel bedoelt. Samen met adem is er leven op aarde. Met adem wordt soms de hele mens bedoeld. *Al wat adem heeft, love de Heere*.

De Geest van God in de mens

(1) Het grote belang dat de Heilige Geest ook in Adam woonde, was dat deze Inwoner een Werkmeester is, zodat lichaam en ziel met de adem tot Gods eer werkzaam waren.

Christus is de Herschepper van *de nieuwe schepping*. De nieuwe schepping werd verdiend door Christus tijdens de 3 uur durende duisternis op aarde, kort voor Jezus' dood. Die duisternis in de natuur ging over, maar de geestelijke duisternis was ongekend groot. Bedenk eens: de Zoon van God lag in het graf! Als dat geen duisternis is! Maar God sprak bij de eerste schepping: *Er zij licht!* En er was Licht. Zo was het ook in de Herschepping. *Er zij Licht!* De morgen van de opstanding breekt aan.

De genadegiften onder het Oude Testament vonden plaats uit kracht van de belofte dat het Vrouwenzaad zou komen. Hij moest volgens de Wet en profetieën lijden, sterven en opstaan.

Als we nu Jezus zien als de Tweede Adam op de 1^e dag van Zijn opstanding, - dan komt Hij bij Zijn discipelen. En na een kort gesprek staat er: "En Hij blies op hen en zeide: *ontvang de Heilige Geest*". Joh. 20: 22. Zo werden de discipelen toegerust voor hun werk in de heidenwereld. En in elk mens die wedergeboren wordt tot het geloof in Jezus Christus, woont en werkt de Heilige Geest. Zó leeft de nieuwe schepping.

In Adam ligt hier ook weer een type van de Tweede Adam. Adam kreeg opdracht om zich te vermenigvuldigen en had de potentie via zijn nageslacht om miljarden mensen te verwekken.

Christus als de grote Voortbrenger en Verwekker werkt door Zijn Heilige Geest onder de duizenden miljoenen mensen om Zijn koninkrijk te bevolken.

(2) De Joden en veel christenen in de oude Christenkerk geloofden dat een mens uit *drie delen* bestaat. Dat de mens uit ziel en lichaam bestaat als twee levende delen is volgens de Bijbel duidelijk genoeg. De Levensadem is door de Schepper toegevoegd om *lichaam en ziel tot een leven op aarde* te bekwamen. Deze 3 zaken / elementen zijn onmisbaar voor het menselijk leven.

Er ligt volgens sommige, vooral oudere theologen een analogie van de Drie Goddelijke Personen in de mens. (Echter, deze analogie kan niet opgaan want de mens is samengesteld uit delen, en de aanbiddelijke Godheid is zonder samenstelling van delen maar hij is EEN in Zijn volmaakt Wezen. Evenwel, valt het niet helemaal te ontkennen, als we het niet te ver

doortrekken. Want dan ontsproten we.) Zie blz. 41 hoe Luther denkt over de *analogieën van de Drie-eenheid in de geschapen werkelijkheid*.

- De naam Adam als stamvader heeft een analogie (overeenkomst) met de Vader, want Adam werd ook *vader van alle mensen*.
  - Adam heeft ook een analogie met de Zoon, want *Adam was de zoon van God*, Lukas 3: 38; en Adam bracht zonen voort. Van hem staat opmerkelijk: *een zoon naar zijn evenbeeld*, Gen 5: 3.
  - Is er ook een analogie met God de Heilige Geest? De Heilige Geest werd in Adam ingeblazen. Ook in die zin was Adam een beeld van God want hij had zijn Levensadem van Hem. In het Hebreeuws staat *adem des levens*, roe'ach wat letterlijk betekent: geest, adem, wind, lucht (Heilige) Geest. Ieder is het erover eens dat deze woorden echt iets anders betekenen dan *ziel*. De Heere zegt, dat de *mens* bestaat uit *aarde, ziel en adem/geest*. En zó is de mens het Beeld van God.
- De Tweede Adam triomfeert hier ver bovenuit: Hij werd tot *een levendmakende Geest*.

(3) Er zijn meer typen en voorbeelden in het Oude Verbond die betrekking hebben op Christus als de Tweede Adam. Adam noemde zijn vrouw Manninne. Na de zondeval en de belofte van het Vrouwenzaad, noemde hij haar Eva, *omdat zij een moeder aller levenden is*. Dat kan wel van betrekking zijn op alle miljarden mensen die uit haar voortgekomen zijn, maar de werkelijke betekenis is, dat Eva de stammoeder werd van de hele levende kerk van Christus, ja van Hemzelf. Wat een grote vrouw!

God hier ligt een geestelijke parallel tussen de eerste en de Tweede Adam, waarin tevens tegenstellingen voorkomen.

- De Vader opende de zijde van Adam tijdens zijn slaap en bouwde een vrouw uit zijn rib. Toen Adam ontwaakte bracht God de Bruid tot Adam.
Om de ontzaglijke diepte van de zondeval aan te tonen, liet de Vader toe dat Jezus' zijde met een spies doorstoken werd door een soldaat. De verzoening van de schuld werd door de dood van Christus volkomen voldaan. Zo verwierf Christus met Zijn bloed de Bruidsschat voor Zijn Vader.
- Na de doodslaap en opstanding van Christus was de weg geopend dat Zijn Bruid tot Hem gebracht werd. Niet direct als een complete gemeente, maar individueel. Maria Magdalena was de eerste vrouw. Dat is opmerkelijk omdat door een vrouw de zonde tot én door Adam kwam en zo tot alle mensen doorging.
Het is de arbeid van de Heilige Geest om zondaren tot Christus te brengen. Dit werk werd krachtig en massaal doorgezet bij de uitstorting van de Heilige Geest. Christus als een vruchtbare Man bracht veel zaad voort tot deze tijd toe, meer dan 2000 jaar na Zijn opstanding.

Het geestelijk zaad wat vóór de dood van Christus voortgebracht was, werden kinderen van God uit kracht van vooruitwerkende kracht door de Verbondsbeloften van Christus en Zijn Offerwerk. Toen Hij voor het eerst als God-Mens in de hemel kwam, werd Zijn huwelijk met de bruidskerk plechtig en met Goddelijke luister en triomf voltrokken. De Vader blij, de kinderen van God boordevol vreugde, samen met de engelen. De hemelingen wachtten vurig op dit ogenblik, omdat ze bekend gemaakt waren met Christus' leven, dood en opstanding. Want de Geest van God openbaarde hen deze en veel meer zaken die voor ons onbekend zijn. Na deze huwelijkssluiting stonden nog veel meer kinderen te komen op aarde en in de hemel. Deze waren Hem van de Vader beloofd en gegeven. Deze verborgenheid was tevoren bedekt. *God had deze verordineerd tot onze heerlijkheid, eer de wereld was*. 1 Korinthe 2: 7.

(4) Paulus zegt ook in 1 Kor. 2: 10, *dat God het ons heeft geopenbaard welke buitengewone heerlijkheid de gelovigen te wachten staan. Want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods.* De Geest van God samen met de menselijke geest in de gelovigen onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods. Als dit op een gebrekkige manier al gebeurt in dit leven, hoeveel te heerlijker ná dit leven? Vers 9 en 10.

En zoals de Heere Eva tot Adam bracht, zo zal Christus, bij Zijn wederkomst Zijn hele Bruidskerk weer tot de Vader brengen, omdat zij allen de grote liefdegift uitmaken van Zijn Vader. Verwonderd en verbaasd moeten wij Paulus nazeggen: *Hetgeen het oog niet heeft gezien en het oor niet heeft gehoord en in het hart eens mensen niet is opgeklommen hetgeen God bereid heeft, dien die Hem liefhebben.*

(5) We kunnen nog een ander beeld noemen over deze wederzijdse liefde.

Psalm 17: 8 bidt David: *bewaar mij als het zwart des oogappels.* Dat is onze pupil. Een pupil wordt in het Hebreeuws een 'ishon', een *kleine man* genoemd, omdat wij in de pupil van anderen onszelf in het klein zien afgebeeld. In het oog straalt de liefde uit. Christus zegt dat *Zijn volk Zijn oogappel is.* Wat een innig en veelbetekenende vergelijking is dat! De oogappel van de eeuwige Zoon van God te zijn, is dat niet weergaloos groot? Een gelovige ziet in Christus' ogen Zijn onuitsprekelijke vurige liefde om door Zijn dood heen hem/haar te beminnen. Men ziet tevens de veiligheid, omdat Christus Zijn oogappel op het aller-nauwst bewaart en waardeert. Alle onrecht zal Hij aan Zijn oogappel wreken op Zijn tijd. *Die Mijn volk aanraakt, raakt Mijn oogappel aan,* Zach. 2:8. Dat kunnen wij nu niet indenken omdat we het in die mate niet zien. Maar we moeten leren leven door het geloof op het woord van God die ons dit verzekerd heeft. En met David bidden, of wij ook zoveel liefde en zorg van God mogen krijgen, zoals Hij zorgt voor Zijn oogappel.

De andere kant is, dat Christus in de oogappel van Zijn volk Zichzelf ook ziet. Kan dat? Is dat niet te ver gezocht en de hoog opgegeven van een gelovige? Nee, Christus ziet in Zijn kerk Zichzelf omdat ze Zijn Beeld en lievelingen zijn en door de Vader met een Goddelijk vermaak en liefde worden gekend. Ja, gelovigen zouden zich eens meer moeten gedragen als Zijn oogappel naar hun medemens. En kerkmensen zouden eens meer moeten toezien dat ze die oogappel van de Zoon van God niet beschadigen, op welke manier dan ook.

Nergens wordt deze familiale eenheid duidelijker verwoord zoals Johannes schrijft in het Hoge priesterlijk gebed. Joh. 17: 21. *Opdat zij allen één zijn gelijk Gij Vader in Mij en ik in U, dat ook zij in Ons één zijn.*

Opnieuw moeten we besluiten met de uitroep: "O Heere, hoe onuitsprekelijk groot zijt Gij in Uw liefde, barmhartigheid en trouw, bewezen aan diep gevallen mensen, goddelozen in zichzelf. Uw goedheid gaat alles oneindig ver te boven!"

6. GODS HIËRARCHIE IN DE GEMEENTE

De hoofdzaak van het beeld van God in de mens, bestond hierin, Zijn God te kennen, te beminnen en naar Zijn heiligheid te leven in denken en doen. De heerlijkheid Gods in de *herschappen* mens is, Zijn beeld uit te stralen en af te glanzen in liefde en geloof. Paulus schrijft in 2 Kor. 3:18, ... *wij worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid (Grieks doxa) tot heerlijkheid als van des Heeren Geest*. En Kol. 3:10. *Gij hebt aangedaan de nieuwe mens die vernieuwd wordt tot kennis naar het evenbeeld Desgenen Die hem geschapen heeft*.

Het Griekse woord *doxa* komt 168 keer voor in het Nieuwe Testament. Het betekent 20 keer en 147 keer *heerlijkheid*. Het is afkomstig van een heer die heerschappij voerde met gezag en macht en op die manier respect afdwingt. Deze heerlijke glans had Adam in de staat van volmaakte schepping. In de herschepping worden deze genadegaven in beginsel weer hersteld.

De hiërarchie is de orde die God onder de mensen heeft geschapen en Hij wil die nog laten uitvoeren. Deze daalt van God af op Adam en van Adam op Eva, juist gezegd van de man op de vrouw. *Omdat de vrouw uit de man genomen is*, vers 9.

1 Korinthe 11: 7-10 legt Paulus uit wat het beeld van God inhoudt voor het *kerkelijk leven*. *De man is het beeld en de heerlijkheid van God*, vers 7

- a. Paulus verklaart verder dat een vrouw deze orde behoort te respecteren in haar haardracht in het kerkelijk leven. *Daarom moet de vrouw een macht op het hoofd hebben*, vers 10. In de eredienst, als ze bidt, of profeteert; dat wil zeggen als ze meebidt en luistert met voorgangers in de gemeente. In de Arabische Bijbel staat: 'in de godsdienst des Heeren'. Een *macht op het hoofd* is een figuurlijke uitdrukking die aantoonst dat de vrouw zich zichtbaar onderwerpt aan Gods *macht* volgens Gods ordinantie en hiërarchie. De kanttekening schrijft: 'Dat is, een deksel, tot een teken dat zij staat onder de macht en het gebied van den man'. Het woord is afkomstig van het Hebreeuws woord *radid* betekent een vrouwelijke sluier, die hoofd en gezicht bedekt. Welke vorm en maat wordt niet voorgeschreven en blijft onder verschillende volkeren vrij en verscheiden.
- b. Een tweede argument om een hoofddeksel te dragen, voegt Paulus erbij: *om der Engelen wil*, vers 10. Engelen zijn gelukkig altijd tegenwoordig in de samenkomsten van Gods volk in de kerken. Hun tegenwoordigheid wordt al afgebeeld in de Engelenfiguren in de tabernakel. Richtlijnen voor afbeelding van cherubs staan in Exodus 25, 26 en 36. Ze moesten aangebracht worden op de bekleding van de tabernakel en op het voorhangsel in de tempel. Jezus zegt: *Ziet toe, dat gij niet een van deze kleinen veracht*. Vergelijk hiermee wat Jezus zei: *Want Ik zeg ulieden, dat hun engelen, in de hemelen, altijd zien het aangezicht Mijns Vaders, Die in de hemelen is*. Matth. 18: 10. Engelen houden de wacht over Gods volk. Hoe droevig weinig wordt daar nog aandacht aan besteed als een motief om zich in de gemeente gepast te gedragen voor ieder die aanwezig is, ziende het feit dat Engelen op ons toezien. We beseffen echt niet meer de oorspronkelijke instelling en heiligheid van Gods huis.
- c. *Opdat een man zich niet zou verheffen*, heeft Paulus de plaats van een man beschreven. Vers 3. *Doch ik wil dat gij weet dat Christus het Hoofd is van een iegelijk man en God het Hoofd van Christus*. En in vers 11: *Nochtans is noch de man zonder de vrouw, noch de vrouw zonder den man, in den Heere*. Daar behoren ook de kinderen bij. 1 Kor. 7; 14. *Want de ongelovige man is geheiligd door de vrouw, en de ongelovige vrouw is geheiligd door den man; want anders waren uw kinderen onrein, maar nu zijn zij heilig*. Dus, het gelovig in-zijn en verenigd zijn in Christus en door Hem in de Vader is een uniek,

persoonlijk werk waarin de Drie-enige Verbondsgod alle eer en dankzegging toekomt. En zeker als het leven samengaat met een gelovige echtgenoot.

Nu hebben we de Gods beeld en gelijkenis gezien:

- In Adam en Eva in de scheppingsvolmaaktheid. Schepping en herschepping wordt ook aan Christus en de Heilige Geest toegeschreven, zowel als aan de Vader. Efëze 2: 15.
- In de herschepping zien we Gods Beeld in Christus. Eerst in Zijn diepe vernedering, waarin **de openbaringsvorm van Zijn Persoon als GOD-MENS** in veel opzichten verborgen bleef. En daarna in de verhoogde Middelaar. In Hem straalt de Heerlijkheid van de Vader zó luisterrijk af, dat de legioenen engelen en de gezaligde personen in eeuwigheid geen genoeg ervan krijgen.
- In de herschepping van de gevallen mens naar het Beeld van Christus. Eerst een lijdend Beeld gelijkvormig te mogen worden en hierna het verheerlijkte Beeld. Paulus schrijft in 1 Kor. 15: 49 *En gelijk wij het beeld van de aardsen gedragen hebben, alzo zullen wij ook het Beeld van den Hemelsen dragen.* Van de 'aardsen' is de eerste Adam, vers 45, van de 'Hemelsen' is de laatste Adam, vers 45- 47.

Na de opstanding van de rechtvaardigen blinken de gelovigen evenals Christus. O, niet te zeggen welk Goddelijk vermaak en verlustiging de Vader en de Zoon dan hebben als Gods Geest allen zo oneindig heerlijk instraalt, doorstraalt en uitstraalt! Wat een sierlijk lichaam zullen ze dán hebben?

Gods vermaak in Zijn kinderen

De mens werd valbaar geschapen, herstelbaar gevallen en onvalbaar hersteld. Hier staat ons verstand met eerbied stil en begint de gelovige in aanvang zijn trouwe God en Vader in Christus te verheerlijken door de Heilige Geest.

- Als er licht valt over deze zielsroerende verborgenheid van de herschepping naar het Beeld van Christus, dan wordt de levenskoers van een gelovige gewijzigd. Dan gaat het er niet meer over om de hel te ontlopen en in de hemel te komen, - hoe nodig op zich – maar dan wordt ons levensdoel dat *de Vader* aan Zijn eer en heerlijkheid komt. En deze ligt in de toebrengring van Zijn zeer beminde kinderen die in Adam verloren liggen.
- Vervolgens strekt men zich uit tot het werk en het vermaak van *Gods Zoon*, Die om die vreugde van Zijn Vader in het toebrengen van de verkoren kinderen, de hemel heeft verlaten, de schande en het kruis heeft veracht, met het grote doel deze verkorenen weer bij Zijn Vader te brengen. Als Zijn Bruidskerk, geheiligd in Zijn offer en Borgstelling. Hebr. 12: 2. Aan de rechterhand van Zijn Vader geniet Christus weer de volle gunst en liefdesuitlating van Zijn Vader.
- De *Heilige Geest* Die van Beiden uitgaat zet het heilig Stempel op het werk van de Zoon en op Zijn gekochten met Zijn bloed. De Geest heeft een Goddelijk vermaak in Beiden. Hij wacht op de voleinding van de eeuwen om Zijn werk te voltooien door de opwekking van alle gelovigen om die als Zijn tempel luisterrijk te bewonen. Maar Hij kent Zijn tijd. Nu rust het zwaar oordeel nog op de wereld. Het ganse schepsel ligt onder de dienstbaarheid van zonde en dood. Het ganse schepsel zucht en is in barensnood tot nu toe. *Maar ook wij die de eerstelingen van de Geest hebben, zuchten in onszelf en verwachten de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing van ons lichaam in de volmaakte heerlijkheid van ziel en lichaam.* En met dat grote doel komt de Geest onze zwakheden te hulp en bidt ons vóór met onuitsprekelijke zuchtingen. Romeinen 8:18-27. Dr. J. Owen verklaart deze tekst niet als Voorbidder zoals Jezus doet, maar de Geest leert ons en doet ons bidden naar Gods wil. Die zuchtingen betreffen niet zozeer de woorden, maar de Geest werkt

onuitsprekelijke zaken die we van God afsmecken. Dat gebed naar Gods wil en geloofsverwachting werkt de Geest in al de gelovigen, hoewel niet met evenveel kracht. Als we de zaligheid hierin zoeken en vinden, dan zijn we echt in hope zalig.

Die verwachting op het eeuwig leven gaat niet buitenom de on vervulde beloften die de Geest heeft geboekstaafd in de Schrift. Daar schrijft Paulus over in Romeinen 11. De Geest heeft nog een groot werk te doen, waarvan de doelstelling ligt in de arbeid die de Vader op de schouders van Christus heeft gelegd. Het is een Persoonlijke en vrijwillige daad van Gods Geest om af te dalen in de harten van mensen die uit hun vader de duivel zijn. *Gij wilt de begeerten uws vaders doen.* Joh. 8:44

Laten we gezamenlijk eeuwig de Heere bewonderen voor zo'n neerbuigende goedheid. In de genoemde verborgenheid worden enkele gelovigen dieper ingeleid. Het is een Heilige der heiligen, waar de eeuwige Raadslagen van God aanbeden worden. Vroeger mocht alleen de Hogepriester daarin komen. Nu is de toegang open voor alle gelovigen. De grote Voorbidder houdt die open, óók na hun zondigen. Hebr. 10: 19-21. *Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben, om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, ... zo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs.*

Hier op aarde wonen we nog in de tenten van Kedar, een wereld die in het boze ligt en door velen in de kerken zwartgemaakt en verdacht, gehaat en gesmaad, enz. Laten we echter niet vergeten dat dit voorrecht groot is, alleen wanneer het om Christus' wil is. Niet als we ons met een anders doen bemoeien, zegt Petrus. O, welke sierlijke kleding dragen de gelovigen nu al binnen dat hemels heiligdom, terwijl ze nog op de mesthoop van zonde leven! Maar, ... maar straks wordt het anders. Psalm 45: 7

*Straks leidt men haar in statie, uit haar woning,
In kleding, rijk gestikt, tot haren Koning;
Zo treedt zij voort met al den maagdenstoet,
Die haar verzelt, U vrolijk tegemoet.
Zij zullen blij, geleid met lofgezangen,
De vreugde voên, die afstraalt van haar wangen,
Tot zij, daar elk gewaagt van haren lof,
Ter bruiloft treên in 't koninklijke hof.*

Zie voor de teksten over het *kerkelijk leven* 1 Korinthe 11; in de Bijbelverklaring van S. Patrick, Polus, Welsh en vooral dr. J. Gill, die in deze uitgave ingesloten is.

7. LUTHER EN CALVIJN OVER CHRISTUS IN ZIJN VERNEDERING

Christus' medeleven en medelijden

Hebreeën 4: 15 *Want wij hebben geen Hogepriester die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden.* In het Grieks staat er *sympathisai*. Het Grieks betekent eigenlijk mede-leven, medelijden. Dit schrijft Paulus van Christus in de staat van Zijn *verhoging* als Hogepriester. Het is óók *mede te lijden, aangedaan met een wederzijds gevoel* zoals er staat in Hebreeën 10: 34 *Gij hebt met mijn banden medelijden gehad.* Dr. J. Owen vertaald: *gij hebt met Mij in mijn banden geleden.* Dit geldt voornamelijk van Christus in de staat van Zijn *vernederings*.

De vraag die weleens gesteld wordt, is heeft Christus in de hemel naar Zijn Goddelijke natuur of naar Zijn menselijke natuur mede-lijden, gevoelig over het lijden van Zijn volk op aarde?

In de eerste plaats gaat het niet over Zijn natuur, maar Zijn Persoon. De heilige Goddelijke Drie-eenheid kan geen menselijk medelijden hebben, want die is voor menselijke eigenschappen of passie onvatbaar. Jezus oefende medelijden met Jeruzalem toen Hij de stad zag liggen vanaf de Olijfberg. *Toen Hij de stad zag weende Hij over haar.* Jezus voorzag de volledige verwoesting vanwege hun verwerping van Hem. In enigheid van Persoon weende Jezus. Daarom schrijven theologen van voornamelijk Lutherse theologie, *dat God weende.* In en door Christus weende de Vader over de oneindig diepe smart van Zijn Zoon, vanwege de zonde.

Na Zijn *verhoging* als Middelaar in de hemel spreekt de Schrift niet over de verschillende naturen van Christus maar altijd over Zijn Persoon. Deze is zó uniek als God-Mens dat Hij niet te vergelijken of te beschrijven is. De Persoon zit aan de rechterhand van de Vader en Hij lijdt mede met Zijn kerk volgens vers 15. Dit Persoonlijk gevoel van Christus' is ook niet te beredeneren. De vraag naar welke natuur Hij mede-lijdt, komt hier dus niet te pas. De Persoon is *de medelijdende Hogepriester*. Dat is voor ons genoeg.

Van dezelfde Persoon zegt Paulus: *God heeft een Man geordineerd om de aardbodem rechtvaardig te oordelen*, Hand. 18: 31. Men vraagt: naar welke natuur? Hij is de Persoon, een Man, de Heere Jezus, Die Koning is naar Zijn Goddelijke natuur en Jezus naar Zijn mensheid. Jezus is zo'n aller-volmaaktste eenheid in Zijn Persoon, dat wij Hem niet mogen splitsen in onze gedachten en menselijke denkbeelden. Wat wordt Hij toch onteerd, in Zijn eigen huis! Daar alleen? Ook in ons hart.

Is dat onze Koning die met het lijden van de kerk zo bewogen, aangedaan en gevoelig is? O wat een geluk, o wat een blijdschap, o wat een hemels voorrecht in alle ziels- en lichaams lijden hebben wij, als we Hem als onze Koning zien!

Om de God-Mens in theologische beschrijving beter te begrijpen, volgt hieronder een kort overzicht waarin vooral **Luther en Calvijn** worden geciteerd.

Om Gods verhevenheid en Zijn nabijheid. De Drie-eenheid bij Calvijn, A. Baars.

Proefschrift ter verkrijging van de graad van doctor aan de Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, te Apeldoorn. 25 oktober 2004 door Arie Baars. Uitgeverij Kok 2004.

GOD-MENS verklaart door Luther

Verkorte weergave, blz. 565

Prof. Baars schrijft over Luther. Hij citeert zijn Duitse uitgaven.

... De stelling dat Christus ná Zijn hemelvaart alleen naar Zijn Godheid en niet naar Zijn mensheid op aarde tegenwoordig is, betekent voor hem een verscheuren van de eenheid van

de Persoon van de Zaligmaker. De mensheid van Christus deelt immers in de volle Godheid en daarom deelt zij ook in de goddelijke alomtegenwoordigheid. ... [Deze laatste conclusie wordt niet gedeeld in de Gereformeerde Religie. WW]

Zo kan hij [Luther] Christus de spiegel van het Vaderlijk hart van God noemen, waarin wij de Vader zelf ontmoeten. De bedoeling daarvan is dat wij ook wanneer we één Persoon aanroepen ons in de Vader, de Zoon of de Heilige Geest altijd richten tot de drie-enige God.

... Niettemin zijn er in zijn geschriften wel passages te vinden waarin hij spreekt over 'het lijden van God', of 'het sterven van God'. Zo schrijft hij aan het adres van Zwingli:

Al zou nu de oude heks, *vrouwe verstand*, de (retorica) hier zeggen: 'ja, maar de Godheid kan niet lijden en ook niet sterven', dan moet je zeggen: Dat is waar!' Maar toch, *omdat de Godheid en de mensheid in Christus één Persoon zijn* (...) wordt terecht gezegd: 'Gods Zoon lijdt'. ... Op die manier komt alle nadruk te liggen op wat hij eigenlijk naar voren wil brengen, namelijk dat God - in Christus in één Persoon met de mens verbonden - lijdt en de dood ondergaat. 'Christus is God en mens in één Persoon. Daarom moet men wat van Hem gezegd wordt als mens óók van God zeggen. Namelijk: Christus is gestorven en Christus is God, daarom is God gestorven. ...

'Wanneer we niet mogen zeggen: God is voor ons gestorven, maar slechts een mens, dan zijn wij verloren. (...) Hij moest een mens worden aan ons gelijk, opdat we zouden kunnen zeggen: God is gestorven, Gods pijniging Gods bloed, Gods dood. Want *God kan in Zijn natuur niet sterven*. Maar nu God en mens verenigd zijn in één Persoon, zo spreken we terecht van de dood van God, wanneer de mens sterft die met God één ding of één Persoon is.

Hoewel Luther bij herhaling benadrukt dat God van nature niet lijden of sterven kan, houdt hij er tegelijkertijd aan vast *dat God in de Persoon van Christus wel degelijk het lijden en de dood ondergaat*. Er is dus sprake van een zekere theo-paschitische trek in zijn denken, d.i. een geloof dat God kan lijden.

Van belang is tenslotte nog dat de *oeconomische Triniteit* bij Luther als het ware het model is voor de *immanente Triniteit*. Wanneer Christus in de tijd in het vlees geboren is als Zoon, moet Hij in God van eeuwigheid ook geboren zijn als Zoon. Wanneer de Heilige Geest in de tijd in de gedaante van een duif of van vurige tongen uitgaat van de Vader en van de Zoon, moet Hij ook in God eeuwig van Hen uitgaan. En wanneer God de Vader de Schepper van alles is, dan moet Hij in God de oorsprong van de Godheid zijn, van wie de Zoon en de Heilige Geest het Wezen ontvangen.

Blz. 578

In het licht van het bovenstaande dringt de vraag zich op hoe Luther denkt over de *analogieën van de Drie-eenheid in de geschapen werkelijkheid*. Zijn visie hierop blijkt niet eenduidig te zijn. In verschillende werken bepleit hij het goed recht van dergelijke analogieën. Hierbij gaat hij zelfs verder dan Augustinus die de belangrijkste analogieën zoekt in het innerlijk leven van de mens. Wie echter door het geloof uit het evangelie de drie-enige God leert kennen, ziet vanaf dat moment overal in de werkelijkheid sporen van de Triniteit oplichten. Voor het geloof of binnen het terrein van de theologie vormen de analogieën - achteraf! - illustraties van de goddelijke Drie-eenheid die gebruikt mogen worden om dit hoge geheim te verduidelijken.

Blz. 589

Hieronder zijn nogal wat passages waarin volgens Luther wél een verwijzing naar de Drie-eenheid te vinden is. Met name het aantal oudtestamentische Schriftbewijzen is daarom bij Luther beduidend groter dan bij Calvijn.

Luther is van mening dat in de meervoudige Godsnaam 'Elohim' een verwijzing te vinden is naar het drie-enig bestaan van God. Calvin ontkent dit. Eén van de belangrijkste Schriftbewijzen voor de generatie van de Zoon vindt Luther in Ps. 2:7, waar Christus volgens hem wordt aangesproken met de woorden: 'Gij zijt Mijn Zoon; heden heb Ik U gegenereerd'. Volgens hem moet 'heden' hier verstaan worden als 'een eeuwig heden'.

Deze uitleg wordt door Calvin van de hand gewezen. Hij is van mening dat deze woorden allereerst betrekking hebben op David. Hij werd 'gegenereerd' toen voor iedereen duidelijk werd dat God hem tot koning gekozen had. Uiteindelijk zijn deze woorden ten volle vervuld in de Heere Jezus Christus, toen de Vader openlijk getuigde dat Hij Zijn Zoon was. Zodoende heeft het 'heden' in de tekst niets te maken met een 'eeuwig heden' en kan de generatie van de Zoon op deze woorden ook niet gefundeerd worden.

We herinneren aan het verschil tussen beide reformatoren met betrekking tot de allegorie. Terwijl Calvin deze benadering van de hand wijst, geeft Luther haar wel enige ruimte, al blijft die beperkt. Overigens stemt hij wél met Calvin in dat het ongeoorloofd is om dogmatische uitspraken te funderen op de allegorische uitleg van een Bijbelgedeelte.

Ondanks allerlei verschillen bestaat er tussen de concepten van Calvin en de drie andere reformatoren die we besproken hebben, op principiële punten een grote mate van overeenstemming. Dit blijkt vooral in:

(1) hun aansluiting bij het Trinitarisch dogma zoals dat is vastgesteld op de concilies van Nicéa en Constantinopel; (2) hun verzet tegen de scholastieke benadering van de leer van de Drie-eenheid in de Middeleeuwen; (3) de grote nadruk die zij leggen op de oeconomische Triniteit; (4) hun terughoudend spreken over de immanente Triniteit en (5) de reserves die de meesten van hen uiten ten opzichte van de klassieke terminologie. (6) Onder de druk van het opkomende anti-trinitarisme gaan de meesten van hen in de loop der jaren nadrukkelijker aandacht vragen voor de immanente Triniteit en bepleiten zij het belang van de *oud kerkelijke begrippen*.

De uitzondering bij de twee laatstgenoemde punten wordt gevormd door Zwingli.

Hiernaast is er ook sprake van een aantal opmerkelijke accentverschillen tussen Calvin en de drie andere reformatoren. We wijzen allereerst op de verhouding tussen de eenheid en de drieheid in God. Zwingli en Luther leggen sterke nadruk op de eenheid van Gods Wezen. Bij Zwingli hangt dat samen met zijn pleidooi voor het 'geheel-anders-zijn' van God; bij Luther juist met de gedachte van Zijn *condescendentie* in Christus. Het accent dat zij beiden - net als Melanchthon overigens - op Gods eenheid leggen, brengt onder andere met zich mee dat zij zich van harte aansluiten bij de uitspraak dat de werken van God naar buiten toe ongescheiden zijn. Calvin probeert meer recht te doen zowel aan de eenheid als aan de Drieheid van God. Mede om die reden voegt hij aan deze uitspraak de kwalificatie toe dat zij 'alleen naar binnen toe' geldt.

Blz. 633

Ondanks het algemene verzet tegen de scholastieke benadering van de leer van de Drie-eenheid, treedt bij de oudere Luther toch een zekere tendens in de richting van het scholastieke denken op. In de Godsleer van Melanchthon is zelfs sprake van een gestadig toenemende invloed van scholastiek-wijsgerige elementen. In hoeverre de visie van Zwingli door de filosofie is beïnvloed, is omstreven. Calvin heeft consequent gepoogd strikt Bijbelstheologisch over de Drie-enige te spreken. Voortdurend roept hij zichzelf en anderen een halt toe om zich niet te verliezen in speculatief-wijsgerige beschouwingen over God.

(Het verband wordt door Prof. Baars toegelicht.)

Blz. 654

De verhevenheid van Gods Wezen

Voortdurend brengt Calvijn een scherp onderscheid aan tussen het Wezen van God enerzijds en Zijn schepping anderzijds. Bovendien benadrukt hij dat de geheimenissen van Zijn Wezen ons menselijk bevattingsvermogen ver te boven gaan. Bijzonder sprekend komt dit uit in passages waarin Gods Wezen nader gekwalificeerd wordt als geestelijk (spiritualis), oneindig (immensus) en onbegrijpelijk (incomprehensibilis). Hoewel elk van deze woorden zijn eigen klankkleur heeft, is het mogelijk ze onder één noemer samen te brengen. Dan wordt duidelijk dat Calvijn met dit gedachtecomplex het volgende bedoelt:

- (1) Het Wezen van God is veel verhevener en majesteitelijker dan wat Hij daarvan aan ons mensen heeft geopenbaard. De reformator gebruikt zelfs uitdrukkingen die suggereren dat Gods Wezen, of wie God in Zichzelf is, eigenlijk geen onderwerp is van openbaring. Indien ergens, dan wordt juist op dit punt zichtbaar *hoezeer de onmetelijke God zich in Zijn openbaring aanpast aan de beperkte maat van ons bevattingsvermogen* (accommodatio).
- (2) Het gevolg hiervan is dat onze kennis van het Wezen van God begrensd is en dat er sprake is van een *zondige grensoverschrijding* wanneer wij Zijn Wezen willen doorgronden.
- (3) In plaats van het speculatief zoeken binnen te dringen in de geheimenissen van Gods Wezen, dienen we het veeleer te aanbidden.
- (4) Vooral met het aspect van de geestelijkheid van God wil Calvijn benadrukken dat Zijn Wezen onzichtbaar is en dus ook niet in menselijke afbeeldingen is te vatten. Om die reden is het ons niet toegestaan beelden van God te maken en daaraan eer te bewijzen.

Blz. 656

Door de eeuwen heen zijn steeds weer vragen gesteld bij de bruikbaarheid van het begrip '**Persoon**'. Om die reden zijn er in de vorige eeuw verschillende voorstellen gedaan om het door een andere aanduiding te vervangen. Het woord persoon heeft bij Calvijn diverse betekenissen. Zo betekent persona bij Calvijn onder meer: 'iemand', 'het ambt dat iemand vervult', 'de rol die iemand speelt', 'de representant van iemand', 'de Persoon van de Middelaar' (tota persona) en de trinitarische Persoonlijkheid.

Blz. 696

Een punt van nadere overweging is ook de thematiek: '**God en het lijden**'. Calvijn gaat zover in zijn verzet tegen de passiones (gevoelseigenschappen) in God dat hij zegt dat God boven de emoties verheven is. Wanneer er over felle gevoelsuitingen van God in de Schrift gesproken wordt, verklaart hij dat categorisch als metaforisch taalgebruik. Dat gaat mij te ver. Bijbels gezien is er wel degelijk ruimte om te spreken over een goddelijke bewogenheid en zelfs over een goddelijke emotionaliteit. Niet alleen dit punt verdient het om nader bekeken te worden, maar ook de vraag hoe God reageert op het lijden van mensen. Calvijn heeft zich ook daarop vanuit het perspectief van zijn Godsleer diepgaand bezonnen.

DE PERSOON VAN CHRISTUS. Dr. B. Loonstra. Zie *Theologische aspecten van de Nadere Reformatie*

Verkorte weergave blz. 114 etc.

... De behandeling van de vereniging der beide onderscheiden naturen in de ene Persoon, en van de wijze waarop de eigenschappen van beide naturen worden meegedeeld niet aan elkaar, maar aan de persoon, beweegt zich in de geëigende gereformeerde banen, en sluit aan bij het oud-kerkelijke dogma.

"De Persoonlijke vereniging der beide naturen van Christus is tot stand gekomen, niet doordat de tweede Persoon van de Drie-eenheid in een mens veranderde, maar doordat Hij de menselijke natuur aannam. Wat ons hierbij vooral interesseert is, hoe de onmededeelbare natuur van God de Zoon zich verhoudt tot de historische Persoon van Jezus Christus.

Naar de omschrijving van Amesius wordt de menselijke natuur verheven tot de hoogste volmaaktheid. Zij wordt als het ware een karakteristieke bijzonderheid van de Goddelijke Persoon die haar aanneemt. De vernedering had niet betrekking op de Goddelijke Persoon of natuur op zichzelf beschouwd, maar op de *God-Mens als de Middelaar*. Het aannemen van de menselijke natuur door God de Zoon maakt dan ook op zichzelf genomen geen deel uit van deze vernedering. Eerst *de gestalte van een dienstknecht*, - onder de vloek van de Wet en Gods toorn - waarmee de aanneming van de menselijke natuur werd vergezeld, is dé vernedering

Dit is geen vernedering van de Goddelijke Persoon in eigenlijke zin, maar een vernedering van de God-Mens naar Zijn menselijke natuur. Echter, door de onverbreekelijke relatie met de menselijke natuur wordt van de Goddelijke Persoon in zoverre met recht gezegd, *dat Hij Zich ontledigd heeft* (Filip. 2:7), dat zij bestond in die dienstknechtgestalte die voor een tijd verstoken was van iedere Goddelijke heerlijkheid. De Goddelijke majesteit hield zich in en verborg Zichzelf gedurende die periode van de vernedering, en oefende tot aan de verhoging haar waardigheid niet voortdurend uit.

Precies dezelfde benadering vinden wij bij Witsius, Leydekker en A Brakel. Ook volgens Witsius is het aannemen van de menselijke natuur niet identiek met het aannemen van de dienstknechtgestalte. De laatste heeft betrekking op het mens-zijn dat onderworpen is aan de wet en de dood. Tot deze gestalte heeft niet de **eeuwige** Zoon zich vernederd.

Men kan evenmin stellen, dat God de Zoon geleden heeft. Toen Hij in Zijn menselijke natuur leed, is *Zijn Godheid* aan geen enkele vermeerdering of vermindering van Zijn allerheerlijkste gelukzaligheid onderhevig geweest, maar zij is ook toen als altijd aan alle schatten van de Goddelijke gelukzaligheid toegekomen. Zijn Godheid heeft dus niet zelf geleden, maar zij heeft wel krachten verschaft aan Zijn lijdende menselijke vlees, om te kunnen volharden.

Dat de vernedering niet begint bij de aanneming van de menselijke natuur als zodanig, maar eerst bij de aanneming van de geknechte menselijke natuur, wordt door Leydekker verdedigd met de verwijzing naar Christus' verhoging. In zijn verhoging wordt de vernedering opgeheven, maar de incarnatie wordt niet opgeheven. Daarom kan de incarnatie op zichzelf geen deel uitmaken van de vernedering. Leydekker en A Brakel baseren de onmogelijkheid van de vernedering van de goddelijke natuur op de onveranderlijkheid Gods.^{2, 3}

'De eeuwige Zoon van God neemt de ongeschonden menselijke natuur aan. Dit is geen vernedering van de Zoon naar Zijn Godheid, maar een verhoging van Zijn menselijke natuur. Vervolgens vernedert de God-Mens zich uitsluitend naar Zijn menselijke natuur, doordat Hij zich in die natuur onderwerpt aan de vloek van de wet. De afwijzing van een vernedering van de Zoon naar Zijn Goddelijke natuur is geheel in overeenstemming met de Godsleer die hierboven is beschreven.'

Het is echter *niet erg overtuigend*, wanneer onderscheid wordt gemaakt tussen de incarnatie als de aanneming van de volmaakte menselijke natuur en de vernedering daarvan tot de geschonden menselijke natuur. Want welke menselijke natuur heeft Hij aangenomen? Niet het onaangetaste mens-zijn dat vrij is van de vloek, maar het méns-zijn dat daaraan onderworpen is, vergelijk Galaten 4:4. De hier gevolgde twee-traps-constructie is *een theoretische abstractie van de concrete menselijke natuur die Hij heeft aangenomen*, en doet

---

² Is hier het menselijk verstand de maat aan te nemen over Gods heilgeheimen, wanneer men zegt: Dat kan wel of niet? ³ Zie de tegenstelling met de gedachte van Luther (blz. 42)

daardoor een beetje *gekunsteld* aan.

Hiermee hangt samen het nadenken over *de aard van de ontleding*. (Filip. 2:7)

De genoemde godgeleerden interpreteren (met vele anderen die wij niet tot de Nadere Reformatie rekenen) de ontleding als *een verberging van de Goddelijke heerlijkheid*. De ontleding in deze interpretatie wordt terecht geen vernedering genoemd. Immers, verberging kan bij *de aangenomen Godsleer uitsluitend betrekking hebben op de uitwendige manifestatie van Gods heerlijkheid voor de waarneming van de mensen*. En volgens deze benadering handelt God voortdurend met de mensen langs deze weg.

Wat op mensen de indruk maakt van een beginnend en eindigend handelen van God, is aldus in werkelijkheid slechts een beginnende en eindigende menselijke ervaring van God die zichzelf gelijk blijvend, permanent opperste activiteit is. God maakt zich aan de mens bekend door middel van tijdelijke onthulling, voorafgegaan en gevolgd door verhulling. In zijn algemeenheid wordt de verhulling van Gods heerlijkheid niet aangemerkt als vernedering van God, omdat die zich buiten God afspeelt, aan de zijde van de mens. De verhulling van de Goddelijke heerlijkheid van de Zoon in Zijn menswording vormt hierop geen uitzondering.

Het is dan ook niet geheel ter zake, wanneer Van Mastricht de verberging van de Godheid van de Zoon in Zijn mensheid al tot Zijn vernedering rekent, en die om deze reden laat beginnen bij zijn ontvangenis. [Luthers visie komt wél overeen met die van Van Mastricht. WW.] Indien echter de vereniging van de Goddelijke natuur met de menselijke geen vernedering van de Zoon genoemd kan worden, wat is zij dan wel?

De aangehangen Godsleer staat de zienswijze in de weg, dat in de vleeswording God de Zoon Zelf ingaat in de mensengeschiedenis. De uiteenzetting van Witsius over de gelukzaligheid van de Goddelijke natuur op het moment dat Hij in de menselijke natuur geleden heeft, is hiervan een treffende illustratie.

Op eerstgenoemde voorstelling van zaken is een uitzondering, die gemaakt is door **Voetius**. Hij wil namelijk wél spreken van de vernedering van Christus naar Zijn Goddelijke natuur, zonder deze vernedering te beperken tot de tijdelijke verberging van zijn Goddelijke heerlijkheid. De vernedering is ook een sub-ordinatie en een onderwerping van de Zoon aan de Vader, met het oog op de vrijwillige aanstelling tot Zijn taak en dienst als Middelaar. Er moet daarom volgens hem onderscheid gemaakt worden tussen de Zoon van God op Zichzelf beschouwd en de Zoon van God in verband met Zijn Middelaarswerk. Deze vernedering van de Zoon is besloten in Gods eeuwige raad, en blijft onderscheiden van de natuurlijke, noodzakelijke en absolute orde der Goddelijke Personen in de Drie-eenheid.

Voor dit standpunt refereert Voetius aan het onderscheid dat de Griekse vaders in hun strijd tegen de Arianen maakten tussen de Zoon naar Zijn Goddelijk Wezen (kata theologian) en naar Zijn positie in Gods heilsplan (kat' oikonomian). Zij betrekken dit onderscheid op de vrijwillige onderwerping van de Zoon aan de Vader. Tegenover de Arianen die de Godheid van Christus loochenden, verklaarden zij dat de Zoon met betrekking tot Zijn aanstelling als Verlosser weliswaar minder is dan de Vader, maar dat Hij naar Zijn eeuwige Godheid van hetzelfde Wezen is met de Vader.

Deze positie is ook door Voetius verdedigd, zij het met een andere blikrichting. Hij keert zich tegen de strakke afwijzing van het spreken over de vernedering van God de Zoon, zoals hij die bij zijn tijdgenoten aantreft. Daarmee weet hij het *gekunstelde onderscheid* tussen de aanneming van de verheerlijkte menselijke natuur en de daarop volgende onderwerping aan de vloek en de dood te vermijden.

Terzijde zij opgemerkt, dat de benadering van Voetius wellicht een opening biedt voor het inzicht dat *God de Zoon* in Zijn vernedering ook *Zelf ingaat in de geschiedenis*. In ieder geval komt daardoor de eenheid van Christus' Goddelijke en menselijke natuur beter tot haar recht.

Samen, in de ene Persoon, onderwerpen zij zich volgens deze zienswijze aan de Vader. Deze onderwerping is *dan niet slechts een zaak van Zijn menselijke natuur*.

Toch heeft de visie van Voetius zich niet doorgezet. Verwonderlijk is dat niet. Zij is namelijk onverenigbaar met de leer van de *eenvoudigheid* Gods. [De volmaakte eenheid, WW] Voetius maakte met de Griekse vaders onderscheid tussen de positie van Gods Zoon naar Zijn Wezen en naar Zijn wijze van bestaan als Verlosser. Volgens de toen gangbare leer van Gods eenvoudigheid mag echter in God geen reëel onderscheid gemaakt worden tussen Zijn Wezen en de wijze waarop Hij krachtens het raadsbesluit bestaat en werkt. Voetius' christologische inzichten hebben derhalve ten overstaan van het heersende godsbeeld geen stand kunnen houden. Van een verdere doordenking van zijn standpunt door anderen blijkt dan ook niets.

Wel van een impliciete bestrijding ervan bij Witsius. Witsius ontkent, dat in de aanvaarding van het Middelaarswerk de Zoon zich onderworpen heeft aan de Vader. In het verbond der verlossing van de Vader en de Zoon heeft de Zoon zich niet méér onderworpen aan de Vader dan dat de Vader zich onderworpen heeft aan de Zoon. De Zoon verplichtte zich wel om in het menselijke vlees borg te staan, maar de Vader verplichtte zich net zo goed, namelijk om Hem voor zijn werk te belonen.

Behalve door Voetius is door nog iemand een poging gedaan om de Goddelijke en de menselijke natuur van Christus nauwer op elkaar te betrekken, namelijk door **Comrie**. Hij komt echter van de andere kant. In zijn visie wordt in feite het Mens-zijn van de Zoon zozeer door Gods eeuwige bestaan geabsorbeerd, dat aan het historische karakter van Zijn menselijke natuur geen recht wordt gedaan. Tot zover Loonstra.

Bij het bespreken van bovenstaande visie over het lijden van Christus moeten we proberen helder te krijgen, of de visies niet afwijken van Gods Woord en de nagelaten inzichten van de Oude Christelijke kerk.

Verstaan we het lijden van Christus zó dat de gehele Persoon heeft geleden, en niet alleen de menselijke natuur die Hij heeft aangenomen, dan volgt daaruit dat Christus heeft geleden ***in Zijn vernederde Persoon zoals Hij hier op aarde Zich openbaarde***. Maar we zouden dan kunnen vervallen in een *vermenging* van twee naturen. De kerkvaders leerden dat Christus *onvermengd* is.

Zou Christus alleen naar Zijn *menselijke natuur* hebben geleden, dan maken we een denkbeeldige splitsing van Zijn twee naturen, die in eeuwigheid niet te splitsen zijn. De kerkvaders leerden dat Christus *onverdeeld* is. Hoe kunnen we deze Goddelijke eenheid ooit begrijpen? Dat mogen we niet. Wat dan?

Als er één onderwerp is waarvan ik heb moeten uitroepen: *Heilig, heilig, heilig is de Heere der Heischaren, dan is het ook dit wel*. Het grootste voorrecht voor de gelovigen op aarde is wat Paulus zegt: 1 Kor. 13:9-13. *Want wij kennen ten dele,... wij zien nu door een spiegel in een duistere rede, maar alsdan zullen wij zien aangezicht tot aangezicht; nu ken ik ten dele, maar alsdan zal ik kennen, gelijk ook ik gekend ben*. De Kanttekening verklaart vanuit het Grieks: in een raadsel, dat is, zulk onderscheid is er ook, wanneer iemand iets voorstelt duister in de wijze van een raadsel, of wanneer hij het doet met klare, eigen en duidelijke woorden.

God maakte Adam uit stof tot een mens, maar Adam viel. De Heere maakt Zichzelf uit de hemel tot een Mens. Hij onderwierp Zich aan het stof en triomfeerde als het Leven.

8. HET LIJDEN VAN CHRISTUS IN ZIJN ZICHTBARE OPENBARINGSVORM

Als de Tweede Persoon in de heilige Drie-eenheid kan van Hem niet gezegd worden dat Hij voordat Hij Mens werd, pijn en dergelijke heeft geleden. Echter ***ná Zijn menswording*** werd de **Persoon**, de Middelaar God-Mens onderhevig aan lijden en dood. Het dierbaar Avondmaalsformulier zegt: *Dat Christus de toorn Gods (onder welke wij eeuwig hadden moeten verzinken) van het begin Zijner menswording tot het einde Zijns levens op aarde, voor ons heeft gedragen.*

Zijn lichaams- en zielslijden van de menselijke natuur was zichtbaar voor de medemens. Vandaar dat de vrouwen uit medelijden met Hem tijdens de kruisiging Hem beklagden. Christus menswording was niet alleen een zeer diepe vernedering ten aanzien van de heerlijkheid die Hij bij de Vader had, maar het was tevens een bewijs van Zijn uiterste gewilligheid om voor Zijn ambtswerk geschikt te worden.

De uitwendige openbaring van Christus' Persoon op aarde was door Zijn begrafenis niet meer zichtbaar. Zijn ziel was bij de Vader in het Paradijs. Zijn Persoon was niet gescheiden, noch vermengd, noch apart verdeeld in God én Mens. Hij is en blijft een EENHEID in vernedering zowel als in Zijn verhoging. We moeten altijd goed in gedachten houden dat ***Christus in Zijn openbaringsvorm tijdens Zijn vernedering voor mensen zichtbaar en tastbaar was.*** 1 Joh. 1:1. *Zijn Persoon was de lijdende Man van smarten en verzocht in krankheid. De **staat van Christus' vernedering** moeten we steeds vasthouden in de uitleg over teksten omdat Hij in de vernederde staat onderscheiden is van Zijn verhoogde staat in de hemelse heerlijkheid.*

De meeste Gereformeerde theologen menen dat de vereniging van de Goddelijke natuur met de menselijke *geen vernedering van de Zoon* genoemd kan worden. De Lutherse theologen spreken heel anders. Nu, van Gods kant gezien is het misschien geen vernedering omdat in het Goddelijke besluit er een aller-luisterrijkste en onuitsprekelijke heerlijkheid op zou volgen. Maar we mogen niet speculatief redeneren over Christus' vóór en in Zijn vernedering met het denkbeeld dat Hij ingestemd had met de wil van Zijn Vader Zich op het aller-diepst te vernederen. Deze diepe verborgenheden vallen buiten onze bevoegdheid. Een stof voor de hemellingen.

Op deze voorstelling van zaken *dat de Goddelijke natuur verenigd met de menselijke géén vernedering genoemd kan worden*, is **Dr. G. Voetius** een uitzondering.

"Hij wil namelijk wél spreken van *de vernedering van Christus naar Zijn Goddelijke natuur*, zonder deze vernedering te beperken tot de tijdelijke verberging van Zijn Goddelijke heerlijkheid. Enz. Voor dit standpunt refereert Voetius aan het onderscheid dat de Griekse patres [vaderen] in hun strijd tegen de Arianen maakten tussen de Zoon naar Zijn Goddelijk wezen (kata theologian) en naar Zijn positie in Gods heilsplan (kat' oikonomian). Zij betrekken dit onderscheid op de vrijwillige onderwerping van de Zoon aan de Vader."

Zie: *Theologische aspecten van de Nadere Reformatie*. Dr. B. Loonstra, T. Bienen e.a.

"Zoals de Goddelijke natuur vatbaar was voor vernedering (Gode betamelijk verstaan zijnde) zo is zij het ook wederom voor verhoging. Verborgen te zijn achter een nederige menselijke natuur in de gestaltenis van een dienstknecht, moest nu ophouden, en plaats maken voor de openbaring in een heerlijke mensheid. Maar ook, zoals uit kracht van de Personele vereniging van de twee naturen aan de Godheid toegeschreven wordt hetgeen der mensheid eigen is, als bloed storten, enz. omdat de Persoon, Die God was, gestorven is; zo komt de menselijke natuur, wegens die vereniging, ook op haar wijze in het aandeel van hetgeen eigenlijk der Godheid is." *Het Hoge priesterlijke gebed*, 5^e Preek. **Johan Temmink, 1769.**

Opmerkingen over de staat van Christus' vernedering en verhoging

1^e aspect. Al de volheid der Godheid woont in Christus

In het Hebreeuws staat in Genesis 1: *Elohim, de Schepper van hemel en aarde*. God openbaart Zich in de Schrift onder meer met de Naam Elohim, wat betekent: de *Godheid* of Goden, een meervoudsvorm. In het enkelvoud staat Eloah, God. En als de Verbondsgod van Israël is Hij JEHOVAH, *Die is, Die was, Die zijn zal*. God is een eeuwig, aller-volmaakst eeuwig enkelvoudig Wezen of Aanzijn, zonder verdeling, of samenvoeging.

In het Goddelijk Wezen komen drie Getuigen voor. In de Westerse talen Personen genoemd. Omdat het woord Personen niet in de Bijbelse grondtalen voorkomt behoren onze gedachten gevormd te worden naar Bijbelse verwoording en inhoud. Onze denkbeelden van de Godheid zijn evenwel Westers en vanzelf mensvormig.

Telkens komt het helaas voor dat de twee naturen van Christus uit elkaar bedacht worden ná Zijn Menswording, hoewel beiden nooit zonder de *Goddelijk Persoon* bestaan. Men bedenkt één Persoon op aarde naar Zijn menselijke natuur én één Persoon in de hemel. De volmaakte eenheid is nooit volgens onze menselijke denkbeelden te bevatten en kan niet door rationalistische elementen worden uitgelegd.

De drie Getuigen hebben al de volmaaktheden in één en hetzelfde Goddelijke Wezen en worden onderscheiden in Persoonseigenschappen. Van de Zoon wordt gezegd: 'In Hem woont al de volheid der Godheid *lichamelijk*'. Kol. 2:9. Jezus zegt: *Die Mij gezien heeft die heeft de Vader gezien*. Ook woont de Heilige Geest zonder mate in Christus. In déze zin is de Vader zowel als de Geest met *de volheid Gods* geheel in Hem. De volheid van het Goddelijk Wezen kan immers niet verdeeld worden, noch gesplitst; Die is volmaakt één. Er staat niet voor niets in Kol. 2:9: *ál de volheid. Want in Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk. En gij zijt in Hem volmaakt, Die het Hoofd is van alle overheid en macht*.

Kolossenzen 1 beschrijft Paulus de zeldzame heerlijkheid van Jezus Christus als volgt: *Hij is het Beeld van de onzienlijke God, de Eerstgeborene aller creaturen. Want door Hem zijn alle dingen geschapen die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, enz. Christus is het Hoofd van het lichaam, namelijk van Zijn gemeente. Want het is des Vaders welbehagen geweest dat in Hem al de volheid wonen zou*, vers 15-19.

We kunnen hier nog iets aan toevoegen. Efëze 1: 23. *Welke Zijn lichaam is en de vervulling Desgenen die alles in allen vervult*. Christus als Hoofd van Zijn lichaam verkeert nog in een onvoltooide staat bij Zijn Vader, want Zijn mystiek lichaam en Zijn werk is nog niet voltooid. Het werk van de Heilige Geest is ook nog niet vervuld, want Zijn kostbare tempels liggen in het stof te stinken. Dus de Heilige Drie-eenheid wacht op de volheid, de voltooiing van het herscheppend werk.

2^e aspect. Deelneming van de Vader en de Heilige Geest met de GOD-MENS

Uit bovenstaande kunnen we afleiden dat er een participatie, deelneming is van de Vader en de Heilige Geest met de GOD-MENS Christus in Zijn leven, lijden, opstanding en zitten aan de Rechterhand van de Majesteit van God. De participatie in de volheid der Godheid, hebben de Drie heilige Getuigen gemeenschappelijk. Deze deelname of medegevoel en medeleven komt óók openbaar in Gethsémané. In het aller-zwaarste lijden van Christus en inwendig satanische aanvechting zond de Vader een engel uit de hemel om Hem te ondersteunen, te troosten. Zou de Vader geen innig medeleven hebben als Zijn beminde Schootzoon als in de klauwen van de duivel worstelt onder de Goddelijke ondragelijke toorn? Het Goddelijk gevoel kunnen we niet uitdrukken, laat staan indenken. We spreken op menselijke wijze, vanwege onze menselijke kortzichtigheid. Kan een mens Gods 'gevoel' begrijpen of omschrijven?

Zó is Christus het uniek zichtbare Beeld van de Vader en het *uitgedrukte* Beeld Zijner Zelfstandigheid. In Christus worden al Gods volmaakte deugden en eigenschappen afgespiegeld. In Zijn Beeld wordt de aard en karakter van het Goddelijk Wezen zichtbaar tentoongespreid. Er wordt gedacht of dit alleen de deugden van Zijn Vader betreffen, of de deugden van het Wezen van de Godheid.

Het is in zekere zin van Beiden, want de Vader is in eeuwigheid niet te scheiden van de Godheid. Er is een volmaakte harmonie in het Goddelijk Wezen.

Of God een werkend Wezen was vóór de schepping is in de Schrift niet geopenbaard. Gevoelsmatig en speculatief kunnen we denken van wel, maar God mogen we niet speculatief beschrijven. En ook niet naar onze begrijpende maatstaven opstellen hoe Hij zou zijn geweest. Maar in het werk van schepping en herschepping, is de Vader de principale eerst-werkende Persoon, die spreekt: *Gij zijt Mijn Zoon*. Christus is het Spiegelbeeld van de Vader, het Evangelie is de spiegel van de Heilige Geest waarin Christus, God-Mens schittert en blinkt om ons tot Hem te lokken. 2 Kor. 3:17, 18 en 4:1-6.

Hier liggen diepten die we met ons verstand nooit kunnen bevatten. Ons verstand en taal zijn té menselijk. We mogen het met vreugde overlaten aan de heilige troongeesten en al de rechtvaardigen in de hemel; met gelovige verwachting onze stem daar eens bij te mogen paren. Maar hoe is het mogelijk dat een schuldig schepsel eeuwig, eeuwig die Majesteit mag verheerlijken vanwege de onuitsprekelijke participatie die de Bruid van Christus hierin ook heeft? We moeten zwijgend de neerbuigende liefde, de onuitsprekelijke liefde van de trouwe en Drie-enige Verbondsgod bewonderen.

3^e aspect. Zelfvernietiging of ontlediging

Om een Bijbels inzicht hierin te krijgen moeten we goed in het oog houden dat Christus in de staat van Zijn diepe vernedering een *openbaringsvorm aannam waarin Hij Zijn Godheid verborg*.

Filippenzen 2: 7-9. *Maar heeft Zichzelven vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende en is den mensen gelijk geworden. En in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja, tot den dood des kruises. Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd, enz.*

De God-Mens vernederde Zich buitengewoon door Zijn Borgstelling om de zonden van mensen op Zich te nemen, alle gruwelijke beledigingen te ondergaan en tenslotte naakt aan het vloekhuis van het kruis te sterven, om in het graf gelegd te worden. Schandelijker is niet te bedenken. Daarbij kwam ook de zware spot van gelovige en voortreffelijk geleerden van het Sanhedrin en de grote jubelkreten van al de duivelen die hun overwinning proclameerden. Dit was de laagste trap van vernedering: Christus had Zichzelf in de dood overgegeven, voor het menselijk gezicht Zich als Mens vernietigd. De dood is voor het lichaam de diepste vernedering.

De Goddelijke Persoon of Natuur kan niet vernietigd worden, wat voor ieder duidelijk is. Maar omdat Hij de menselijke natuur aannam, met alle menselijke zwakheden en zó in gelijkheid van ons zondig vlees verscheen, werd Zijn Goddelijke Majesteit en Glans als het ware verhuld en niet gezien. Tenzij God de ogen daarvoor opende, zoals bij de herders, enz. *Voor het ongelovig menselijk oog* was Zijn Godheid onzichtbaar en *als* vernietigd. Echter, Jezus bleef God Vader noemen. Hij bad voor hen die Hem kruisigden en beloofde een moordenaar het Paradijs. De hoofdman zag Zijn Godheid. En in de hemel begon al een gejubel: de *ziel* van Christus was aan het einde van Zijn lijden en kwam in het Paradijs.

Na Zijn verhoging blijft Christus ook de Zoon des Mensen en als Middelaar zowel als het Hoofd van Zijn kerk, onderworpen aan de Vader als Zijn Hoofd. *God het Hoofd van Christus*. 1 Kor. 11. Dit bewonderenswaardige mysterie is groot! Wij mensen, vatten het dikwijls in onze gedachten zó op alsof Zijn Godheid eigenlijk in de hemel was gebleven en Zijn

menselijke natuur op de aarde. En dat de nauwe vereniging van Jezus' Godheid weer opnieuw verenigd werd met Zijn mensheid toen Jezus was opgevaren. Nee, Paulus zegt: *God is geopenbaard in het vlees*. De Goddelijke Persoon nam een menselijke natuur aan en bleef GOD-MENS vanaf de ontvingen door de Heilige Geest. Hij is en blijft dat tot in alle eeuwigheid.

Ook ná Zijn hemelvaart bleef Hij God-Mens, maar Zijn openbaringsvorm is daarna zó Goddelijk, Majestueus heerlijk dat wij het niet kunnen beschrijven.

4^e aspect. Wat houdt Gods berouw in?

Er is nog een aspect wat licht kan werpen op deze onpeilbare diepte van Christus lijden.

In de tijd van Noach was de goddeloosheid te top gestegen. Dat was ca 120 jaar vóór de Zondvloed, die 1650 jaar vóór Christus plaatsvond. (Zie m'n Bijbelse Chronologie) Mozes zegt ervan: *Toen berouwde het de Heere dat Hij de mens gemaakt had en het smartte Hem aan Zijn hart*. Gen 6:6. Berouw bij mensen is een innerlijk spijt en pijn dat men zoiets heeft kunnen zeggen of doen. *Smart* in Zijn hart is nog in een diepere mate. Maar als de Heere zegt van Zichzelf dat *Hij berouw had dat Hij het mensdom had geschapen en het Hem smartte Hem aan Zijn hart* – wie, wie kan dat verklaren? Gods innerlijke belediging en toorn zijn woorden, die we als mens wat de letter betreft enigszins kunnen indenken. Gods berouw over de *zondeva*l is te begrijpen. Maar dat God Zelf berouw en diepe smart had over *Zijn eigen scheppingswerk naar Gods beeld*, is voor ons totaal onbegrijpelijk. De Heere spreekt op menselijke manier om ons tegemoet te komen. Maar mensen, theologen schrijven dat we het Goddelijk op moeten vatten. Inderdaad, maar ook dat brengt ons niet tot kennis van de onuitsprekelijke diepgang in deze woorden. Wie kan de eeuwige Godheid beschrijven in Goddelijke gevoelens; om het zo eens uit te drukken? Wie is Zijn raadsman geweest om ons te onderrichten? 1 Kor. 2.

5^e aspect. Gods berouw zichtbaar in Christus' lijden.

Er is wellicht een richtlijn over *Gods berouw* - die diep ingrijpende heiligheid - naar de Tweede Adam. Met schroom kunnen we proberen er iets van te schrijven.

Uit de Bijbel leren we dat Adam een type van Christus was, Romeinen 5. Christus heeft als Borg de collectieve schuld van Adam overgenomen. Adam was Stamhoofd van de mensheid die zijn hele nageslacht vertegenwoordigde. Door ongehoorzaamheid aan Gods gebod, werden Eva en Adam door verleiding van de slang moordenaars van heel hun nageslacht. Zij overtraden Gods gebod om het eeuwige leven te krijgen en daarmee verloren zij de inwoning van Gods Geest en verdierven ook hun nageslacht. Ook verloor Adam de schepping, omdat hij door de Heere als hoofd en koning ervan was aangesteld. Daarom wilde Christus tussen twee moordenaars hangen aan het kruis. Hij werd beschouwd als de ergste van allen. *Jezus in het midden*. Hij droeg de schuld van onze eerste voorouders.

Deze collectieve schuld van ons stamhoofd kan alleen betaald worden door deze in z'n geheel persoonlijk over te nemen. Hoe moet dat? Wie kan dat?

IK, zegt de Heere Jezus als de Tweede Adam, *Ik kom o Vader, om Uw wil te doen*. Psalm 40. Wanneer deed Christus dat? In de eeuwige Vrederaad voorgenomen en bij het herstel van Adam en Eva daadwerkelijk beloofd. Met name door de belofte van het Vrouwenzaad.

Met vrees gaan we in gedachten naar *Gethsémané* en zien daar wat er gebeurde, volgens de beschrijving van de Evangelisten. Jezus kroop in de hof vanwege Zijn zielsangsten; waardoor het bloedzweet langs Zijn heilig lichaam liep. Wat bad Hij? *"Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe."* "Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan." Ziet u dat de *Goddelijke smart* en verontwaardiging Hem werd aangerekend en Hem overviel in ziel en lichaam? Hier doordroeg Hij de collectieve schuld door Adam bedreven en het

mensdom in hem. Had Christus de *collectieve schuld* – in zekere zin, want het is onverklaarbaar - niet weggenomen, geen mens kon behouden worden. Echter Christus verzoende niet daadwerkelijk ieders persoonlijke zonden. Alleen de gehele schuld van de uitverkoren kerk, de beminden van de Vader en de Zoon. Door Zijn kruislijden zorgde Hij ervoor dat de mensen nog leven en Zijn Woord kunnen horen als mogelijkheid tot zaligheid.

Gaan we nu het Lam Gods volgen – och, volgden we Hem maar! – naar **Golgótha**. Hier treden we het Heilige der heiligen binnen. Waar de Heere ons toeroept: *doe de schoenen van uw voeten want de plaats waarop gij staat is heilig land!* Alles wat in de tempel afgeschaduwd werd, zien we hier vervuld. Gods wraak, toorn, beledigingen, krenking en smarten worden hier op de *Man van Smarten* gelegd. Zijn Vader verborg, ja verliet Hem. Daarin wordt getoond wat het inhoudt dat wij God hebben verlaten. *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Alles schepselen moeten beven en voor Hem plat op de grond vallen! Christus droeg die eeuwige toorn van God in korte tijd, omdat Hij de Eeuwigheid Zelf is. Anders kan dat nooit!

Hier daalde de Zoon van God als het ware tot onder de hel, om de slang te overwinnen. Satans vonnis is geveld, de kerk van Christus zal trapsgewijs uit zijn klauwen gerukt worden. Ja, zijn vonnis wordt volledig voltrokken op de dag van Jezus' wederkomst. De duivel en alle miljarden boze geesten zullen voor eeuwig in de hel geworpen worden om met banden van vreselijke wanhoop gekweld en door elkaar gepijnigd te worden. Dat zal ook de plaats zijn van alle goddelozen en die Christus hebben verworpen.

We hebben overwogen dat Christus, God-Mens gekruisigd werd en Zijn *leven van de aarde* vernietigd, zoals Paulus zegt Filippenzen 2: 7-9. De kanttekening schrijft erbij dat het Griekse woord ook *ontledigd* betekent. Misschien wordt bedoeld dat de ziel van Christus uit Zijn lichaam ging en zo werd Zijn lichaam ontledigd. Christus komt om zondaren te redden., wordt Mens en laat Zich dan door mensen kruisigen! O, hoe komt daarin Zijn oneindige liefde openbaar!

Dr. H.F. Kohlbrugge wordt geciteerd in het Amsterdams Zondagsblad 14-4-1895 over de vrouwen bij het graf van Jezus. "Ze zien Jezus niet. Wonderbare paradox! De Heere is God de Heere – hoe kan Hij dan een *lijk* zijn? Hij is en blijft waarachtig, eeuwig God met de Vader; en toch heeft Hij een dood lichaam?!"

M. i. is 'lijk' niet juist geformuleerd. Een lijk gaat tegelijk als de adem eruit is tot ontbinding over. Terwijl Jezus *geen verderf onderhevig was*. Psalm 16:10.

Niemand kon de smart en berouw van God dragen en de Godheid voldoen, dan alleen Hij die Zelf ook God, ja óók JEHOVAH is.

Dat laatste proberen we in het volgend hoofdstuk aan te tonen.

9. CHRISTUS, JEHOVAH AAN HET KRUIS

Publicatie Wake-Up, 28 maart 2018. Arno Lamm & E.A. van Beckevoort

Deze afbeelding is een veronderstelling. Het is niet bekend of Pilatus zo'n bordje heeft laten plaatsen.

Er is ook geen *Hebreeuws* bewijs in de Bijbel

Laten we nu onze aandacht geven aan het feit dat er een aanwijzing aan het kruis is, dat de lijdende Christus de JEHOVAH, Hebr. **HWHJ** is

Ten eerste. **Jezus beschuldigd als Godslasteraar, het doel van het Sanhedrin**

Toen Jezus in de laatste winter van Zijn leven in het voorhof wandelde ontstond er een discussie tussen Hem en de Joden. Joh. 10:23-39. In dit gesprek zei Jezus: *Ik en de Vader zijn één*. De Joden antwoorden Hem: *Wij stenigen U niet over enig goed werk, maar over godslastering, omdat Gij mens zijnde Uzelven God maakt*. Joh. 19:7. Daar stond in het Joods hooggerechtshof de doodstraf op. Nadat Jezus gevangen was, werd Hij door de hogepriester gerechtelijk ondervraagd, Joh. 18: 19. Het rechtscollege kon niet verder zonder hulp van Pilatus. Hun doel was de kruisdood. Ze konden wel iemand tot de doodstraf veroordelen, als de Kerkwet kenbaar werd overtreden. Dat heeft Stefánus ervaren. Ze wilden Jezus liever door de kruisdood ombrengen. Dan gingen ze zelf vrijuit. Pilatus opent het proces met de beschuldigers erbij. De kernmisdaad werd Hem ten laste gelegd. *Zijt Gij een Koning?* Jezus antwoordde heel duidelijk en dat Zijn koninkrijk niet van deze wereld is. De rechter is nu voldaan. Hij doet uitspraak: *Ik vind geen schuld in Hem*.

Pilatus laat Jezus geselen. De soldaten draaien een doornenkroon ineen. Daar staat Hij, het onschuldig Lam door de leeuwen aangevallen. Een grote bespotting: een naakte Man, onder bloed met een doornenkroon op Zijn hoofd! Dan opent Pilatus het proces opnieuw. Als Pilatus Jezus wil loslaten roepen de Joden: *Ieder die zichzelf koning maakt weersprekt de keizer*.

Nu liggen er 2 beschuldigingen ten laste van Jezus. De 1^e was godslastering tegen God en de Kerk van Israël. Dit wordt door Pilatus buiten het vonnis gehouden.

De 2^e was, Jezus Zelfgetuigenis dat *Hij Koning der Joden is*. Dit houdt in, dat Hij volgens hen aanspraak maakt op de troon van Israël en daarmee opstand creëert tegen de keizer. De leden van het Sanhedrin willen dat Jezus Zijn eigen woord dat Hij Koning is duidelijk naar voren komt. Want dát is een wettige oorzaak voor Zijn doodvonnis. Ook deze aanklacht is geen grond van veroordeling. Pilatus had in het proces Hem gevraagd: *Zijt Gij de Koning der Joden?* Jezus antwoordde: *Mijn koninkrijk is niet van deze wereld*. Joh. 18: 33-36.

De Joden riepen: *Indien gij dezen loslaat zijt Gij des keizers vriend niet!* Joh. 19: 12. Tegen deze corruptie kan Pilatus niet op. Hij geeft Hem over. Hij laat een titel schrijven boven het Kruis: JEZUS, DE NAZARENER, DE KONING DER JODEN. Markus noemt het in 't Grieks *een titel* wat meer tot z'n recht komt dan een opschrift. De titel toont eerst Zijn Naam *Jezus van Nazareth*; en dan Zijn status: *Koning der Joden*.

Nu komen de heren van de grote Raad in opperste verwarring. Ze lezen de eerste initialen (letters) van de titel en zien tot hun grote verbazing dat er in het Hebreeuws staat JHVH.

Een groot aantal Joden die in Jeruzalem zijn zien nu tot hun verbazing wat hun oversten gedaan hebben. Het Sanhedrin wil dat Pilatus het corrigeert door de woorden, *dat Hij het Zelf gezegd heeft*. Wat hij had geschreven was wel de volle werkelijkheid. De Joden spraken ook de waarheid: *Hij heeft het gezegd*. Maar zij bedoelden ermee dat Jezus een bedrieger, een grote verleider was; dus doodsschuldig. Als hij toegegeven had aan hun eis, dan had vóór de status van Jezus gestaan: *הוא אמר שאני hij heeft gezegd Ik ben ...* Daarmee waren de initialen JHVH doorkruist met (Hebr.) HV הוהא. Pilatus weigerde. Zoals de Heere zijn hand had bestuurd, zo sloot Hij nu ook zijn mond.

En toch, ... de Romeinse hoofdman over honderd riep een paar uur later over Golgótha: *Deze Mens was waarlijk Gods Zoon*. Is dat geen sterk geloof, om een dood bebloed lichaam zó'n grote Eretitel te geven?

Het is de kerninhoud van deze brochure: MENS-GODSZOON.

De titel van Jezus boven het kruis: - HWHJ יהיה (Nederlandse spelling: JHWH)

Men zegt dat een Paaslam een plaatje om de hals had waarop de naam van de familie stond voor wie het geslacht werd. Toen Jezus werd gekruisigd had Pilatus zelf bepaald dat er een opschrift op het kruishout gespijkerd moest worden. De tekst hierop moest luiden: “Jezus uit Nazareth, Koning der Joden”, in het **Hebreeuws, in het Grieks, en in het Latijn**.

Het is niet te verwonderen dat de leden van het Sanhedrin hiertegen ernstige bezwaar maakten, ja woedend waren. Want de tekst “Jeshua Hanotzri Wemelech Hayehudim” heeft als zichtbare afkorting **JHVH** (Hebreeuws leest van rechts naar links; de V en W worden als hetzelfde geschreven). Dit is toch heel bijzonder, dat de naam **HWHJ** boven het Kruis, de bevestiging was, dat Jezus Christus inderdaad als het Paaslam van God stierf? ³

Zeer waarschijnlijk heeft er in Hebreeuws gestaan: Jezus uit (of, van) Nazareth **en** Koning der Joden (**vemelech**) en niet “**de** Koning der Joden.”

Laten we dit nader onderzoeken.

Mattheüs noemt Jezus' afkomst als *de Nazaréner* niet. Matth. 27:37. En zij stelden boven Zijn hoofd Zijn beschuldiging geschreven: DEZE IS JEZUS, DE KONING DER JODEN.

Markus is heel beknopt en niet volledig. Hij noemt zijn opschrift: **een titel**. Dat is duidelijker dan *Opschrift*. Markus 15: 26. En het *opschrift* Zijner beschuldiging was boven Hem geschreven: DE KONING DER JODEN. Grieks: ο βασιλευς των ιουδαιων

Lukas is ook beknopt en noemt zomin als Markus niet de Naam JEZUS.

Lukas 23: 38. En er was ook een opschrift boven Hem geschreven, met **Griekse, en Romeinse en Hebreeuwse letters**: DEZE IS DE KONING DER JODEN.

Johannes als ooggetuige is uitvoeriger, Joh. 19: 19. En Pilatus schreef ook een opschrift, en zette dat op het kruis; en er was geschreven: JEZUS, DE NAZARENER, DE KONING DER JODEN. Grieks Vers 19. ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἣν δὲ γεγραμμένον, Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

Vers 19 Hebreeuws: והניח אותה על הצלב; ונכתב: ישו הנצאר, מלך היהודים koning zonder lidwoord *de*.

³ Zie ook “Jewish Studies for Christians” official blog van dr. Eli Lizorkin-Eyzenberg en het artikel “The sign on the Cross” van Judith Green, Hebrew University of Jerusalem met het commentaar. Zie <https://israelbiblicalstudies.com/bible-jewish-studies/>

Vers 20. *Dit opschrift dan lazen velen van de Joden; want de plaats, waar Jezus gekruist werd, was nabij de stad; en het was geschreven in het **Hebreeuws, in het Grieks, en in het Latijn**.* Vers 21 *De overpriesters dan der Joden zeiden tot Pilatus: Schrijf niet: De Koning der Joden; maar, dat Hij gezegd heeft: **Ik ben** (de) **Koning der Joden**.* Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. De staat niet in 't Hebreeuws.

Vers 22. *Pilatus antwoordde: Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven.*

Toelichting over de beroemde titel

Er zijn Bijbeluitleggers die veronderstellen dat het opschrift niet in het Hebreeuws maar in het Aramees gesteld was. Het bewijs hiervoor ontbreekt. Jezus sprak wél regelmatig Aramees.

De 4 Evangelieën zijn in het Grieks geschreven. Ze wijken van elkaar af. Daaruit blijkt – zoals in veel weergaven van Jezus' woorden en wonderen, – dat het de Heere heeft behaagd om diverse weergaven van oor- en ooggetuigen te boek te stellen. Wat geschreven is, is nooit fout, maar het toont dat Bijbelschrijvers zich beperkten in hun onderwerpen.

Opmerkelijk is ook de volgorde van de taal. Lukas schrijft: Griekse, en Romeinse en Hebreeuwse letters. Johannes schrijft deze volgorde: Hebreeuws, in het Grieks, en in het Latijn. Letterlijk staat er in de Griekse Bijbeltekst: **en was geschreven in Hebreeuws, Grieks (Hellenistisch) en Latijn**, waarin de Romeinen spraken. De titel die verondersteld wordt dat er heeft gestaan in het Hebreeuws is: 'Jezus uit (of, van) Nazareth **en** Koning der Joden (vemelech) en niet “**de** Koning der Joden” (**hamelech**).

Volgens Hebreeuwse taalkenners wordt in deze woord constructie in de Hebreeuwse taal geen ha = *dé* vereist maar een *ve* [=waw]. Als er in het Hebreeuws *ve* staat, dan wordt het volgende lidwoord inbegrepen, nl. *en* (de) Koning, etc. De Hebreeuwse taalgrammatica vereist een *ve*, d.i. *en* Koning. Het lidwoord *de* voorafgaand aan 'koning' komt in Hebreeuws niet voor. In het Nederlands zeggen we altijd: *de* koning. Twee keer staat er in Jeremia 36:26 en 38:6 Hammelech (= *de* koning) als persoonsnaam. In het Hebreeuws Oud Testament wordt het lidwoord *de* (Hebr. *ha*, als suffix) vooraf aan koning (*hamelech*) alleen vertaald als *kroning* of een dergelijke betekenis. Dat past in dit verband beslist niet bij Jezus.

Ook in 't Latijn staat er ook geen lidwoord bij koning (*rex*): *Jesus Nazarenus, Rex Judaeorum*. De Joden hebben de koppeling tussen Nazaréner en Koning heel duidelijk begrepen, want ze citeren hetzelfde woord van Jezus, op de vraag die de overpriesters tot Pilatus richten: *Schrijf niet: **De Koning der Joden**; maar dat Hij gezegd heeft: **Ik ben de Koning der Joden**.* In het Grieks staat in vers 21b: Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. **Koning van Joden, IK ben**. "Ik ben die Ik ben" is de verklaring van de Naam Jehovah; zonder lidwoord *de*. In het Hebreeuws staat in vers 21b: *IK Koning der Joden*.

Het terugvertalen van de Griekse tekst naar Hebreeuws is mensenwerk. Grieks is geïnspireerd. Vertalen kan naar de letter vrij nauwkeurig zijn, maar voor de wezenlijke intentie is het gebruik van beide talen vereist.

Opgemerkt moet worden, dat in het Hebreeuws vertaalde Nieuwe Testament altijd het lidwoord *de* voor koning ontbreekt. Maar in deze constructie van Jezus beschuldiging, voegen vertalers in vers 21b geen koppelwoord *en* in, (dat klopt niet in het Hebreeuws, het woord wordt misvormd) maar het Griekse *ὁ* = *dé*.

Het essentiële element van het opschrift, *de Koning der Joden*, is bij ieder hetzelfde. In de beschrijving van Markus en Lukas ligt dáár de nadruk op. Lukas voegt er *Déze* bij. Mattheüs die voor het Joods publiek schrijft noemt uitdrukkelijk Zijn Naam *Jezus*. Markus en Lukas doen dit niet.

We vinden bij Lukas meer voorbeelden van een **gedeeltelijke weergave** van de gesproken tekst. In Handelingen 9: 5-15 vertelt Lukas de bekering van Paulus. Jezus zegt tot Paulus: "Ik

ben Jezus Dien gij vervolgt." In Hand. 22:7-11 schrijft Lukas: *Ik ben Jezus de Nazaréner Welke gij vervolgt*. Deze belangrijke toevoeging '*de Nazaréner*' wordt ook weggelaten in Hand. 26: 13-18. Alleen in Handelingen 26 vertelt Lukas de roeping van Paulus door Jezus en het grote doel waartoe, als de diepe inhoud van Paulus apostelambt. In Lukas 11 laat Lukas de lofprijzing in het "Onze Vader" weg.

Hierin zien we dat Lukas regelmatig een zaak samenvat en alleen de essentie meedeelt. Zoals Johannes ook zegt, *dat niet alle dingen beschreven worden*. Joh. 21: 25. Het kan ook zijn dat Paulus in zijn verslag niet altijd dezelfde woordvolgorde gebruikte.

Jezus vernederde Zich in alles tot een waar Mens onder de mensen. Daaronder valt ook de niet volledige weergaven door Zijn volgelingen over Zijn leven en lijden. Het doel van Jezus werd bereikt om hen stapsgewijs te leiden in de grote verborgenheden van het Evangelie. Er is een groei in geestelijke ervaringen. Deze kunnen we bij de discipelen ook heel goed waarnemen.

In Zijn wijsheid begint de Heere Jezus net als een schoolmeester om hen te onderwijzen naar de trap en maat van hun bekwaamheid. De Opperste Wijsheid bouwt Zijn Huis volgens Zijn eeuwige Wijsheid en niet volgens onze waanwijze begrippen. Ere en hulde voor de Koninklijke Meester!

1.

*Is dat, is dat mijn Koning?
Dat aller vaad'ren wens!
Is dat, is dat Zijn kroning?
Zie, zie, aanschouw den mens!
Moet Hij dat spotkleed dragen,
Dat riet, die doornenkroon?
Lijdt Hij dien smaad, die slagen?
Hij, God! Uw eigen Zoon!*

2.

*Ja, ik kost Hem die slagen,
Die smarten en dien hoon;
Ik doe dat kleed Hem dragen,
Dat riet, die doornenkroon.
Ik sloeg Hem al die wonden,
Voor mij moet Hij daar staan.
Ik deed door mijne zonden,
Hem al die jamm'ren aan.*

3.

*O Jezus, Man van smarten,
Gij aller vaad'ren wens,
Herinner aller harten
't Aandoenlijk: "Zie den Mens!"
Laat mij toch nooit vergeten
Die kroon, dat kleed, dat riet!
Dit trooste mijn geweten:
't Is al voor mij geschied!*

Jan Scharp (1756-1828) Gezang 43 Gezangenbundel Ned. Herv. Kerk

We zagen ten eerste, dat Jezus op vreselijke wijze werd bespot als de **Overste** van alle Koningen gesierd met de doornenkroon. Laten we nu verder onze aandacht geven aan Christus op Golgótha.

Ten tweede. **De grote Hoge priester offert Zichzelf op**

De grote koninklijke Hoge priester werd nu Zelf geofferd. Golgótha is hier het geopende heiligdom, waar figuurlijk het offer-altaar stond. De mensen rondom Hem zijn evenals de Joden die in het voorhof stonden. De schandpaal van het kruis is hier het altaar met zijn 4 hoeken waaraan een offerdier gebonden werd. Het sanhedrin vertoont het werk van de priesters in de tempel. Het offer moest de hals afgesneden worden en op het altaar gelegd. Het heilig Offerlam werd door één van de 4 soldaten gestoken in Zijn zijde, zodra Hij gestorven was, waardoor het bloed op de aarde afdroop. Direct nadat Jezus had gezegd: *het is volbracht* en Hij Zijn Ziel overgaf in de handen van Zijn Vader, ging het Heilige der Heiligen in een ruime mate open. Hierdoor ging Christus in het hemelse heiligdom.

Er staat in Exodus 28: 36 - 38: *Verder zult gij een plaat maken van louter goud, en gij zult daarin graveren, gelijk men de zegelen graveert: DE HEILIGHEID DES HEEREN.* Deze inscriptie komt ten volle tot zijn recht vergeleken bij de titel die Jezus op het kruis boven Zich droeg. *De Koning der Joden.* Deze titel mét de naam die de Romeinse hoofdman aan Jezus gaf, *Deze Mens was Gods Zoon*, (Markus 16:32) voldoen ten volle aan *de Heiligheid des Heeren.*

De lijdende Borg is *de Heiligheid der Heiligheden* in eigen Persoon. O, hoe vreselijk werd de Zaligmaker bespot, vóórdát Hij verhoogd werd als de **Priester-Koning** op Zijn troon in het hemelse Paleis. Dit alles volgens de Raad des Vredes tussen de Vader en Zoon, Zacharia 6: 13. *Hij zal Priester zijn op Zijn troon.* Deze Raad was als 't ware een vóór-afschaduwing van Jezus' leven en Borgstelling en Zijn verhoging tot de Allerhoogste Koning. *Die overwint zal met Mij zitten in Mijn troon, gelijk als Ik overwonnen heb en ben gezeten met Mijn Vader in Zijn troon.* Openb. 3: 21. Het beeld is genomen van tronen die meerdere zitplaatsen hadden. Christus zit aan de rechterhand van Zijn Vader, Openb. 5:6, waarvan een afspiegeling is van de troon waarop Christus met Zijn kinderen zit. De gelovigen op aarde hebben nu een vrije toegang door het Lam van God tot de Vader, van Beiden gaat de Geest uit en woont in de harten van Gods kinderen. Daar getuigt Hij van Beiden en werkt gebed en gemeenschap.

De grote Hoge priester vervult tijdens Zijn kruisiging alle ceremoniën beschreven in de wet van Mozes. Hij offert Zichzelf op. Hebr. 9:24. *Want Christus is niet ingegaan in het heiligdom met handen gemaakt, maar in de hemel zelf; om nu te verschijnen voor het aangezicht Gods voor ons.* De Vader als heilig Rechter treft Zijn Zoon in het hart. Door Zijn bloedstorting baant Hij de weg naar de Vader, Die nu verzoent is.

Ten derde. **De Middelaar en heilige Wetgever beschuldigd van godslastering**

Mozes was als **middelaar** een type van Christus. Groter man is er nooit op de wereld geweest. Mozes werd kort nadat hij Israël uit Egypte had uitgeleid, bedreigd door het volk dat hem wilde stenigen, Ex. 17:4. Met Christus ging het ook zó. Nauwelijks was Hij begonnen met preken, of Zijn eigen dorpsbewoners uit Nazareth wilden Hem van de steilte afwerpen in de afgrond. En wat Hij ondervonden heeft van Zijn volk voor wie Hij zo goed was geweest, leren ons de Evangelisten. Hij werd aan het kruis geslagen met spijkers in Zijn handen en voeten. De grootste zonde die een volk kan doen! De Middelaar tussen God en de mensen hing tussen hemel en aarde. Hij hing tussen 2 moordenaars, om voor één van hen te bemiddelen bij Zijn Vader.

Stefánus beschrijft Mozes als de uitmuntendste type van Christus, Hand. 7: 20-44. Mozes was

uitnemend schoon; in 't Grieks volgens de kanttekening: *Goddelijk schoon*. Mozes werd veracht en door zijn broeders en vervolgd door Farao. Hij dacht dat ze zouden begrijpen dat God door zijn hand hen verlossing zou geven. Ze begrepen het niet, vers 25. Dat viel Mozes zeer zwaar en Jezus niet minder. Zo ook al de knechten die Christus uitzendt in de wereld. *Deze Mozes heeft God tot een overste en verlosser gezonden*, vers 35. Hij sprak: *De Heere uw God zal u een profeet verwekken, uit uw broederen, als mij; naar Hem zult gij horen!* Vers 37, 38. Hij was met de Engel die sprak op de berg Sinaï met Mozes en onze vaders.

Mozes ontving als (be)middelaar tussen God en Israël uit de handen van de engelen, de Wet op twee stenen tafels, Gal. 3:19, 20. Toen Mozes van de berg Horeb afdaalde, zag hij dat het volk de Wet al schandelijk had gebroken door offerdienst aan het gouden kalf. Verontwaardigd wierp Hij de wet in stukken. Dat houdt in: *dat hebt gij Israël, gedaan!* Mozes was de bemiddelaar van het Oude Verbond. Hij bleef twee keer 40 dagen lang weg om voor het volk te bidden en ceremoniële wetten te ontvangen.

We zijn 1530 jaar verder. Jezus wordt gedreven door de straten van Jeruzalem, met de wet en wil van Zijn Vader in Zijn hart. Hij beklimt met de gebroken wet op de berg Golgótha, als de grootste wetschender, terwijl Hij de aller-volmaaktste **Wetgever** is. Daar heelt Hij de breuk tussen God en de mens, vervult Hij in alle opzichten de eis van God en verzoent de schuld van de lievelingen van Zijn Vader. Omdat dezen door de zonde los van God, buiten Hem en tegen Hem leven, moet Christus de staat van verlating en Godsgemis inleven om het vreselijk gevoel hiervan Zelf te gevoelen en deze oneindige verlating weg te kunnen nemen. Dat ervaart Hij aan het kruis. Daarom roept Hij na drie uur in de duisternis te hangen: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Hier droeg Hij de smart, de toorn, de verontwaardiging en krenking van de aanbiddelijke Deugden van God. De deugden zijn God Zélf. Ná Zijn uitroep: *Het is volbracht!*, gaat de donkere gesloten hemel voor Hem open. Op deze berg vermorzelt Hij de kop van de slang en vonnist al de miljarden duivels. De triomf van Zijn overwinning zal voltooid worden op de grote oordeelsdag. De uitwerking van Christus' verdiensten aan de uitverkorenen worden op de bestemde tijd door de Heilige Geest toegepast.

Hier heelt Jezus de gebroken wet! Hiermee gaf de Vader in en door Christus Zijn zeer dierbare **Evangeliewet**, die de volle vrijheid van zonde en openbaart aan alle gelovigen. De Evangeliewet is de complete beschrijving van Zijn leven en Borgwerk met alle leefregels. De extensie en intentie van alle wetten, voorschriften, voorbeelden en ceremoniën die ooit werden gegeven zijn hierin vervuld of gecompleteerd. Dit is 'de volmaakte regel des levens', die Paulus aan de gemeenten oplegt, zijnde *van harte gehoorzaam aan het voorbeeld der Leer*. Rom. 6:17. De wet gaf God aan Israël met het opschrift: *Ik ben de Heere uw God*. De Evangeliegeboden dragen het opschrift: *Indien gij Mijn geboden bewaart, zult gij in Mijn liefde blijven*, Joh. 15:10. *En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam van Zijn Zoon Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft*. 1 Joh. 3: 23.

Ten vierde. **Christus de Profeet en Leraar der Gerechtigheid verworpen**

Nu moeten we ook enkele gedachten wijden aan het feit dat Christus de grootste Profeet was. Tot dat ambt werd Hij gezalfd bij Zijn doop. Hij heeft Zijn ambt voornamelijk bekleed in Zijn woorden en preken als Leraar der Gerechtigheid. Dit ambt ging samen met vele en grote wonderen.

Een bijzonder type van Christus was de Profeet Elia. 1 Kon. 7. Zijn Hebreeuwse naam is Eliahu. Eli = *mijn God*, Jahu een afkorting van Jehovah. 'Mijn God is Jehovah'. Elia was een van de grootste profeten van Israël. Elia werd geroepen en moest profiteren dat er in 3 jaar en 6 maanden *geen dauw noch regen zou vallen*. Over het tijdperk van deze grote droogte wordt gezinspeeld in Openbaring 11. Johannes spreekt daar over de 2 getuigen die hun getuigenis

gaven op aarde te midden van het groot kerkelijk verval. Deze wordt vergeleken bij de droogte tijdens Elia. Het tijdperk van verval en overheersing door Antichristelijk machten wordt genoemd 1260 dagen, of 42 maanden, vers 2, 3. In de eindfase worden de getuigen gedood en werden hun dode lichamen drie en een halve dag onbegraven op de aarde geworpen. Daarna stonden ze op en voeren naar de hemel in grote heerlijkheid, vers 12.

Aan het einde van het droge tijdperk slachtte Elia 450 profeten van Baäl en hij bouwde een altaar op de Berg Karmel. Op gebed van Elia viel het vuur uit de hemel en verteerde het offer, hout, stenen en het water. Toen riep het volk: *de Heere is God! De Heere is God!* Het komt overeen met Elia's naam. In 't Hebreeuws staat het vollediger: *Jehovah Hij is die God!* Kon. 18: 39. Let op het woordje *Die*, nl. *Die God Die door vuur antwoord*, vers 24. Het is met omgekeerde woordvolgorde precies hetzelfde als de naam van Elia: *mijn God is Jehovah*. Hoe groot deze man geweest is, blijkt uit zijn hemelvaart met vurige wagens en paarden. Een heel duidelijk type en symbool van de Engelendienst, die ook bij Jezus' hemelvaart plaats vond.

Van Johannes de Doper staat, dat hij zou komen in de geest en de kracht van Elia. Wanneer de voorloper in de kracht van Elia kwam hoeveel te meer Christus zelf! Elia verscheen met Mozes op de berg van verheerlijking. Elia heeft de dood nooit gezien.

De Heere Jezus die 3 1/2 jaar het land was doorgedaan goeddoende door wonderen, genezingen, doden opgewekt en veel anderen voortreffelijke werken, werd na drieënhalf jaar opgepakt door de kerkelijke en wereldlijke overheid en ... Zelf afgeslacht op de Berg Golgótha. Elisa slachtte op de berg Karmel valse profeten van Baäl. Werd Jezus nu als de verleidendste Profeet beschouwd? Was dat de dankbaarheid van het volk?

42 dagen daarna werd Hij vanaf de Olijfberg opgenomen naar de hemel, vergezeld met een engelenlegioen met zo'n kracht en macht die ons denkbeeld oneindig ver te boven gaan. In Psalm 47 roept de dichter met luide stem: *Al gij volken, klap in de hand! Juicht Gode met een stem van vreugdegezang. God vaart op met gejuich de Heere met geklank der bazuin*. Dat geklank der bazuin staat symbolisch voor de dienst van de heilige Engelen. Twee van de Engelen spraken na Zijn hemelvaart met de discipelen. De discipelen worden na Jezus' vertrek dikwijls beschouwd als wezen, de Wezenkerk. De Schrift zegt, dat ze met *grote vreugde* de Heere loofden en prezen in Jeruzalem.

Ten vijfde. **Christus de grote Voorbidder bidt aan het kruis**

Dezelfde dag dat Jezus werd opgeofferd, - een Joodse dag loopt vanaf zonsondergang – bekleedde Hij Zich figuurlijk, met priesterlijk gewaad, sprak Hij het Hogepriesterlijk gebed uit. Johannes 17. Hij legde de zegen op Zijn discipelen, die vertegenwoordigden al de beminden van Zijn Vader. Hier stond Hij als de hogepriester in de tempel bekleed met de gouden plaat en de Urim en Thummim om de Godsspraken bekend te maken. Hij droeg de 12 edelstenen, de 12 stammen, in de borstlap op Zijn hart en op Zijn sterke schouders, om zó het volk te zegenen.

Christus is de grote Voorbidder van Zijn kerk, zowel op aarde als in de hemel. Jezus leerde Zijn discipelen het *Onze Vader* bidden. Dit is niet alleen een voorbeeld hoe wij behoren te bidden, maar het is ook een echo van wat Hijzelf bidt tot Zijn Vader. *Vader, Uw Naam worde verheerlijkt, in de komst van Uw koninkrijk op aarde; zodat Uw wil overal geschiedde; 'Uw lof wordt eens alom gehoord.'* Dat is universeel. Jezus bidt voor Zijn volk, en daarbij behoort ook het Joodse volk wat Hem overgeleverd heeft. Wat een Voorbeeld van liefde! *Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen*. Dat werd direct verhoord, zichtbaar bij de Romeinse hoofdman. Nu, als de Joden in later eeuwen werden beschuldigd dat hun vaders zo zwaar gestraft zijn omdat ze de Messias hebben verworpen, dan volgt hieruit, dat ze ook eens de verhoring van Jezus' voorspraak mogen ervaren.

Men zegt, 'die voorbede geldt alleen nog voor weinigen die nog toegebracht moeten worden. We weten niet of er voor de laatste dagen waarin wij leven beloften voor geestelijke opwekking zijn. Hoop op een opwekking wiegt de mensen in slaap'.

Zulke taal stuit de Geest voor verdere openbaring in deze verborgenheid.

Paulus schrijft: ... *van ons op dewelke de einden der eeuwen gekomen zijn*, 1 Kor. 10:11. Veel kerkmensen achten zich waakzaam als ze geloven dat het laatste Oordeel nu aanstaande is. Ondertussen beraadslagen ze hele projecten voor de toekomst. Rutherford schrijft, "*dat hij de hemel wilde uitstellen om de heerlijkheid van Christus als Koning op aarde te zien.*"

De einden der eeuwen geldt de hele tijd van het Nieuwe Testament. De *allerlaatste tijden* zijn die welke volgen op de bekering van Israël en de volken, Openb. 20. Jezus kent geen belemmering in Zijn Voorspraak bij de Vader wegens ongeloof van de kerk. Zijn kroonrechten in de uitvoering van Zijn Voorspraak en beloften gaat Hem ter harte; meer dan we beseffen. De diepe pijn en smart die Zijn kinderen hebben over het miskennen van Zijn voorbede voor de toekomst op aarde, verzacht Hij met olie in hun diepe wonden. *Wacht maar, straks zult u in de hemel Mij gekroond zien door Mijn Vader met die heerlijkheid die Ik bij Hem had eer de wereld was.. Dan zult u beseffen Wie u tegengesproken en Wie u gekruisigd hebt!* En zal dan de 'hemelvloer' bedekt worden met tranen van diepe schaamte? Nee, *Ik maak alle dingen nieuw*. O grote liefde! O wondervolle liefde! O eeuwige onuitsprekelijke liefde!

We moeten het niet zo opvatten alsof de Heere Jezus in de hemel op Zijn heilige knieën valt voor de Vader, en dan hun personen en al hun noden woordelijk voordraagt. Natuurlijk kan Jezus spreken, want Hij heeft een menselijk lichaam. Maar als Jezus ieder mens woordelijk moest noemen en tevens allen die nog op de wereld leven die onder Zijn voorspraak vallen, dat is te menselijk gedacht. Maar een feit is, dat hun personen door Hem als Voorbidder bij Zijn Vader vertegenwoordigd worden in al hun noden, verdrukkingen, ellenden en groot verdriet. Hij vertegenwoordigt daar ook in eigen Persoon hoorbaar en zichtbaar, zijn Offer wat Hij op de aarde heeft gebracht.

'Hoorbaar, dat kan niet, zegt men. De zielen in de heerlijkheid hebben geen lichaam.' En Henoch, Mozes en Elia dan? En allen die bij Jezus' sterven en opstanding levend zijn geworden? De dood heerst niet meer over Hem en over de Zijnen. Jezus vertegenwoordigt bij Zijn Vader Zijn Persoonsoffer op Golgótha volbracht. Dit zal eeuwig duren. *Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt*, Joh 17: 23. *Rechtvaardige Vader ik bidt niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze*. Vers 15

Ten zesde. **Christus de Goël, Losser en Verlosser stort Zijn ziel uit in de dood**

We mogen ook niet vergeten dat Christus de grote Losser is van al degenen die Hem van Zijn Vader gegeven zijn. Een losser was een naastbestaand familielid die een Goddelijk recht en plicht had om zijn verarmde of krachteloze familieleden te helpen in stoffelijk opzicht maar ook in een huwelijk wanneer iemand in de familie weduwe was geworden. Deze familieplicht heeft Christus in opdracht van Zijn Vader opgenomen als een Lid van de Oudtestamentische kerk. Er lag een oneindige, onuitsprekelijk grote schuld op Zijn volk. Christus moest de schuld betalen door een zoenoffer op te brengen. Wie kon zo'n prijs brengen? Hij bracht het op met Zijn eigen Lichaam en ziel op te offeren aan de beledigde Majesteit. Niet alleen Zijn heilig lichaam, maar Jesaja zegt uitdrukkelijker in hfd. 53: *Hij heeft Zijn Ziel uitgestort in de dood en is met de overtreders geteld geweest*.

Het woord *Goël* betekent niet alleen Losser maar ook *Verlosser*, Jesaja 59. Paulus citeert deze tekst uit Jesaja 27: 9 en 59: 20. *En er zal een Verlosser tot Sion komen, namelijk voor hen, die zich bekeren van de overtreding in Jakob, spreekt de Heere*. Deze Koninklijke Losser is in de hemel een levend Onderpand en Voorspraak dat Hij deze beloften op aarde zal vervullen. *Zó*

is de uitleg van Paulus in Romeinen 11 over deze teksten in Jesaja. Ieder die gelooft in God weet dat Hij trouw is in Zijn beloften en die ook nakomt. Deze zijn zo zeker als God is. Maar als we die uitleggen en toepassen naar eigen inzicht worden we beschaamd. Maar, gelooft ieder ook in de onvervulde beloften van de Losser, Die Zijn eigen bloed als onderpand op Golgótha heeft gestort? Wij kunnen Hem beledigen als wij Zijn beloften veronachtzamen of verdraaien, óf deze als vervuld verklaren. Maar hier ligt de troost: ook voor zulke Gode beledigende woorden en vervalsing zelfs van Gods volk en knechten, heeft Jezus Zijn dierbaar bloed gestort. De Heere getuigt van deze beloften dikwijls in de Bijbel. En de Geest getuigt van Hem en Zijn profetieën in het hart van oprechte gelovigen. Al is het geloof nog zo zwak, de Belover is sterker dan alle engelen, mensen en duivels.

Ten zevende. **Christus de Borg en Plaatsbekleder geeft Zich over tot de dood**

Christus werd Borg voor hen die hun vele schulden niet konden en wilden betalen. Dat wil zeggen, al de zondenschuld van Zijn volk werd op Hem gelegd en Hem toegerekend. Echter aan Zijn kinderen wordt Zijn Borgwerk hén toegerekend. ... *Zodanig als had ik nooit zonde gehad of gedaan, ja, als had ik zelf als de gehoorzaamheid volbracht die Christus voor mij volbracht heeft.* Zondag 23 Heidelb. Cat. Wie kan die omvang, Godslasteringen en duivelse vuilheid zowel als eigengerechtigheid omschrijven? Deze Borg stootte hen niet af maar neemt hen aan tot Zijn zeer beminde bruid, *de vrouw des Lams*, Openb. 19: 7. Het wonder wordt steeds groter!

Christus is met het volste recht de grote **Plaatsvervanger** om het rantsoen op te brengen. Dat kan alleen om Zijn voldoening, de Losprijs wordt opgebracht door Hem die Godzelf is. Jezus bidt: *Vader, reken de zonde van Adam en Eva aan Mij toe, Ik zal het betalen.*

De schuld van het eerste mensenpaar als hoofd van de mensheid, is nog nooit door iemand beschreven kunnen worden. Al waren alle mensen pennen en de zee van inkt en 't heelal papier, het kan nimmer vermeld worden dat de diepte daarvan inhoudt. In de eeuwigheid zal er een begin zijn om het te beseffen maar nooit een einde. We zien Adam en Eva na de verbreking bevende staan voor het de heilige rechtvaardige Rechter in de Paradijshof. Hoe moet dat toch ooit, ooit weer goed komen?

Ze zouden verteerd worden, was het niet dat de Heere met Zijn Zoon overeengekomen was om die mensen te redden van een eeuwig verderf. Jezus Christus werd door Zijn Vader aangesteld als Verbondshoofd van het Genadeverbond om al de eisen van de beledigde Godheid te voldoen.

Ten achtste. **Christus het Verbondshoofd houdt Zijn beloften op Golgótha**

Adam was in de Staat der rechtheid het stamhoofd van de mensheid en stond met Zijn God in een overeenkomst of verbond. Adam verbrak het uitdrukkelijke bevel van Zijn God om niet te eten van de verboden boom. Dan zou hij zijn leven met Hem verliezen en moeten sterven. Het verbond bevat dus een belofte en een bevel aan twee volmaakte mensen; en dat maakte het uniek. De breuk van het verbond wordt genoemd in Hoséa 6 :7, Rom. 5.

Als **Verbondshoofd** van een veel beter verbond dan het eerste verbond met Adam, werd Hij als de grootste Verbondsbreker veroordeeld door het Sanhedrin tot de doodstraf. Ze wisten niet wat ze deden, maar ze wisten heel goed dat Hij onschuldig was.

Toen Jezus de schuld van Adam en Eva en de zonden van allen die de Vader verordineerd had tot het eeuwige leven, betaald moest worden, toen kroop Hij in de hof van Gethsémané als een worm en geen Man. Ja, bloedrood kroop Hij in het stof. *Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbij gaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt,* Mattheus 26: 39. Lukas voegt er bij in hfd. 22 vers 44. *En in zware strijd zijnde, bad Hij te*

ernstiger. En Zijn zweet werd gelijk grote druppelen bloed die op de aarde afliepen. Daar nam Jezus op Zich de schuld van ons eerste ouderpaar, *die als God wilden worden*, volgens de list van de satan. Die drinkbeker bevatte de toorn God gedurende Zijn ganse lijden, maar inzonderheid aan het kruis, zie Avondmaalsformulier.

Hier draait de Heere het om; o, wat een ondoorgroendelijk geheim! God wordt niet alleen mens maar zelfs als een doodschuldige worm om gevallen mensen in de zaligste harmonie met een Drie-enig God te brengen. *Ja, Ik in hen en Gij in Mij, dat zij in Ons één zijn.* Joh. 17. In het Paradijs heeft de satan eerst Eva voorgelogen en dan Adam, *dat zij als God worden als ze aten van de verboden boom.* Ze aten ... maar werden als de duivel, zoals Jezus zegt: *gij zijt uit de vader de duivel.* Daarna komt de Zoon van God Zelf tot de Vader en zegt: "Ik wil Mens worden dan kunnen mensen door Mij in de zaligste gemeenschap met U komen en U komt weer in de zoetste vereniging met Uw mensen waarop Gij Uw hart hebt gezet." Deze verborgenheid is groot! Hoe groot? Nooit, in eeuwigheid zal één schepsel dit kunnen bevatten.

Door de tussenkomst van Immanuël kunnen verloren zondaren weer in een verbond komen met de Drie-enige God. Na een weg van boete, berouw en schuldbelijdenis wil de Heere de Verbondsmiddelaar openbaren vanuit het Evangelie. Hoe meer de Geest Hem verklaart in het hart, hoe meer de liefdeband wordt aangetrokken. Meestal door een diepe weg van schuldbelijdenis werkt de Geest de vrijmoedigheid en het geloof in de ziel om Hem aan te nemen op Zijn eigen voorwaarden, volgens het Evangelie. Deze geloofswerkzaamheden vallen steeds dieper. De inwilliging van het Genadeverbond is meestal mondeling. Hoewel het niet altijd met het oog op het Verbond toegaat, maar met een geloofsoog op de Borg en Middelaar. Sommigen hebben hun inwilliging schriftelijk en ondertekend vastgelegd, ja soms met hun eigen bloed verzegeld. Nu ligt daarin niet de grond van geloofszekerheid, die ligt alleen in Christus. Het geeft wel een grote steun tot zekerheid, vooral als de Geest er Zijn stempel op wilt zetten.

Ten negende. **Christus' bloed verzegelt de grote Verzoendag en het Jubeljaar**

De grote **Verzoendag** vond plaats op de tiende dag van de 7^e maand van het *Kerkelijk* jaar, ca. september. Lev. 16: 23, en 23: 27. Te beginnen met 24 uur vasten na zonsondergang op de negende dag, vers 32. Dit was de 1^e maand van het *Burgerlijk* jaar.

Het is opmerkelijk dat de dood van Christus op Pascha een half jaar eerder was dan de grote Verzoendag. Dat is niet zonder reden. We zien in de Schrift dat het offer van Christus aan het kruis de grondslag is van verzoening met God. De Geest werkte de toepassing hiervan trapsgewijs uit in de Joden, de Jodengenoten en in de tijd na Handelingen 15 ook onder de heidenvolken.

Op de grote Verzoendag moest Aäron 2 geitenbokken nemen, die vóór de deur van de tabernakel brengen en daarna loten over die bokken werpen. Leviticus 16:7. Het lot wees aan welke bok voor de HEERE was tot een *zondoffer* om te slachten en het bloed te sprengen.

De andere bok werd niet geslacht. Op hem viel *het lot om de weggaande bok te zijn*. In het Hebreeuws staat: 'la-azazel. Sommige oude verklaarders, menen dat het woord *azaz* afgeleid is van sterk en machtig; el betekent god, (namelijk een afgod). De meeste verklaarders, zelfs de Joden die leefden vóór Christus, menen dat Azazel een naam is van de duivel. De betekenis van *azazel* is verachtelijk wegwerpen, weggaan, enz.

- Aäron moest eerst de bok voor de Heere, *tot een zondoffer stellen*, vers 9. En vers 15, *Daarna zal hij den bok des zondoffers, die voor het volk zal zijn, slachten, en zal zijn bloed tot binnen in den voorhang dragen, en zal met zijn bloed doen, (gelijk als hij met het bloed van den var gedaan heeft), en zal dat zevenmaal sprengen op het verzoendeksel, en het voor het verzoendeksel.* Zie ook vers 27.

We moeten er goed erg in hebben dat Christus in dit dubbel offer afgebeeld wordt als *één Persoon* en dat Hij naar Zijn mensheid, *ziel, lichaam met levensadem heeft* geofferd en Zijn heilig bloed vergoten. Als we de ene bok zien als Zijn Godheid en de ander Zijn mensheid; óf de ene bok Zijn lichaam en de ander Zijn ziel, maken we een soort splitsing waarvoor m.i. geen grond is in de Schrift. Het is veel aannemelijker dat de **Persoon** wordt afgebeeld in de *staat van Zijn vernedering en in de staat van Zijn verhoging*.

- Maar de bok, op denwelken het lot zal gekomen zijn, om een weggaande bok te zijn, zal levend voor het aangezicht des HEEREN gesteld worden, om door hem verzoening te doen; opdat men hem als een weggaanden bok naar de woestijn uitlate. Vers 21: En Aäron zal beide zijn handen op het hoofd van den levenden bok leggen, en zal daarop al de ongerechtigheden der kinderen Israëls, en al hun overtredingen, naar al hun zonden, belijden; en hij zal die op het hoofd des boks leggen, en zal hem door de hand eens mans, die voorhanden is, naar de woestijn uitlaten.

Een heel sterk voorbeeld van Plaatsvervangend lijden en sterven.

Jezus zei, dat Jona een sprekend type van Hem was in dood en herleven. Ze wierpen het *lot* over Jona. De bedoeling was hem in de zee te verdrinken. Maar na drie dagen kwam Jona boven water en ging naar Ninevé. Zoals Jona drie dagen en drie nachten in de buik van de vis was, zal de *Zoon des Mensen* wezen in het hart der aarde. Matth. 12: 40. Merk op dat Jezus spreekt over Zichzelf als de *Zoon des Mensen*. Een nadrukkelijke aanwijzing naar de dood van Zijn lichaam. Het lot kan misschien een heenwijzing wezen naar het Sanhedrin, waar het priestercollege onder aanvoering van de hogepriester besloten om Christus te doden. Met dat doel vuurden ze Pilatus en het volk aan. Hij legde *het lot van Jezus* in de handen van het publiek om te kiezen tussen Jezus en Barnabas. Het volk riep: *Weg met Hem!*

Christus wordt hier voorgesteld als de levende bok die al de overtredingen wegdroeg. Hij werd naar Zijn Goddelijke natuur niet geofferd en geslacht, maar Zijn Persoonlijk aandeel geeft Goddelijke waarde. Daarom zegt Paulus in Hand. 20:28, *Hij heeft de gemeente Gods verkregen door Zijn eigen bloed*. Dat is Goddelijk bloed, schrijven theologen.

Bij deze tweede bok kunnen we denken aan Christus, toen Zijn lichaam in de dood verkeerde. De dood is het domein van de slang en de helse geesten. Zijn ziel was toen al in de volle vrijheid in het hemels Paradijs.

De man die voorhanden, of tegenwoordig was, om de bok naar de woestijn te leiden, ziet misschien op Jozef van Arimathéa, die Jezus in zijn eigen graf neerlegde. Het graf is een type van de woestijn, soms van de dood en het graf. Maar ... God heeft gesproken door Jesaja (51:3) *dat de woestijn zal worden tot een hof van Eden*, (waar het aards paradijs lag) *en als een Hof des Heeren*. Een schitterende heenwijzing naar de opstanding van Jezus.

De hogepriester is niet alleen een type van God als heilig Rechter maar ook als de Barmhartige. De Heere legde alle zonden van welke aard ook op Zijn Zoon Jezus Christus. En werkelijk, de zonden tegen het Evangelie is de zwaarste schuld die op de kerk rust.

Na het verzoenend lijden en sterven, - wat door de *eerste* bok als zondoffer gesymboliseerd werd – kon de andere bok vrij uitgaan. Het beeldt Christus af in Zijn opstanding. *Hij is overgeleverd om onze zonden en opgestaan tot onze rechtvaardigmaking*.

De vraag is nu, wat heeft Zijn offer met *azazel*, de duivel te maken? Het offer is natuurlijk niet *voor* de duivel; maar het wil zeggen *om* hem de kop te vermorzelen in zijn eigen gebied.

De mens is door zijn vrijwillige zonde en overgave onder de vreselijke satanische macht van de vorst der duisternis gekomen. Christus als Borg nam al de zonden met al de gevolgen van de uitverkorenen op Zich. Zo onderging Hij de ontzaglijke haat van de Joden die riepen: *Gij hebt de duivel*. Zo plaatste Hij Zich tussenin Zijn Vader als heilig en onkreukbare Rechter en Zijn schuldig volk. Dezen lagen wederrechtelijk onder Satans macht. Dit gestolen recht door aanmatiging van de mens om als God te wezen, moest Christus op Zich nemen, daardoor kwam Hij onder Gods oneindige toorn. Hoewel de Vaderlijke toegenegenheid niet werd

verbroken. *Die Ik liefheb, kastijd Ik*, zegt Jezus. Zó deed Zijn Vader ook tegenover Hem.

Kom, kijk nog eens naar de onuitsprekelijk diepe vernedering die de beminde Borg voor vijanden wilde ondergaan. In de woestijn wilde Hij Zich laten afbeelden als de koperen slang, verhoogd boven het volk. Een type van de duivel die de mens verleid, vergiftigd en verdorven had. Hier op Golgótha wordt Hij verhoogd en hangt naakt aan het kruis onder duivelse bespotting, zoals Jezus tegen Nicodémus had voorzegd, Joh. 3: 14.

Hetzelfde kan gezegd worden van de bokken die wereldwijd als een identificatie worden gezien van duivels. Wordt de vlekkeloze Borg hierdoor op Gods bevel afgebeeld in de ceremoniële wet? O, verwonder u, verwonder u over de onuitsprekelijke liefde van Christus!

Adam stond *bevende* met Eva en al hun zaad inbegrepen, voor de heilige Rechter, na de zondeval. Hier zien we de Tweede Adam als Hoofd van het Genadeverbond *Die Zelf onze zonden gedragen heeft*, 'bevende' hangend aan het vloekhout, 1 Petrus 2: 24.

Welke conclusie trekt Paulus uit de verzoening met God? Rom. 5:6-10. *Maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren. Veel meer dan, zijnde nu gerechtvaardigd door Zijn bloed, zullen wij door Hem behouden worden van den toorn. Want indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door den dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven.*

Het eeuwig voornemen is het *besluit van Goddelijke liefde*, om in de tijd zondaren te zaligen. Een tweede fase is, dat Christus in de tijd de verzoening aanbrengt voor de hele uitverkoren schaar. Paulus belijdt *dat Christus voor ons gestorven is als wij nog zondaars waren*. Hier zien we onderscheid tussen het voornemen én de tijd toen Christus het Zoenoffer moest brengen. De derde fase is de persoonlijke toepassing door de krachtadige roeping, *toen wij nog zondaars waren*. De laatste fase en zalig gevolg is, *verzoend zijnde door Zijn dood*, ten volle verzekerd te zijn, dat *wij* – gelovige Romeinen en alle oprechten na hen – *behouden worden door Zijn leven*. Behouden in het afleggen van ons lichaam des doods, maar veelmeer behouden in de *Opstanding der rechtvaardigen*, om eeuwig bij de verheerlijkte Christus te leven.

Hallelujah. Victorie!! De duivel met al de miljarden boze geesten hebben deze strijd verloren. Christus heeft de Schuld verzoend, de dood gedood en de hele hellemacht met hun recht en aanspraak vernietigd. Het wachtte vervolgens op de uitstorting van de Heilige Geest en dat Christus Zich als Opperkoning zal manifesteren in de 20 volgende eeuwen.

Het is ook opmerkelijk dat de kerk van Christus veel eeuwen erna Zijn lijden en dood herdenkt op het Pascha (zgn. Goede Vrijdag) en dit luisterrijke feest van de grote Verzoendag bijna is vergeten. Niet het feit zelf maar de herdenking ervan in het kader van het Kerkelijk jaar wordt gemist. De verwerving van de verzoening en de toepassing ervan liggen verscheiden in tijdsvolgorde. Veel oude theologen schrijven dat de grote Verzoendag ten opzichte van de plechtige viering en nationale vervulling nog aanstaande is met de bekering en het grote Jubeljaar van Israël en dat deze zijn uitstraling heeft in de hele wereld. Rom. 11

Er vond nog een heel grote bijzonderheid plaats op de Verzoendag: één keer in de 50 jaar begon op die dag het **Jubeljaar** met geklank op een ramshoorn. Het grootste feest in Israël. Het sabbatjaar was het 7e in een reeks jaren; het Jubeljaar was een sabbat der sabbatten. Leviticus 25: 8 en vervolg. De gevangenen werden vrijgelaten.

Er moest niet gezaaid worden, men at wat vanzelf opkwam. Niemand mocht zijn naaste verdrukken. De goederen en bezittingen van huizen en landen die verkocht waren, moest die nieuwe eigenaar aan de oorspronkelijke bezitter teruggeven. Zelfs als deze gelost waren door een familielid. Knechten en dienstmeisje mochten vrij naar hun huis van afkomst terug. Wat een vrijheid en blijdschap gaf zo'n Jubeljaar!

De aanvankelijke vervulling van het Jubeljaar begon voor de Joden. Na Zijn doop kwam

Jezus in Nazareth, Lukas 4: 18. *De Geest des Heeren is op Mij, ... Om den gevangenen te prediken loslating, en den blinden het gezicht, om de verslagenen heen te zenden in vrijheid.* Later volgden de heidenvolken tot de Evangelische vrijheid door het geloof.

Dat grote vrij-jaar werd door Jezus verdiend aan het kruis: *met grote stem roepende: **Het is volbracht.*** Joh. 19:30. Het werd kerkelijk toegepast door Gods Geest en begon op de Pinksterdag. Paulus schrijft ervan in Romeinen 8: 2. *Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods.* Galaten 5: 1. *Staat dan in de vrijheid met welke Christus ons vrijgemaakt heeft. Want gij zijt tot vrijheid geroepen broeders,* vers 13.

Het Jubeljaar heeft een grote, enigszins verborgen betekenis voor de Kerk van Christus in het laatst der dagen, ondanks de vreselijke toestand waarin de kerk en Israël dan verkeert. Th. Boston heeft in zijn preek over Zacharia 12: 10 met overtuiging bewezen dat het grote Jubeljaar voor de kerk des Heeren nog moet komen. Het kan beginnen met de nationale rouwklacht in Israël. Veel andere theologen hebben dit ook gezegd, maar de overtuigingskracht ligt in de Schrift zelf, Zach. 14: 7 enz.

De geestelijke betekenis, de prediking van Jezus wordt nu al bijna 2000 jaar gehoord. Toch is hiermee is de volkomen vervulling niet voltooid. Evenals de Vroege Kerk uit de heidenwereld de verzoendag niet plechtig, kerkelijk vierden, zo is het ook met het Jubeljaar.

In Israël werd de vastendag, de grote Verzoendag gevolgd door het Loofhuttenfeest. Dit feest mogen we gerust het vervolg van het Pinksterfeest noemen, want Pinkeren was het feest van de eerstelingen en Loofhuttenfeest van de volle oogst.

Ook dit feest wordt bevindelijk gekend. Als de Heilige Geest een gelovige wordt geschonken en als Getuiger werkzaam is, waardoor de kinderlijke betrekking in *het Abba, lieve Vader* gekend mag worden, blijven de vruchten van de Geest niet achterwege. Gal. 5: 16-26. Hoewel deze in ieder gelovige aanwezig zijn, is het een andere zaak om dit te ervaren in volle gemeenschap met de Geest. Alleen, het behaagt de Heere dit te doen beleven in de hut van de aardse tabernakel met zonden bezwaard.

Ten tiende. **Christus legt aan het kruis de grondslag van Zijn Kerk in Zijn bloed**

En dat Hij, door Hem vrede gemaakt hebbende door het bloed Zijns kruises, door Hem, zeg ik, alle dingen verzoenen zou tot Zichzelf, hetzij de dingen, die op de aarde, hetzij de dingen die in de hemelen zijn. 1 Kolos. 1: 20. De bruid van Christus, woont naar de ziel in de hemel, en de gelovigen naar ziel en lichaam op aarde. Het lichaam is de tijdelijke woning van de oude en de nieuwe mens. We moeten daar niet zo gering over denken. Door de werking van de inwonende Geest kunnen we op aarde nuttig zijn voor de kerk in het algemeen. Beide zijn gekocht met het *bloed Zijns kruises*. In de hemel kunnen we met ons sterfelijk lichaam niet meer tot Gods eer zijn. In deze betekenis is een lang leven een grote zegen.

Aan het kruis vernietigde Christus de scheidlijn tussen Jood en heiden. Efëze 2: 11-16. *Hij is onze Vrede die deze twee tot één gemaakt heeft.* De gemeenschap tussen Christus kerk in hemel en op aarde is veel inniger dan we beseffen. Ze leven met elkaar naar de geest. De hemelingen weten meer van ons dan wij van hen.

Zie Abraham als voorbeeld voor ons geloof in de gekruiste en opgestane Christus. *Abraham heeft met verheuging verlangd opdat hij Mijn dag zou zien; en hij heeft hem gezien en is verblijd geweest.* Johannes 8: 56. God schonk aan Abraham de belofte van *een Zaad in Wie al de volken van de aarde gezegend zouden worden.* De Heere bevestigde Abraham in zijn geloof, Genesis 15: 6. Abraham geloofde het onmogelijke en *de Heere rekende het hem tot gerechtigheid.* Toen Sara ouder werd en onvruchtbaar adviseerde Sara hem, om ook Hagar tot een vrouw te nemen. Abraham luisterde naar Sara. Hier zien we een zwakte in zijn geloofsleven om die belofte uit te leggen en toe te passen op een menselijke manier. Toen

Abraham 99 jaar was en Sarah 89 en zij allebei volledig onvruchtbaar waren, verzekerde God hen dat ze over een jaar een zoon zouden krijgen. In Romeinen 4: 17-28 staat dat *Abraham gesterkt werd in het geloof, gevende God de eer; en ten volle verzekerd dat hetgeen beloofd was de Heere machtig was te doen*. Door afgesneden wegen vervult de Heere Zijn beloften.

De dubbele troost in deze woorden is groot. Dikwijls heeft de schrijver in veel bestrijding en tegenkanting verkeerd wegens zijn regelmatig schrijven over de heerlijkheid van Christus' kerk bij de bekering van Israël; en een groter glorie bij Christus' wederkomst ten oordeel en de opstanding van de rechtvaardigen. Wie kan de grote blijdschap schetsen die de Geest werkt als heilswaarheden door die verrekijker van het geloof gezien wordt? Hoezeer verlangt Jezus Zelf ernaar!

In Genesis 22 krijgt Abraham de opdracht van de Heere dat hij zijn enig geboren zoon uit Sara moest opofferen. Wat? De belofte van Christus gaan slachten? Wij kunnen niet beseffen wat dat inhoudt. Het is opmerkelijk dat de tekst vervolgt: *als hij ten derden dage zijn ogen opsloeg zag hij die plaats van ver*. Het doodvonnis moest dus na 3 dagen uitgevoerd worden. De Heere kwam tussenbeide met een ram als plaatsvervangend offer. De Engel riep vanuit de hemel, dat Abraham zijn zoon niet moest slachten. *De Heere gaf Izak bij gelijkenis terug uit de dood*, staat er in Hebr. 11: 17-19. En later werd op Moria de tempel gevestigd waarin deze betekenis in de offers afgeschaduwd werd.

Wij zien hierin een treffende overeenkomst met Christus. Christus stond op uit het graf op de 3e dag. Er is geen twijfel aan of Abraham heeft door het onderwijs van de Heere geloofd dat het beloofde Zaad geboren zou worden en moest sterven en weer levend worden. De blijdschap die Abraham zag *'in Mijn dag'*, was niet alleen over Jezus' geboortedag en leven, maar in bijzonder over de Opstandingsdag en de Hemelvaart van Christus. Dát vervulde Abraham met grote verheuging en blijdschap. Ook in dit facet was hij een vader der gelovigen die nu de tijd beleven dat Christus in de hemel zegeviert. *In Wie de gelovigen zich verheugen met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde, nu een weinig tijd beproefd zijnde door menigerlei verzoeken*. Als het geloofsvertrouwen bevestigd wordt door de Geest dan hebben we *iets gemeenschappelijks met de verhoogde Koning*. Is dat niet oneindig groot? Het is voldoende troost in alle strijd van dit moeitevolle leven, als alles, alles tegen Zijn beloften strijdt.

Tijdens het schrijven van deze diepe verborgenheden, was de schrijver genoodzaakt om veelvuldig de Naam van de Vader, Zijn Zoon en de Heilige Geest te gebruiken. Dat is niet zonder gevaar om in gewoonte te vervallen. We zien dat velen de aanbiddelijke Naam van de Vader gebruiken met weinig eerbied. Of anderen, die uit de hoogte spreken om een naam te maken. De Heere verzoene verkeerde motieven en geve diepe schuldbesef en vernedering.

We hebben nu vrij lang stilgestaan bij de gekruiste Christus. Niet té lang, want als we in oprechtheid in Hem geloven zullen we eeuwig, ja eeuwig bij Hem stilstaan. Stilstaan? Eeuwig voor Hem neervallen en uitroepen: "Gij o geslacht Lam van God, Gij alleen zijt waard om te ontvangen de lof en eer en aanbidding tot in eeuwigheid. Want Gij hebt ons Gode gekocht met Uw dierbaar bloed."

Laten we besluiten met het geloofsakkoord van Paulus in Hebr. 12: 18-24. Dr. Owen verklaart dat het in de eerste plaats zeker ziet op de kerk van Christus op aarde. Alle gelovigen hebben een deelgenootschap aan de genoemde voorrechten, in hun Hoofd Jezus Christus. *Want gij zijt niet gekomen tot den tastelijken berg, en het brandende vuur, en donkerheid, en duisternis, en onweder, ... Maar gij zijt gekomen tot den berg Sion, en de stad des levenden Gods, tot het hemelse Jeruzalem, en de vele duizenden der engelen; tot de algemene vergadering en de Gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God, den Rechter over allen, en de geesten der volmaakte rechtvaardigen; en tot den Middelaar des nieuwen testaments, Jezus, en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel*.

10. OPWEKKING

Kinderen van God, oprecht gelovigen, u bent toch wel blij met zo'n Koninklijke Meester Die Zichzelf heeft opgeofferd aan het kruis voor godslasteraars, moordenaars en allerlei wereldse en godsdienstige zondaars? En wat zo'n groot voorrecht is, wij mogen een lijdende Middelaar leren volgen. Jacobus schrijft: *Acht het voor grote vreugde mijne broeders, wanneer gij in velerlei verzoeken valt. Wetende dat de beproeving uws geloofs kostbaarder is dan van het goud; en bevonden wordt tot lof, eer en heerlijkheid in de openbaring van Jezus Christus. Ze schitteren en blinken meer dan de zon aan de hemel.*

Groot is het voorrecht wat ons te beurt is gevallen. *Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, die naar Zijn grote liefde en barmhartigheid ons een goede hoop heeft gegeven op de levende Jezus, Die dood geweest is en nu leeft tot in alle eeuwigheid, bij Zijn Vader. Verheven boven alle krachten en machten van de zonde, ver boven al de anti-christelijke machten in de wereld; die ook de kerk gedeeltelijk overheersen en pogen uit te roeien waar het mogelijk is.*

Petrus schrijft: *Houdt u niet vreemd over de hitte van verdrukking en verzoeking maar gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus verblijdt u, opdat ge u in de openbaring van Zijn heerlijkheid ook mag verheugen. Indien gij gesmaad wordt om de Naam van Christus zijt gij zalig. Want de Geest van God rust op u. Wat hen betreft, de Heere wordt gelasterd en Zijn Naam en zaak eveneens, maar wat u aangaat, Hij wordt verheerlijkt.*

Ja, we zijn totaal niet in staat om het onuitsprekelijke geluk en waarde van lijden om Christus' wil te benoemen, in het licht gezien van de oneindig gelukkige heerlijkheid die eraan verbonden is. We denken te arm van alles wat van God en Goddelijke zaken is. We moesten ons eigenlijk diep schamen vanwege onze kleine gedachten over het aanbiddelijk Goddelijk Wezen en over ons eigen halsstarrig ongelooft. God kleineren, miskennen en verachten, dat is de natuur van de oude mens in de gelovigen. Onze schuld persoonlijk en kerkelijk wordt steeds groter, maar -o wonder - *waar de zonde te meerder geworden is daar is de genade van God ook steeds overvloediger.* O hoe gering denken wij van de liefde van de allerhoogste Majesteit!

Laten we tot slot nog het volgende overwegen.

1. Als wij mogen aankomen aan de overzijde van de doods Jordaan en we zouden dan terugkijken waar we uit verlost zijn, dan moeten we zeker uitroepen: 'Ben ik daaruit verlost! Uit die oneindige diepe afgrond, als het ware uit de buik van de slang! Ben ik daaruit behouden waar zoveel miljarden verdrinken?' Een eeuwigheid is nodig om de Verlosser te aanbidden en te verheerlijken.
2. Maar als we onze ogen dan zouden opheffen en Hem zien Die op de troon zit en het Lam Gods in het midden van de troon, dan houden alle woorden op en onze gedachten lopen vast. Wie kan het uitspreken, als we het zelfs niet eens kunnen bedenken? *Geen oog heeft het gezien, geen oor gehoord en het is in het hart van een mens nooit opgeklommen wat de Heere doen zal degenen die Hem vrezen.*
3. Ja, en als we dan bedenken dat Jezus heeft gezegd: *die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien*, dan moeten we als 't ware verstommen. Dat betekent dat er meer van de Vader aan het kruis hing dan wij beseffen. Maar bij die oneindige volheid Gods zal de Heilige Geest als een Inwoner in de ziel zulk een ruimte geven in het overdenken en bewonderen van de Drie-enige Verbondsgod, dat wij wel overlopen, maar nooit zó overladen en zat worden dat het ons te veel wordt. Want de Geest verruimt dan de zielen van degenen die bij de Heere leven met zo'n onuitsprekelijke ruimte dat één blik in het oneindig Goddelijk Wezen, genoeg zal zijn om Hem eeuwig te eerbiedigen en te

verheerlijken.

4. En als we daarbij bedenken dat Gods kinderen dáár zullen aankomen bij de verlore schare, ... ja wat dan? De Bijbelheiligen, van Adam af tot de laatste toe die wij gekend hebben, vrienden en vriendinnen in de Heere, die door dezelfde Geest bewoond worden, ... o, wat een zalige ontmoeting! We kunnen niet indenken welke heerlijkheid en liefde wederzijds ervan zal uitstralen.
5. En alsof dat niet genoeg is, de gemeenschap met de Engelen, die in het leven veel meer ons dienstbaar zijn geweest dan we ooit hebben beseft, die zullen ons met grote blijdschap begroeten. Ja, ze weten het nog goed, waar en wanneer ze voor ons werkzaam zijn geweest. En met hen zullen we dan de Schepper eeuwig loven en prijzen. En als er jaloersheid in de hemel was zouden de Engelen jaloers zijn omdat alle gelovigen met Christus op het aller-innigste verbonden zijn en door Christus aan de Vader worden voorgesteld. In welk verlossingswerk zulke grondeloze diepte liggen dat engelen vanaf de bekering van Adam en Eva zich verwonderen over die neerbuigende goedheid die de Schepper betoont aan gevallen mensen.
6. Ja, we mogen daarbij geloven aan de Opstanding van de Rechtvaardigen wanneer allen, allen geoordeeld worden. Met lichaam en ziel zullen de goddelozen gepijnigd worden in alle eeuwigheid, maar Gods kinderen een nieuwe aarde en nieuwe hemel beërven. Daar zullen ze delen in de volle stromen van Goddelijke liefde. En met alle beminden van de Vader als de Bruidsgemeente van Christus zich eeuwig in Hem verheugen. Daar wordt het niemand te veel of zat, want het drinken van de rivier van het water des levens werkt gelijktijdig een steeds blijvende en meerdere levende dorst om God Drie-enig te genieten.

Wat zullen wij tot deze dingen zeggen? Twee zaken.

(1) Als men een vreemdeling is van het oprechte schuld belijden voor de Heere, en van de droefheid naar de levende God die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid, en van het oprecht geloof in Jezus Christus, met de vruchten hiervan in het leven in de breedste zin van het woord, - dan is de conclusie vreselijk. De Schrift zegt: *vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God!* Hebreeën 10. Dat geldt niet alleen van die zondaars die in de tekst specifiek genoemd worden, maar het geldt voor ieder buiten Christus. Omdat God buiten Christus een verterend Vuur is bij Wie niemand wonen kan.

Och, dat ieder dat recht mocht beseffen. Maakt nog een noodgeschrei 'tot de Genadetroon, om barmhartigheid mogen verkrijgen en geholpen te worden ter bekwamer tijd'. Nu is het nog het heden der genade, nu is het de welaangename tijd, de dag der zaligheid. Het kan zo spoedig en onverwachts eeuwigheid zijn. Och, valt de Heere te voet en smeekt Hem om de Geest van berouw en boetvaardigheid en het geloof in Jezus Christus, Zijn geliefde Zoon. Om behouden te worden van de toekomstige toorn. Christus hing met uitgestrekte armen aan het kruis, zoals we gezien hebben, met de bedoeling dat de grootste zondaren, de onverbeterlijkste en slechtste mensen, bij Hem welkom zijn. De moordenaar aan het kruis is het eerste bewijs. O, haast u en spoed u om uws levens wil!

(2) Die genade hebben gevonden in de ogen des Heeren en daar in een min of meerder mate bewustheid van mogen omdragen, kunnen met Paulus zeggen: *wat zullen we tot deze dingen zeggen? Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken? Wie zal ons kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onzen Heere?*

Hoewel de waarheid van deze heilige verborgenheden in de ziel kan liggen, is het toch nodig om de werking van de Heilige Geest telkens opnieuw te mogen ontvangen, om de Heere in oprechtheid de eer te geven voor zo'n onuitsprekelijk voorrecht.

Gelovigen, wees zorgvuldig op de *kostbare parels van Gods beloften voor uzelf en voor anderen en de Kerk*. Ze zijn de onderpanden van innige vriendschap tussen Christus en u, die door Gods Geest steeds meer glans krijgen. Let erop, want rovers liggen op de loer, soms zelfs van Gods volk. Tracht gelovig werkzaam te zijn met de on vervulde beloften waarvan de voornaamste is, dat de Heere beloofd heeft dat in de *Opstanding der rechtvaardigen* al de Zijnen het verheerlijkte lichaam van Christus gelijkvormig worden. (Een van de eerste beloften ten aanzien van de toekomst die de Heere in mijn hart drukte in grote nood, tijdens Mil. Dienst, 1965 uit Psalm 17:8)

*Ik zal nog aanzien Uw aanschijn
En rein staan voor U Heer' geprezen.
En naar Uw beeld opgewekt wezen.
Dan zal ik ook recht verzaâd zijn.*

Nu, geen sterveling weet wat de levende kerk van Christus te wachten staat. Als de kerk daar meer bij zou leven, kwamen ze tijd tekort om God te verheerlijken. Maar wij wandelen hier door geloof en hierna door aanschouwen van Hem Die ons tevoren zo uitnemend heeft liefgehad. En die met de Vader en de Heilige Geest alle eer en aanbidding en dankzegging toekomt tot in eeuwigheid. Hallelujah!

Soli Deo Gloria

HET EEUWIGHEIDSLIED

Wijze: Psalm 19

Door Willem d' Orville

1

*Wanneer deez' tijd-gordijn
Zal weggeschoven zijn
Van voor de heil'ge schaar;
En dat het hemels licht
Haar geven zal gezicht
Om te beschouwen daar
Jehovah's Wezen aan
En in die zee te baan,
Van Zijn oneindigheden,
Dan zal 't God-dorstig volk,
Gezonken in die kolk
Eerst wezen recht tevreden.*

2

*Dit onbepaalde goed,
Van ons bepaald gemoed
Hier op der aard' bevat,
Is als de sterke wijn,
Die zo licht dronken zijn
Gans overstelpt en mat.
Ja 't eindeloos eeuwig maakt,
Dat d' eeuwig ziekte raakt
Als onder 't volk ontstoken.
En die dit euvel heeft,
Die sterft terwijl hij leeft
En leeft in 't graf gedoken.*

3

*Ik sterf al eer ik sterf,
omdat ik 't eeuwig erf.
Mijn koorts neemt daag'lijks toe.
Ei, stel niet langer uit,
Mij hier te helpen uit.
Ik ben de tijd al moe.
O, Eeuwigheid kom ras,
Och dat ik bij u was
'k Zucht naar u onverdroten.
Hoe is 't o Eeuwigheid!
Dat gij zo wenselijk zijt
Al zijt gij nooit genoten?*

4

*Als ik Uw ommegang,
 Heb eeuwigheden lang,
 Wat zal het dan wel zijn!
 Dan zal ik weten wis,
 Wat eeuwig leven is,
 Ja zelf ook eeuwig zijn.
 't Is best dat ik in spijt
 Des tijds mijn tijd verslijt,
 Met d' eeuwigheids gedachten.
 En mij daaraan gewen,
 Eer dat ik daarin ben,
 Door een gestaag verwachten.*

5

*Och, dat de tijd zijn tijd
 Had uitgediend en wijd
 Van ons verhuizen wou!
 Of ons opbreken liet,
 Uit dit ellendig niet,
 Naar 't eeuwige gebouw.
 Daar zal voor 't naar gekwijn,
 Ons glorie eeuwig zijn,
 Om d' eeuwigheid t' aanschouwen,
 En worden alles kwijt,
 Behalve d' eeuwigheid
 Die w' eeuwig zullen houwen.*

6

*Daar zullen w' eeuwig zijn,
 Bij 's Levens Heilfontein,
 Bij 't Algenoegzaam Goed.
 Bij 't onbegrijpelijk Licht,
 daar alle glans voor zwicht,
 Bij Hem die alles doet,
 Daar zullen w' Eeuwig zijn
 In 's Bruidegoms aanschijn
 En hebben vrij genieten.
 En na een eeuwig zien,
 Zal ons het eeuwig zien
 Van Hem nog niet verdrieten.*

7

*Daar zullen vrij van pijn
 Wij eeuwig, eeuwig zijn.
 En dat volmaaktelijk
 In wijs en heiligheid,
 In schoon en heerlijkheid
 Niet meer veranderlijk,*

*Maar zijn in d' opperzaal,
 Met d' heiligen altemaal
 Om eeuwig daar te blijven.
 En in dat hemels hof,
 In des Jehova's lof,
 Te helpen d' engelen stijven.*

8

*Ik wil o eeuwigheid,
 Ten afscheid zijn bereid
 Van alles om uw min,
 Wat hier op aarde is,
 Als ik ten erfenis,
 U namaals eeuwig win.
 Dus ik van hier beneen
 Naar d'eeuwigheid vast steen*
 En wacht op geen genezen,
 Tot dat ik uit de tijd,
 Gebracht in d'eeuwigheid,
 Met God vereend zal wezen.*

hijgend verlangen

Willem d' Orville
 Predikant te Haarlem
 Geboren ca. 1651 te Hamburg
 Overleden 30 maart 1719 Amsterdam

LITERATUUR

Bible Hub. <https://biblehub.com/> actuele Griekse en Hebreeuwse studiehulpmiddelen, plus concordanties, commentaren, woordenboeken, preken en overdenkingen.

Dr. E. W. Bullinger. Het Getuigenis van de Sterren. 1837-1913

A. Trommius, *De Bijbelse Concordantie*. Leeuwarden 1750. Herdruk Bout en Bolier 1988

Woordenboek Grieks-Nederlands. G.J.M. Bartelink. Het Spectrum 1964

Woordenboek Hebreeuws-Nederlands. Strengolt boeken, 1983

Bijbelverklaring van S. Patrick, Polus, Welsh en dr. J. Gill e.a. Amsterdam 1740

Dr. J. Owen. *Uitleg van de Hebreeënbrief in 6 delen*. (deel 2, blz. 659). 1740

Dr. J. Owen. Verklaring van de heerlijke Verborgenschap van Christus God en Mens. Amsterdam, Bij de Wed. Gijsbert de Groot, Boekverkoper op den Nieuwen Dijk. Anno 1715

Zie Kerkgeschiedenis van de vroege christelijke kerk door 18 deskundigen.
J.H. Kok, Kampen 1963

Een nieuw BUNDELTJE uitgekpte en geestelijke gezangen.
Diverse dichters. Dordrecht 1755

Dr. Johan H. Kurtz. *Beknopt leerboek der christelijke kerkgeschiedenis*. 1923

Dr. H. Bavinck. Vierdelige Dogmatiek. Kok Boekencentrum 1906-1911

Theologische aspecten van de Nadere Reformatie

Dr. T. Brien. Drs. K. Exalto. Prof. dr. C. Graafland. Dr. B. Loonstra. Prof. dr. W. van 't Spijker. Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer 1993

Zie: G. Voetius, *Selectarum Disputationum fasciculus* A'dam 1887.

Om Gods verhevenheid en Zijn nabijheid. De Drie-eenheid bij Calvin, Prof. Dr. A. Baars.
Proefschrift ter verkrijging van de graad van doctor aan de Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland. Uitgeverij Kok 2004.
Zie visie van o.a. dr. Maarten Luther

W. Westerbeke. *De kleding van Jezus; de jeugd van Jezus*. Sticht. Gihonbron M'burg. 2012

Publicatie Wake-Up over *het naambordje van Jezus aan het kruis*, 28 maart 2018.
Arno Lamm & E.A. van Beckevoort

Bovenstaande literatuur is voor 't meest te vinden op de site: www.theologienet.nl